

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmikowski
wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 8

Poznań, czwartek dnia 7 stycznia 1932

Rok XXVII

Miejska ordynacja wyborcza w nowym projekcie samorządowym

Rządowy projekt ustawy samorządowej, który już w najbliższych dniach ma wpłynąć do Sejmu, oprócz zbiorowej gminy wiejskiej i całkowitego uzależnienia wykonawczych organów samorządu od administracji centralnej zawiera także nową ordynację wyborczą do rad gminnych, miejskich i powiatowych.

Zajmiemy się najpierw wyborami do rad miejskich. Projekt rządowy wprowadza tutaj całkowitą unifikację, jednak według zupełnie nowego, dotychczas w żadnej dzielnicy nieznanego, a zatem i niewypróbowanego systemu.

Liczba radnych miejskich ma wynosić:

W miastach do 5.000 mieszkańców	12
od 5.000 do 15.000 mieszk.	16
od 15.000 do 24.000 mieszk.	24
od 24.000 do 60.000 mieszk.	32
od 60.000 do 120.000 mieszk.	40
od 120.000 do 180.000 mieszk.	48
od 180.000 do 250.000 mieszk.	56
ponad 250.000 mieszkańców	64
Lódź ma otrzymać 72, a Warszawa 96 radnych.	

Z tabelki tej wynika, że w razie uchwalenia tego projektu i po uwzględnieniu nowego spisu ludności Poznań miałby 64, Bydgoszcz 48, a Gniezno, Inowrocław, Grudziądz i Toruń po 32 radnych.

Uderza w tabelce podzielnosc każdej cyfry przez 4. Nie jest to przypadek, albowiem na tej podzielnosci opiera się nowy system wyborczy.

Polega on na tem, że miasta, liczące do 5.000 mieszkańców mają stanowić jeden okręg wyborczy, natomiast miasta większe mają być dzielone na okręgi z odpowiednią liczbą mandatów.

Wyborca głosuje w ten sposób, że ma oddać do urny kartkę nie z numerem, lecz z nazwiskami kandydatów, ale tylko w ilości 1/4 tej ich liczby, która przypada na dany okręg. Objasnimy to zaraz na przykładach.

1) Miasto małe, liczące 4.000 mieszkańców, stanowi 1 okręg, wybierający 12 radnych. Wyborca głosuje tylko na 3 nazwiska (1/4 z 12) dowolnie przez siebie uznanych kandydatów.

2) Miasto większe, liczące 10.000 mieszkańców, wybiera 16 radnych, ale w okręgach. Przypuśćmy, że tych okręgów będzie 2, każdy po 8 radnych. Wobec tego wyborca będzie głosował tylko na 2 nazwiska. Gdyby miasto takie podzielono na 4 okręgi (czego projekt nie wyklucza), wybierające po 4 radnych, to wyborca miałby prawo oddać głos tylko na 1 nazwisko.

3) Miasto Poznań ma wybierać 64 radnych. Najprostszy podział na okręgi wyglądałby tak, że byłoby ich 8, po 8 radnych. Wtedy każdy poznańczyk głosowałby na 2 kandydatów w swoim okręgu. Gdyby jednak podział był taki, że zrobiono np. 4 okręgi po 12 radnych i 2 po 8, to w pierwszych 4 wyborca głosowałby na 3 nazwiska (1/4 z 12), pozostałych 2 na 2 (1/4 z 8).

Zgon francuskiego ministra wojny gen. Maginota

Przed zmianami w rządzie francuskim

Paryż, 7. 1. (Tel. wł.) — Dzisiaj w nocy o godz. 2 zmarł francuski minister wojny gen. Maginot.

Paryż, 7. 1. (Tel. wł.) Dzisiejsze pisma paryskie podają za niewątpliwie, że śmierć gen. Maginota i choroba Brianda zmuszą Lavalą do poważniejszych decyzji. W kołach politycznych utrzymują, że we wtorek, dn. 12 stycznia, rozpoczną się obrady izby i tegoż dnia premier Laval złoży dymisję całego gabinetu. Dymisja ta zostanie prawdopodobnie zdecydowaną na wtorkowym posiedzeniu rady ministrów. Prezydent republiki, jak przypuszczają, powierzy Lavalowi misję tworzenia nowego gabinetu.

Pisma wyrażają przypuszczenie, że na miejsce zmarłego Maginota powołany zostanie dep. Fabry, redaktor „Intraseptant”.

Notowane są również pogłoski o możliwości ustąpienia Brianda. Jego następcą byłby, według tych pogłosek, Paul Boncour.

Zmarły niespodziewanie po krótkiej

chorobie na tyfus francuski minister wojny, gen. Maginot, odgrywał w życiu politycznym Francji w okresie powojennym przodującą rolę. Twardy narodowiec i gorący patriota należał do przywódców bloku umiarkowanego i wchodził zawsze do rządu, gdy blok ten dochodził do władzy. W ten sposób gen. Maginot przez szereg lat był ministrem wojny w gabinetach pp. Poincarégo, Tardieu i Lavalą. Przez pewien czas był ministrem kolonii.

Specjalnością jego były jednak sprawy wojskowe. Był pułkownikiem rezerwy i inwalidą wojennym. Przeciwstawiał się bardzo silnie defetyzmowi i pacyfizmowi. Mówiono, że w rządzie reprezentuje kierunek biegunowo przeciwny proniemieckiej polityce p Brianda. Lewica w związku z tem stale go atakowała. Ostatniem jego dziełem było podjęcie fortyfikacji granic Francji, któremu to zadaniu oddał się z zapalem.

Nie potrzebujemy podkreślać, że był to prawdziwy przyjaciel Polski. Liczył 55 lat. Cześć Jego pamięci!

Ostatnie słowo oskarżonych

Przemówienie p. Liebermanna

Warszawa, 7. 1. (Tel. wł.) Dzisiaj w procesie brzeskim rozpoczęły się przemówienia oskarżonych.

Pierwszy zaczął przemawiać poseł Lieberman, który polemizował z prokuratorem, zarzucającym oskarżonym, że się nie przyznali do winy. Nie przyznali się dlatego — oświadcza Lieberman, że nikt rewolucji nie chciał robić. Następnie podkreślił, że z Belwederu słyszy się słowa, że naród polski jest zły i głupi, podczas gdy oskarżeni stali na przeciwnym stanowisku. Dążyli do wytworzenia jak największych wartości moralnych wśród narodu,

który wydawał z siebie wielkich ludzi, stwarzał wielkie czyny i miał szlachetne impulsy. Nie żadna nienawiść była motywem działania oskarżonych. To był konflikt, do którego dojść musiało. Piłsudski był wielbicielem jednej władzy, my mamy ideały demokracji. Musiało przyjść do konfliktu. O ile genjuszem dotąd uznawanym przez naród był Kościuszko, to gdy Polska została wskrzeszona, starano się, ażeby sława Piłsudskiego zatarta obraz Kościuszki.

Lieberman mówi dalej. (w)

Strajk w porcie londyńskim i polskie bekony

Londyn, 7. 1. (PAT.) — Sytuacja strajkowa na Tamizie uległa w ciągu ostatnich 24 godzin pogorszeniu. Próby podjęcia pracy w ciągu onegdajszego popołudnia okazały się dotąd bezowocnymi i niemożnością dojdęcia do porozumienia pomiędzy robotnikami, a pracodawcami nawet zastrzyła strajk.

Statek „Baltonia”, należący do linii „United Baltic” który przybył wczoraj z Gdańska z ładunkiem towarów polskich, stoi dotąd niewyladowany. „Baltonia” przywoziła 665 tonn bekony polskie, które mogą ulec zepsuciu, o ile nie zostaną wyladowane w ciągu bież. tygodnia. Dzięki współpracy wolontariuszy, udało się we wtorek popoł. wyladować około 50 tonn bekony.

W ciągu dnia jutrzejszego i piątkowego prawdopodobnie cały ładunek be-

konów będzie wyladowany, o ile oczywiście nie zajdą jakieś przeszkody. W każdym razie bekony polskie w tygodniu obecnym już na rynek londyński nie dostaną się, gdyż w tym celu musiałyby być w ciągu dnia jutrzejszego rozdzielone pomiędzy odbiorców, albowiem ceny rynkowe na bekony ustalone są we czwartki. Bekony w razie wyladowania w dniu jutrzejszym lub piątkowym nie ulegną zepsuciu i będą mogły być ulokowane na rynku londyńskim w ciągu przyszłego tygodnia.

Poza bekonomi niema widoków na wyladowanie reszty ładunku i wobec tego statek „Baltonia” już w tym tygodniu nie odpłynie do Gdańska. Na szybkie zakończenie strajku narazie nadziei niema.

Wybraniymi są ci kandydaci, którzy w kolejnym porządku otrzymają największą liczbę głosów.

Jest to system t. zw. ograniczonego lub ściśnionego głosowania, istniejący jeszcze gdzieś zagranicą (Szwajcaria, Holandia), ale wszędzie już uznany za wadliwy i niesprawiedliwy. Albowiem przy systemie tym może się zdarzyć, że grupa, licząca kilkanaście procent wyborców, może otrzymać tyle mandatów, ile grupa kilka razy liczniej-

sza, co przy systemie proporcjonalnym jest zupełnie wykluczone.

Bardziej szczegółową ocenę tego systemu pod względem technicznym i politycznym przeprowadzimy w dalszym ciągu dyskusji. Postaramy się wówczas przeniknąć intencje, które skłoniły autorów projektu do wyboru tego właśnie systemu. Na razie ograniczymy się tylko do podkreślenia, że jest on niestety korzystny dla nieznacznej nawet, ale solidarnej mniejszości. Innymi

słowy — jest to znakomity przywilej w dzielnicy zachodniej dla Niemców, a w reszcie Polski dla Żydów.

Dowód szczegółowy nastąpi. M. K.

Rzeczy widziane z Rzymu

Nasz korespondent rzymski pisze, co następuje:

Nowa konferencja w sprawie odszkodowań, która ma się zebrać 18 stycznia w Ouchy pod Lozanną, jako wynik obrad komitetu bazylejskiego, pozostaje w ścisłej łączności z konferencją rozbrojeniową i poniekąd będzie do niej wstępem. Układałoby się to po myśli Niemiec, których program przejawiał się bez ogródek w noworocznej mowie Hindenburga. Wynika z niej jasno, że pierwsza konferencja miałaby być dla nich odszkodowaniem, drugie: uwolnić się od odszkodowań, względnie uzyskać ostateczne potwierdzenie swej niewypłacalności na jednej, — zaś na drugiej uzyskać prawo nie ukrywania się już z dalszymi zbrojeniami. Mowę noworoczną Hindenburga należy jeszcze uzupełnić mową drugiego zwierzchnika Niemiec, jakim jest Hitler a plan niemiecki wystąpi w całej szczeroci.

Jednakże sprawa odszkodowań nie zależy tym razem tylko od „uporu” Francji, ale przede wszystkim od Ameryki, która nie chce nawet wydelegować swego przedstawiciela do Lozanny. O ostatecznym więc rozwiązaniu czy przekreśleniu odszkodowań nie może być mowy, bo Ameryka ze swej strony nie zamierza zwolnić państw b. Ententy z długów. Dopiero wynik drugiej konferencji t. j. rozbrojeniowej mógłby ewentualnie wyrzucić na opinie amerykańską skuteczny efekt. O ile Europa wykaże dobrą wolę i rozbroi się, dodajmy na rzecz Niemców i Ameryki, o tyle ta ostatnia okaże się może przystępną i zgodzi się w następstwie na przekreślenie długów. Wszystko to, jak widzimy, jest obwarowane licznymi hipotezami, zmiany mentalności i poglądów sfer kongresowych i opinii publicznej amerykańskiej, która znowuż jest przekonana, iż sam fakt, nie już przekreślenie długów, ale tylko przedłużenie moratorium, — to nowy kolosalny ciężar podatkowy (11 miliardów dolarów!) nałożony na obywateli amerykańskich. Czyli wychodziłoby na to, że b. Ententa powinna uwolnić Niemcy od płacenia odszkodowań, a sama nadal spłacać cierpliwie i punktualnie dług Ameryce. Jak wiadomo, głosy w tym duchu dały się już słyszeć na drugiej półkuli pod wpływem propagandy niemieckiej, a w Niemczech o tem się jeszcze otwarcie nie pisze, ale już się mówi.

Obydwie konferencje, zarówno lozańską, jak rozbrojeniową, sążone są tu z wielkim sceptycyzmem. Zdaniem tutejszych kół politycznych, pochłona one tylko wiele pieniędzy (koszta ich zwłaszcza rozbrojeniowej obliczają tu na pół miljarda lir!) a nie dadzą wyników, bo niema dobrej woli pośród wielkich mocarstw. Konferencja rozbrojeniowa, zdaniem rzymskiej „Tribuny”, „to olbrzymia machina dla zamaskowania sabotażu, jaki ma być dokonany na rozbrojeniu, bo wszyscy wiedzą, że zamiar zredukowania zbrojeń zależy wyłącznie od woli i odpowiedzialności wielkich mocarstw”. Powiedziawszy to, autor artykułu przyznaje mimowoli o parę linii dalej, że kwestja rozbrojenia uwarunkowana jest bądź co bądź sytuacją międzynarodową i mocarstwa mają ręce związane, gdyż na Dalekim Wschodzie grzmia działa a Japończycy postępują. Dla zwolenników rozbrojenia „quand même” wypadki na Dalekim Wschodzie przysięły wielce nie w porę.

S. M.

Kalendarz zeszytowy

na rok 1932 dołączamy do dzisiejszego wydania wszystkim abonentom „Kurjera Poznańskiego” **bezpłatnie.**

Polska polityka morska w roku 1931

II. Flota handlowa, Gdynia-port i Gdynia-miasto

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Gdynia, 5 stycznia

W roku ubiegłym polska flota handlowa efektywnie nie wzrosła, cztery nowe statki, zamówione w Danii dla „Żegluga Polskiej” i „Polsko-Brytyjskiego Tow. Okrętowego”, gotowe będą dopiero w roku bieżącym.

Niskie frachty i nadmiar tonażu okrętowego w świecie nie dopuściły do rentowności polskich przedsiębiorstw żegludowych. Najlepsze wyniki osiągnęło w roku ubiegłym bardzo żywotne teraz „Polsko-Brytyjskie Tow. Okrętowe”. Gdyby od pierwszej chwili kompania prowadziła obecną politykę intensywnego przewozu cennych ładunków, to, mimo dzisiejszych niepomyślnych koniunktur, stan finansowy towarzystwa byłby doskonały. P. P. „Żegluga Polska” ugruntowała w roku ubiegłym „linję balticką”, a w t. zw. „dzikiej żegludzie” robiła wszystkie wysiłki, żeby zatrudnić statki i załogi. Sukcesów nie osiągnięto, ale i straty utrzymały się na normalnym poziomie. Pertraktacje z przemysłem górnośląskim, przedstawiane w swoim czasie przez pewne czynniki ministerjalne, jako pomysły nie ukończone, utknęły na martwym punkcie. Przemysłowcy górnośląscy mają obecnie za dużo własnych kłopotów i nadprogramowych deficytów, żeby mogli się angażować w kosztownej i nierentującej się imprezie żegludowej. Koszta gospodarki „Żegluga” będzie musiało ponosić nadal całe społeczeństwo równomiernie.

„Polskie Transatlantyczne Tow. Okrętowe” przewiozło w roku ubiegłym z Ameryki do Gdyni i odwrotnie poważny zastęp pasażerów, tem poważniejszy jeżeli się uwzględni, że światowy ruch pasażerski na Atlantyku w roku ubiegłym był katastrofalny. Spolszczenie towarzystwa uczyniło pewne postępy. O stanie finansowym przedsiębiorstwa trudno sobie wyrobić jasne zdanie, ponieważ nawet pierwszy bilans roczny nie został jeszcze opublikowany.

Z linii regularnych, łączących Gdynię z zagranicą, przestało istnieć połączenie z Francją i południową Ameryką. Trudności finansowe „Transatlantique” i „Chargeurs Reunis”, oraz brak pasażerów i ładunków spowodowały zwinięcie linii Gdynia-Hayre i Gdynia-południowa Ameryka. Z nowych linii powstało dwutygodniowe połączenie ze Szwecją, które może się rozwinąć.

Sam port gdyński uległ w r. 1931 dużym zmianom. Drugi basen wewnętrzny jest na wykończeniu i wzniesiono nowe hangary i urządzenia przeładunkowe. Rozpoczęto konieczną przebudowę portu, mającą na celu osłonięcie go przed burzami wschodnimi. Dalej wzięto się do ściągania do portu przedsiębiorstw przemysłowych.

Miasto Gdynia, pod rządami komisarza rządowego, dąży do naprawienia swojej ciężkiej sytuacji finansowej i pragnie stać się dużym i zamożnym miastem portowym. Inicjatywa prywatna zaczyna już spotykać się ze zrozumieniem i pomocą władz miejskich. Ogół mieszkańców, szczególnie kupiectwo i drobny przemysł, nie może jednak związać końca z końcem.

Kryzys gospodarczy dał się w Gdyni odczuć bardzo silnie po ukończeniu sezonu budowlanego, który w roku ubiegłym, w dziale budownictwa prywatnego, był zupełnie dobry, oczywiście według dzisiejszej nadzwyczaj skromnej miary. Jeszcze wciąż brak jest w Gdyni prywatnych kapitałów, które zainteresowałyby się żegluga morską i handlem zamorskim. Istniejące tutaj przedsiębiorstwa handlowe i przemysłowe robiły w roku ubiegłym silnie bokami i szereg tych przedsiębiorstw zbankrutował. Główną przyczyną, poza kryzysem gospodarczym, był brak dostatecznych kapitałów obrotowych.

Samemu podniesieniu się poziomu miasta na sposób europejski przeszkadza poważnie liberalizm władz, okazywany w stosunku do szpeczącej

śródmieście targowicy i niezliczonych bud i baraków, wznoszonych prawem kaduka nawet przy głównych ulicach.

Dalszą przeszkodą jest ta okoliczność, że dyrektorzy i prokurenci prawie wszystkich wielkich firm pozostawiają pieniądze, zarobione w Gdyni. W ten sposób Gdyni trudno dorobić się porządnymi lokalami rozrywkowymi i eleganckimi sklepów, bo lepsza klientela mieszka poza jej murami. Dobre lokale rozrywkowe i eleganckie sklepy byłyby atrakcją dla turystów i zagranicznych gości i są w mieście portowym nieodzowne.

W dziedzinie rybołówstwa morskiego rok ubiegły przyniósł likwidację placówek naukowych w Helu i Bydgoszczy. Połowy dalekomorskie, na morzu Północnym, poczęła uprawiać pod banderą polską spółka polsko-holenderska. Na statkach spółki znalazło pracę, a przede wszystkim naukę, kilkunastu polskich rybaków. W roku bieżącym połów śledzi dla Polski na morzu Północnym ma się odbyć w jeszcze większych rozmiarach.

Wspomnieć jeszcze należy, że w roku ubiegłym wentylowano energicznie sprawę zmiany ustroju portu

gdynskiego, mianowicie roztrząsano plan autonomizacji. Port gdyński chciano zamienić na samodzielne przedsiębiorstwo. Dzienniki niemieckie (m. in. „Berliner Börsenzeitung” z 5 grudnia 1931) przedstawiły tę sprawę, jako zaprzędanie Gdyni w niewolę kapitału francuskiego. W rzeczywistości sprawa autonomizacji portu gdyńskiego uległa obecnie odroczeniu i, jak twierdzą poinformowani, przestała być aktualna. Można dodać, że z rącej tej wstrzymany został wyścig różnych naszych dygnitarzy o lukratywne stanowisko dyrektora portu gdyńskiego. Udział w doskonale obsadzonym wyścigu brał każdy, kto miał dwie nogi i oczywiście silne plecy...

Widoki na rok bieżący, mimo ciężkiej sytuacji gospodarczej, są dla Gdyni, szczególnie dla portu gdyńskiego, dobre. Silną bardzo atrakcją będą nowe ulgi celne, które automatycznie ściągają wiele cennych ładunków do portów polskich. Miasto Gdynia odniesie z tego korzyść tylko wówczas, jeżeli kapitał prywatny nie uleknie się etatystycznej gospodarki i przerwanych syndykatów i tutaj się zadowoli.

W roku 1932 spodziewać się możemy w naszych poczynaniach na morzu dalszego rozwoju, który powoli przestał być spontanicznym i jest rozwojem celowym, wymagającym przemysłowych i sumiennie wykonanych wysiłków. F o b.

Bezrobocie w Stanach Zjednoczonych i wśród tamtejszej Polonii

Stany Zjednoczone posiadają przeszło siedem milionów bezrobotnych. Może jest ich już więcej, bo konjunktura się pogarsza. Rugują nieustannie robotnika nowe maszyny, które produkują taniej i szybciej. Już dzisiaj pojawiają się książki i prądy, nawołujące do — walki z maszyną.

Konsekwencją bezrobocia i wielkiej podaży rąk jest znikła płac. Zarobki spadły z 100 dolarów tygodniowo na 15, a nieraz i niżej i zdarza się, że przy panującej tam drożyznie nie wystarczają wcale na wyżywienie rodziny. W takich warunkach naturalnie coraz mniej się mówi o kupnie auta, mebli i t. d., a naodwrot często zabierają fabrykanci zakupione rzeczy, gdy niema ich czem wyplacać, a zadatki przepadają.

Z niepokojem patrzą Amerykanie na zimę. Bezrobotni nie pobierają żadnych zasiłków, świadczenia bowiem socjalne nie są tam wprowadzone. Ciężar opieki nad bezrobotnymi spada na miasta, a te rozkładają go przeważnie na właścicieli nieruchomości.

Miasta rozwijają akcję humanitarną. Budują baraki, dają raz dziennie strawę ciepłą. Opowiadano, że w Pittsburgu koczują po obu brzegach rzeki około 20 tys. bezrobotnych białych i czarnych. Szczęśliwi są ci, co ulokowali się pod arkadami mostu, wielu zaś leży bezwolnie i bezcelowo nad rzeką. Ściągają się tylko raz koło południa na żupę i zjadłszy wracają z powrotem na miejsce. Czego czekają? O przyszłości nie myślą. Trzymają się w gromadzie, obawiając się oddać od zasydanego miejsca, w pojedynkę bowiem grozi im śmierć z ręki przeciwnika. Codziennie zajeżdża miejska ostatnia posługa i zabiera zwłoki bezimiennych.

Byłyby to obrazy istic dantejskie, gdyby tam było poszanowanie ludzkiego życia. Tego niema. Życie jest najtańszym towarem. W magistratach zdają sobie sprawę, że takie skupiska bezrobotnych stanowią niebezpieczeństwo dla miasta i jego mieszkańców. Dlatego też policja jest stosunkowo liczna, dobrze wyposażona, odżywiana i odpowiednio uzbrojona. W budynkach miejskich często można spotkać formalne arsenały: granaty, bomby, karabiny, amunicję, a także karabiny maszynowe.

W fabrykach wskutek zastoju i wskutek wprowadzania maszyn coraz to lepszych pracowników coraz mniej. Nieraz zachodzą wypadki przenoszenia fabryk. Reemigranci wspominali

o jednym wypadku, kiedy z miasta, liczącego do 30 000 mieszkańców, przeniesiono na południe główny centrum życia: fabrykę włókienniczą. Fabrykant znalazł dogodniejsze warunki do produkcji gdzieindziej. Przeniósł maszynę. Ale tu zdarzyło się coś osobli-

Balamutne informacje o wybrzeżu i morzu

Nowa latarnia w Rozewiu i miecz ksiąg pomorskich

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“.)

Gdynia, 5 stycznia.

Kto mieszka na wybrzeżu, ten stwierdza ustawicznie, że większość dzienników polskich zamieszcza przeróżne balamutne wiadomości o morzu i sprawach z nim związanych.

Nie tak dawno, jedna z gazet polskich, szczycąc się największym nakładem, zamieściła depeşe o zatrzymaniu niemieckiego statku, który usiłował przemycić do Gdyni pełen ładunek „stalowego śrutu”. Czytelnik bezskutecznie łamał sobie głowę i wreszcie dowiedział się z gazet niemieckich, że był to „Stahlschrott” — stalowy złom, ale zgola nie „stalowy śrut”. Podobnie jedno z pism stołecznych rozpisalo się o pewnej burzy w Gdyni, która była tak silna, że „piloci portowi nie odważyli się wychodzić na falochron”. Zadaniem pilotów nie jest chodzenie po łamaczu fal (falochronie), lecz wprowadzanie statków do portu. Nawet podczas burzy, jeżeli statek szuka schronienia w porcie, to obowiązkiem pilota jest wypłynąć motorówką czy holownikiem na redę i statek wprowadzić. W Gdyni, dzięki temu, że reda jest dobrze osłonięta, statki zatrzymują się tam w czasie burzy i zazwyczaj do portu nie wpływają.

Najświeższe są balamutne informacje większości prasy polskiej o nowej latarni w Rozewiu i „mieczu ksiąg pomorskich”, wykopanym nad brzegiem morza, w Wielkiej Wsi.

Dziesiątki gazet polskich doniosło, ostatnio, że w Rozewiu zainstalowano nową latarnię o sile siedmiu milionów świec i o widoczności w kregu 46 kilometrów. Dzienniki, chlubiące się posiadaniem własnych informacji, nie ograniczyły się do przedruku, lecz dodały jeszcze od siebie cenę kosztu instalacji i pospieszyły z reprodukcją rozewskiej latarni.

Co w tem prawdy?

Latarnia w Rozewiu otrzymała swoje światło o sile 7 milionów świec je-

wego: za fabryką przeniosło się miasto. Za maszynami przenieśli się robotnicy i majstrowie, a za nimi kupcy, rzemieślnicy i wyrobniicy. Miasto, liczące jeszcze przed trzema laty 30 000 ludności, dzisiaj zamieszkuje niemal zupełnie i liczy zaledwie kilkaset osób, które też chcą wyemigrować. Istne wędrowniki ludów.

Rodacy nasi marzą o powrocie do starego kraju. Ale na szczęście nie mają za co wracać. Oszczędności, jakie posiadali w akcjach, przepadły. Grosz, chowany na ciężką godzinę po bankach, przeważnie polskich, przepadł. Wszystkie banki polskie, za słynnym bankiem Smulskiego na czele, zachwiały się i upadły. Bank Smulskiego chciano ratować i angażowano nawet w tym celu znanego nam dobrze Deveya, ale starania te nie odniosły skutku, i tylko drobny ułamek oszczędności uda się odratować.

Trzeba przyznać, że wiele do osłabienia ostrości kryzysu wśród rodaków należy przypisać humanitarności i sercu współrodaków. Bardzo częste są wypadki, że kupcy polscy dają bezrobotnym na kredyt żywność, często bogatsi ciepłą ręką wspomagają biedaków. Komitety pomocy, organizowane przez polskie organizacje, są czynne i wydatnie pracują. Chwalebne jest to, że nasze wielkie organizacje społeczne nie są finansowo zachwiane i gdzie mogą, niosą pomoc.

A najbardziej ciekawe jest, że wszystkich ogarnia wiara, że kryzys jest tylko przejściowy. Wśród Amerykanów panuje przeświadczenie, że byle przetrwać zimę, a położenie się zmieni. Dla człowieka, obserwującego życie z ubocza, ta wiara jest niezrozumiała i pozbawiona podstaw. Lecz ona nawiedzonych nieszczęściem i głodem podtrzymuje.

Ci zaś, co uratowali swoje oszczędności, starają się likwidować swoje interesy i wracać do kraju. Żadne przestrogi ich nie wstrzymują od tego zamiaru. Chcą bodaj na ziemi swych ojców umrzeć... (w)

szcze przed wojną. Obecnie Urząd Morski zaopatrzył latarnię w aparaturę do nadawania statkom radiowych sygnałów, służących do wskazywania im drogi w czasie mgły i burzy. To wszystko.

Miecz ksiąg pomorskich jest podobną „sensacją”.

W kwietniu roku zeszłego w Wielkiej Wsi, na polu rolnika Boldy, wykopano brązowy miecz, długości ponad pół metra. Miecz przesłano za pośrednictwem policji w Warszawie, która przekazała wykopalisko do muzeum. W osiem miesięcy po znalezieniu miecza, spoczywającego oddawna w muzealnej gablocie, szereg dzienników rozpisuje się szeroko o tym wypadku i snuje „naukowe” hipotezy, czy ten miecz pozostawił w Wielkiej Wsi księżęta pomorscy, czy wikingowie.

Oczywiście trudno jest sprawdzić wszystkie informacje, ale szczególnie wielkie dzienniki winne dbać o ścisłość zamieszczanych wiadomości i nie czerpać z podejrzanych źródeł! F o b.

Pogłoski

W prasie pojawiły się pogłoski, jakoby stanowisko wojewody poznańskiego miał objąć b. legionista Belina-Prażmowski, obecnie komisaryczny prezydent m. Krakowa, i jakoby naczelnika wydziału zdrowia publicznego w tutejszym urzędzie wojewódzkim p. dr. Zmigroda miał zastąpić dr. Morawski.

Zdaje się jednak, że na stanowisku wojewody poznańskiego nie jest obecnie przewidziana zmiana.

KONTO KOMITETU

niesienia pomocy biednym i bezrobotnym na miasto Poznań P. K. O. nr. 213 005.

Jak Niemcy przygotowują się do konferencji lozańskiej

Akcja za utworzeniem zgodnego frontu całego narodu niemieckiego — Rozejm między stronnictwami politycznymi? Pogłoski o zwołaniu Reichstagu — Stanowisko rządu

Berlin, 7. 1. (PAT). W niemieckich kołach politycznych wysuwany jest ostatnio projekt zawarcia między stronnictwami politycznymi „rozejmu” na czas konferencji lozańskiej.

Chodzi nie tylko o złagodzenie akcji prowadzonej ostatnio przez hitlerowców, ale również o zmniejszenie aktywności organizacji republikańskiego „Reichsbanneru”, które pod przewodnictwem posła socjal - demokratycznego Holtermanna tworzą t. zw. „żelazny front” przeciwko narodowym socjalistom. Między niemieckimi czynnikami międzynarodowymi a stronnictwami narodowych socjalistów miał być nawiązany według informacji prasy kontakt w sprawie omówienia warunków, na jakich zawarty zostałby wspomniany rozejm.

Berlin, 7. 1. (Tel. wł.) W zbliżonych do min. Treviranusa prawniczych kołach umiarkowanych kolportowane są pogłoski, iż Reichstag będzie zwołany jeszcze przed konferencją lozańską celem ostentacyjnego zadeklarowania

wania jednomyślnej opinii Niemiec w kwestji reparacyjnej.

„Berliner Tagebl.” uważa pogłoski te za balon próbny pewnych kół politycznych, które życzyłyby sobie rozszerzenia kontaktu rządu Rzeszy w stosunku do bardziej prawniczych sfer.

Według informacji dzienników republikańskich czynniki międzynarodowe zaprzeczają tym pogłoskom, podkreślając, iż debata nad polityką zagr. odbędzie się w Reichstagu dopiero po konferencji lozańskiej.

Berlin, 7. 1. (PAT.) Biuro Conti komunikuje, że rząd niemiecki uważa w dalszym ciągu za konieczne zwołanie konferencji reparacyjnej w dniu 18. bm. Warunkiem zwołania konferencji w tym terminie muszą być jednak rokowania w sprawie niemieckich kredytów prywatnych. Berlińskie koła poinformowane podkreślają, iż rząd niemiecki bezwarunkowo domaga się, aby na konferencji lozańskiej osiągnięte zostało definitywne rozwiązanie kwestji reparacyjnej.

Hitler w Berlinie

Konferencja Hitlera z Hindenburgiem i min. Reichswehry Groenerem

Berlin, 7. 1. (Tel. wł.) Przywódca narodowych socjalistów Adolf Hitler przybył do Berlina i zabawi tu kilka dni. Hitler zamieszkał w hotelu „Kaiserhof”.

„Soz.-dem. „Presse Dienst” nawiązując do wizyty berlińskiej Hitlera zauważa, że wizyta ta pozostaje w związku z możliwością zwołania Reichstagu, który miałby m. in. powziąć decyzję w sprawie przedłużenia mandatu prez. Hindenburga poza ustawowo przewidziany okres. Pewne koła rządowe uważają za możliwe pozyskanie frakcji hitlerowskiej dla projektu przedłużenia mandatu prez. Hindenburga.

Berlin, 7. 1. (Tel. wł.) „Deutsche Allgemeine Ztg.” potwierdza informacje narodo - socjalistycznego „Mon-

tagsblatt’u o mającem nastąpić w dniach najbliższych przyjęciu Hitlera przez min. Groenera.

Dziennik podkreśla, że przyjęcie takie nie napotka na żadne trudności, o ile tylko Hitler zwróci się z prośbą o audiencję do min. Groenera, który w poniedziałek powrócił z urlopu do Berlina.

Berlin, 7. 1. (Tel. wł.) W ostatniej chwili dowiadujemy się, że w ciągu dnia jutrzejszego ma odbyć się konferencja prez. Hindenburga i min. Reichswehry Groenera z Adolfem Hitlerem. Konferencja ma dotyczyć stosunku narodowych socjalistów do sprawy przedłużenia mandatu Hindenburga.

Według innych pogłosek, konferencja ma dojść do skutku jeszcze dzisiaj.

Przeniesienie centrali partji hitlerowskiej do Berlina?

Berlin, 7. 1. (PAT.) Wielką sensacją wywołała tu wiadomość, że partja narod.-socjalistyczna ma w najbliższym czasie wynająć jeden z najokazalszych i najstarszych budynków w śródmieściu Berlina t. zw. pałac ks. Albrechta na pomieszczenie central-

nych biur stronnictwa hitlerowskiego.

Pałac ten, położony w pobliżu pałacu prezydenta Rzeszy, kanclerza i budynków rządowych przy Wilhelmstrasse, jest własnością księcia Fryderyka Henryka Pruskiego, uchodzącego za sympatyka narod.-socjalistów.

Niebywała powódź w Niemczech

Rzeki Mulda i Łaba zagrażają wsiom i miastom

Berlin, 7. 1. (PAT). Tama na Muldzie pod Retzau została dziś przerwana. Na wypełnienie przerwy zażądano 1000 worków piasku. W akcji ratunkowej bierze udział szereg oddziałów technicznych pogotowia wodnego, straży ogniowej i policji. Z Niessau nadesłano oddziały posiłkowe. Zupełny zalew zagraża dwom wsiom.

Niebezpieczeństwo powodzi zagraża również miastu Dessau. Wszystkie syreny fabryczne w Bitterfeld i okolicy grzmiały na alarm. Dwie miejscowości okoliczne są zupełnie odcięte od świata. Liczne oddziały pogotowia wodnego pracują nad podwyższeniem tam podmiejskich.

Fala powodzi dotarła na Łabie do Drezna. Jedynie w Kamienicy i w górach Rudawach woda nocą nieco opadła, przyczem okazało się, że szereg dróg uległ kompletnemu zniszczeniu. Nad ranem jednak, wskutek silnych opadów, obawiają się powrotnej fali powodzi.

Kopenhaga, 7. 1. (Tel. wł.). — Nad całą Danją przeszła dzisiaj niebywała burza gradowa, która poczyniła wielkie szkody i uniemożliwiła częściowo lub całkowicie ruch kolejowy i tramwajowy.

Po samobójstwie posła Waryńskiego

Warszawa, 7. 1. (Tel. wł.). Dotąd niema wyjaśnień co do powodów samobójstwa posła B. B. Tadeusza Waryńskiego. Władze śledcze zarządziły przesłuchanie służby hotelu sejmowego, w którym denat popełnił samobójstwo, oraz syna zmarłego, por. Ludwika Waryńskiego, który, jak wiadomo, należy do kompanji przybocznej Prezydenta. Po tych przesłuchaniach zwłokę oddano rodzinie.

Samobójstwo posła Waryńskiego wywołało w kołach politycznych duże poruszenie.

Wpierw zbadanie stanu zbrojeń niemieckich.

Geneva, 7. 1. (PAT). „Journal de Geneve” podaje interesującą wiadomość swego paryskiego korespondenta,

zmiana robotników w gazowni przedmieścia Lichtenberg postanowiła natychmiast przystąpić do strajku, nie czekając na wynik narad delegatów robotników z zarządem miejskich zakładów użyteczności publicznej.

Z konferencji węglowej w Genewie.

Geneva, 7. 1. (Tel. wł.). Dzisiaj rozpoczęła się konferencja przedstawicieli państw w sprawie przemysłu węglowego. W konferencji biorą udział delegaci Anglii, Francji, Polski, Holandji, Niemiec, Czechosłowacji i Belgii. Głównym tematem obrad będzie sprawa ratyfikacji umowy o czasie pracy w kopalniach. W poniedziałek zejdzie się konferencja węglowa, w której wezmą udział zarówno przedstawiciele pracodawców jak i pracobiorców.

Skład komisji mandzurskiej

Geneva, 7. 1. (Tel. wł.) Ostatecznie ustalono skład komisji mandzurskiej, powołanej do życia przez Radę Ligi Narodów. W skład komisji wchodzi: Lord Lytton (Anglia) — przewodniczący, Schnee (Niemcy), gen. Claudel (Francja), gen. Maccoy (Ameryka) i Aldovrandi (Włochy). Komisja wyjedzie do Mandzurji w końcu stycznia.

Skazanie Oustrica

Paryż, 7. 1. (Tel. wł.) Sąd paryski skazał bankiera Oustrica na 18 miesięcy więzienia. Sąd uznał za udowodnione, że Oustric przywłaszczył sobie większy pakiet akcji pewnej fabryki obuwia, która mu swe akcje dała do przechowania.

Stan wojenny w Charbinie

London, 7. 1. (Tel. wł.) W Charbinie ogłoszono stan wojenny. Policja chińska urządziła naganę na Rosjan, w trakcie której doszło do strzelaniny. Mimo protestu konsulatu kilku Rosjan osadzono w więzieniu.

Dalsze aresztowania w Indjach

London, 7. 1. (Tel. wł.) W Bombaju nastąpiły dalsze aresztowania. W ciągu dnia wczorajszego aresztowano m. in. kilku przywódców kongresu.

W czasie wtorkowych rozruchów w Benares padło w walkach z policją 2 zabitych i 100 rannych, w tem 40 bardzo ciężko.

Bezbożnictwo w Rosji

Moskwa, 7. 1. (PAT). Z powodu przypadających w najbliższych dniach prawosławnych świąt Bożego Narodzenia, Związek Bezbożników przeprowadza na terenie całego kraju energiczną akcję antyreligijną. Z Moskwy na prowincję wysłane zostały specjalne brygady agitacyjne. Głównym terenem akcji są ośrodki przemysłowe oraz węzłowe stacje kolejowe. Poza propagandą antyreligijną brygady zajmują się również zbieraniem składek na budowę łodzi podwodnych.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 7. 1. 1932 r.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy w obliczeniu ćwierćlitrowego gęstościomierza: 1) żyta poznańskiego 71.3 kg. (121 f. w. h.); 2) żyta pomorskiego 69.95 kg. (119.1 f. w. h.); 3) pszenicy poznańskiej 74.8 kg. (127.1 f. w. h.); 4) pszenicy pomorskiej 74.35 kg. (126.4 f. w. h.); 5) jęczmienia poznań. i pom. a) 64 do 66 kg., b) 68 kg.; 6) owsa poznań. i pom. 43,55 kg. (74.1 f. w. h.).

Ceny transakcyjne

Zyto 1110 tonn par. Poznań . . . 27.25
Usposobienie spokojne

Pszenica 55 tonn par. Poznań . . . 24.75
Usposobienie spokojne.

Ceny orientacyjne

Jęczmień a) 64—66 kg. 20.50—21.50
Jęczmień b) 68 kg. 22.25—23.25
Usposobienie spokojne.

Jęczmień browarowy 25.50—27.00
Usposobienie spokojne.

Owies 22.50—23.00
Usposobienie słabe.

Maka żytnia 65% wł. work. 37.50—38.50
Usposobienie spokojne.

Maka pszen. 65% wł. work. 36.25—38.25
Usposobienie spokojne.

Otręby żytnie 15.75—16.25
Otręby pszenne 14.00—15.00
Otręby pszenne (grube) 15.00—16.00
Rzepak 32.00—33.00
Gorzycza 33.00—40.00
Groch Victoria 24.00—28.00
Groch Folgera 29.00—32.00
Ziemniaki fabr. za kilo % 0.00—0.20

Ogólne usposobienie spokojne.
Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 15 tonn, pszenicy 15 tonn.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.90 zł.; w Gdańsku na Warszawie 8.91 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 210.75 zł., gotówką 209.70 zł., za 100 guld. gd. w dewizach 173.56 do 173.82 zł., gotówką 173.22 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 7. 1. 1932 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była niejednolita.

Większych obrotów dokonano jak na obecne czasy 8 proc. listami dolarowymi staremi. Z papierów państwowych poszukiwano 5 proc. pożyczkę konwersyjną po 37.50 przy braku oddawców; również 4% pożyczkę inwestycyjną po 75.— W papierach lokacyjnych P. Z. K. robiono jak wyżej wspomniany większe obroty, jednakże po zniżkowym kursie 63.— 62½ w transakcjach, również 6 proc. listy żytnie wykazywały małą stratę i notowały 13.—, 12.75 w placeniu, pozatem ofiarowano bez obrotu 4 proc. listy zastawne konwert. po 28.—

Akcje bankowe względnie przemysłowe bez obrotu i notowania, poszukiwano jedynie Bank Polski po 103.— bez oddawców.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu):

5% Pożyczka konwersyjna 37½% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 63.—, 62½% +

(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kredytowego 13.—, 12.75 P.
4% Premjowa Pożyczka Inwestyc. 75.— P.
Tendencja niejednolita.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 7. 1. 1932 r.

Waluty Gotówka
Dolary St. Zjean. tr.: 8.90, sp.: 8.92, kup.: 8.88.

Dewizy:

trans. sprzed. kup.
London 30.00 30.20 29.90
Nowy Jork czek 8.921 8.941 8.901

Nowy Jork kabel 8.927 8.947 8.907
Paryż 35.13 35.12 34.94
Praga 26.41 26.47 26.35
Szwajcaria 174.30 174.73 173.87
Berlin 211.85

Tendencja utrzymana z odcieniem słabszym.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% pożycz. inwest. 80.00
5% pożycz. konw. 33.75
6% pożycz. dol. 53.50 59.00
4% premj. dol. 41.75 41.25
7% pożycz. stabil. 50.75 51.25

Tendencja niejednolita.

Akcje w złotych:

Bank Polski 0.00—105.00
Lilpop 12.50—13.25
Tendencja utrzymana.

Komentarz.

Tendencja na dzisiejszej giełdzie była dla walut i dewiz utrzymana, z odcieniem słabszym, dla pożyczek państwowych i listów zastawnych niejednolita. — Akcje utrzymane Bank Polski utrzymany, natomiast Lilpop mocniejszy.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg

Berlin, 7. 1. 1932 r.

Pszenica march 75—76 kg. 222.00—224.00
Tendencja mocniejsza.

Zyto march 72—73 kg. 190.00—192.00
Tendencja mocna.

Jęczmień 153.00—165.00
Tendencja stała.

Jęczmień pastewny i przemysłowy 148.00—152.00
Tendencja stała.

Owies march 134.00—142.00
Tendencja spokojna.

Maka pszena 27.25—31.25
Tendencja mocniejsza.

Maki żytnia 70% 26.15—28.15
Tendencja mocniejsza.

Ospa pszena 8.70—9.25
Tendencja mocniejsza.

Ospa żytnia 9.00—9.50
Tendencja mocniejsza.

Groch Victoria 21.00—27.50
Groch drobny jadalny 21.50—24.00
Groch pastewny 15.00—17.00
Peluska 16.00—18.00
Bób 14.00—16.00
Wyka 16.00—19.00
Łubin niebieski 10.30—12.00
Łubin złoty 14.00—15.50
Seradela nowa 22.00—27.00
Kuchy iniane 37% 12.30—12.40
Kuchy z orzecha ziemnego 12.10
Kuchy mielone (maczka) 11.80
Wytłoki suche paryt. Berlin 0.00—6.50
Śróć Soja ekstrahowany 43% loco Hamburg 10.60
Śróć Soja ekstrahowany 45% loco Szczecin 11.10
Płatki ziemniaczane 12.10—12.30
Ziemniaki jadalne białe 1.50—1.60
Ziemniaki jadalne czerwone 1.70—1.90
Ziemniaki jadalne 20ite bez nerkowych 2.10—2.30
Ziemniaki jadalne nerkowe 1.80—2.00
Ziemniaki fabryczne 8—9 lg.
Ogólna tendencja mocniejsza.

Demonstracyjny „spacer“ floty amerykańskiej

W zapowiedzianych na luty i marzec manewrach floty amerykańskiej Moskwa dopatruje się demonstracji antyjapońskiej

Moskwa, 7. 1. (PAT). Wczorajsze „Izwestja“ zamieszczają artykuł p. t. „Manewry na Oceanie Spokojnym“, w którym zastanawiają się nad zapowiedzianymi na luty i marzec b. r. wielkimi manewrami amerykańskiej floty wojennej.

Zdaniem organu sowieckiego, fakt że Stany Zjednoczone koncentrują swe siły morskie, a częściowo nawet lądowe i powietrzne w tym rejonie Oceanu Spokojnego który przez fachowców uważany jest za ewentualne miejsce przyszłej wojny, nie jest bez głębszego znaczenia.

Byłoby rzeczą przedczesną — pisać „Izwestja“, — wysnuwać stąd wnioski o nieuniknionem starciu zbrojnym w najbliższym czasie. W każdym jednak razie jest to demonstracja polityczna, mająca wyraźnie na celu wywarcie pewnego wpływu na bieg wypadków mandżurskich i ewentualnych rozmów dyplomatycznych w tej sprawie.

Artykuł kończy się słowami: „Istotne znaczenie tego „spaceru“ floty amerykańskiej nie jest tajemnicą dla Japonii. Jakimi zaś argumentami odpowie ta ostatnia, okaże najbliższa przyszłość“.

Repliki obrońców w procesie brzeskim

Z przebiegu dnia onegdajszego w procesie więźniów brzeskich przytoczyć jeszcze należy następujące szczegóły:

Dwa oświadczenia

Przed rozpoczęciem posiedzenia poseł Kiernik złożył prasie następujące oświadczenie:

„W numerze 351 „Gazety Polskiej“ pojawiło się oświadczenie p. referenta prasowego komisariatu rządu, Krygiera, p. n. „Niedokładność p. obrońcy Rudzińskiego“, w którym to oświadczeniu, odpierszając zarzut, uczyniony mu, że w maju 1926 skonfiskował w „Kurjerze Porannym“ artykuł marszałka Piłsudskiego, stwierdza, że konfiskatę tę zarządził ówczesny komisarz rządu, z polecenia ówczesnego ministra spraw wewnętrznych, Kiernika. Powyższe oświadczenie referenta Krygiera należy sprostować twierdzeniem, że urząd ministra spraw wewnętrznych sprawowałem w r. 1923, a nie w 1926 i że w 1926 byłem do przewrotu majowego ministrem rolnictwa, najpierw w gabinecie premiera s. p. Aleksandra Skrzyńskiego, a następnie w gabinecie premiera Witosa, że natomiast ministrem spraw wewnętrznych do dnia 11 maja 1926 r. był p. Władysław Raczkiewicz, obecny marszałek Senatu, a od dnia 11 maja do dnia 15 maja, p. Stefan Smólski, zaś od 15 maja s. p. gen. Młodzianowski“.

Drugie oświadczenie na piśmie złożył adw. Szurlej, z powodu listu p. J. Moraczewskiego. W liście tym p. Moraczewski pisze, że adw. Szurlej napadł na niego bez przyczyny i chciał dotknąć go na honorze.

Inżyniera Moraczewskiego — dowodzi p. Szurlej, — wymieniał nie bez przyczyny, był on bowiem w sprawie brzeskiej więcej niż oskarżycielem, bo szydził z więźniów brzeskich.

Adw. Szurlej przytacza artykuły dawnego „Przedświtu“, p. Moraczewski 25 stycznia 1931 r. pisał o „demokratycznym“ charakterze tego, co się działo w Brześciu. Skoro więc p. Moraczewski szydził z więźniów brzeskich i rzucał fałszywe oskarżenia, to zasługiwał na wzmiankę w trakcie samego procesu więźniów brzeskich, gdy obrońcy oskarżonych mówili o moralności „sanacyjnej“.

Co do honoru, to wszak p. Moraczewski nazwał b. minister Zdziechowski 26 maja 1926 oszczercą, a p. Moraczewski konsekwentny z tego nie wyciągnął; p. Lieberman wyraził się o p. Moraczewskim, że cechowała tego ostatniego mania szkalowania i pióro jego najczęściej maczane było w błocie i p. Moraczewski nie czuł się tem dotknięty na honorze. A przecież p. Moraczewski, jako oficer, wie, że bez załatwienia zarzutu co do oszczerstwa, nie można mówić o honorze.

Replika adw. Szumańskiego

Po znanych już przemówieniach adw. Sterlinga i Szurleja zabrał głos adw. Szumański:

Panowie sędziowie, jeśli chcę powiedzieć jeszcze słów kilka, to czynię to tylko dlatego, że prasa w akcie oskarżenia zajmuje honorowe miejsce i wypełnia czwartą część uzasadnienia aktu oskarżenia. W poprzednim moim przemówieniu skrytykowałem 84 cytaty i stwierdziłem niedopuszczalne tendencje i nieścisłość w pracy prokuratorów i nawet coś więcej o czem nie mówię, by nie wprowadzać pod koniec rozpraw, przykrych dysonansów,

Ziarna i plewy

Pan prokurator w replice przytoczył trzy cytaty i zdawało się, że będą to złote ziarna ścisłości, ale i tu znalazły się plewy. Zacytowano w replice ustęp z „Pobudki“ bez daty i numeru. Cytata ta brzmiała: „Sejm musi milczeć, ale lud milczeć nie będzie. Historia zna pochody ludu do stolic, z których tak łatwo nie wyjdzie“ Cytował p. prokurator z dowodów rzeczowych i zdawało się, że będzie to cytata zabójcza. Przyjrzyjmy się całemu artykule. Jest w nim mowa o milczeniu sejmu i pochodzie ludu, ale jest również mowa o uzbrojeniu opinii publicznej i jej zjednoczeniu poprzez kongres krakowski. Tego ustępu, zmieniającego zupełnie sens cytaty prokuratora, prokurator nie zacytował, bo było to niewygodne. Oto pierwsza szczerzota cytata pana prokuratora.

Druga cytata jest wyjęta z artykułu „Pobudki“ p. t. „Przedśmiertne drgawki „sanacji“, w którym autor twierdzi, że „naród śmieje się z groźnej miny p. Sławka, który zagroził pościąganiem do odpowiedzialności organizatorów kongresu w Krakowie. Naród się śmieje, bo pyta: któż to żąda sądu? Wszak ten sąd musi się zmienić w sąd nad „sanacją“. Proroctwo to było przewidzenie“. Tak przedstawia się druga, arcyrewolucyjna cytata p. prokuratora.

Rewolucyjnym miał być również cytat z „Chłopskiego Sztandaru“, ale znów pan prokurator pominął wszystko to, co tyczyło ostrzeżeń przed wstrząsami zamachowymi, praworządne stanowiska opozycji itp.

Te cytaty przypominają znów tę symboliczną pięść, co trzasnęła, ale niewiadomo w co — oryginalnie podpowiedział „w stół“ — i to zrywanie skorupy, ale skorupy bierności społecznej. A teraz jeszcze dwie cytaty, których w poprzednim przemówieniu nie mogłem omówić, bo byłem zbyt zmęczony i myślałem, że starczy dowodów dla przekonania sądu. Z numeru „Wyzwolenia“ cytuję się „chłopi gotowi są do walki“, ale nie dodaje się „w obronie prawa i wolności“. Te dwa słowa skreślone ręką prokuratora nie wywołują już rewolucyjnego widma: kos, siekier i palek.

Prokuratura obraża Prezydenta

A teraz artykuł p. t. „Bunt przeciwko Prezydentowi“. Zamieszczono ten artykuł w dziale że świata. Mowa w nim o prezydencie Boliwji, łamiącym prawo, przeciwko któremu występuje naród. Na końcu artykułku powiedziano: „gniew ludu przychodzi i dosięga gwałcieli prawa“. Dla dziecka nawet małego jasnym jest, że chodzi tu o prezydenta Boliwji. Ale oskarżyciele publicznie inaczej rozumują: mowa jest o łamaniu prawa, to musi być nasz Prezydent. Zapytam się, kto wobec tego obraża Prezydenta, my, czy pan prokurator. Udowodniłem w poprzedniej mowie, że prokuratorzy nie zawahali się temj różnymi cytatami obrażać: p. Piłsudskiego, Sławka, a wreszcie osiągnęło szczyt: obrażono Prezydenta. Do tego doprowadziła ta nielojalna metoda w cytowaniu głosów prasy.

Twierdzą, że ten akt oskarżenia, rykoszetem odwraca się przeciwko jego autorom. Śmiało mogą powiedzieć słowami pewnego wywiadu: Niech Bóg odwróci karzącą dłoń od autorów aktu oskarżenia.

Zachwiany Prystor

Prystor: — Świetna ślizgawka, cóż, kiedy pewnie wywrócę się wkrótce!

Nowość!

Już wyszedł z druku

„Kalendarz Graficzny“ na rok 1932

niezbędny informator dla każdego drukarza, introligatora, papiernika i pokrewnych zawodów. zw 12690/1

Do nabycia u wydawcy

Drukarnia Polska S. A.
Bydgoszcz, Marszałka Focha 18
Telefon nr. 352

Cena: w oprawie płóciennej tylko 1,— zł,
z przesyłką pocztową 1 zł 30 gr po
uprzednim wpłaceniu należności na
P. K. O. Poznań nr. 203 644

Z Tow. Uczestników Powstania Wielkopolskiego

Towarzystwo Uczestników Powstania Wielkopolskiego na Jeźcach odbyło 5 bm. w lokalu p. Tomikowskiego swe roczne, walne zebranie. Obrady zagał przez Tow. p. Ignacy Sobczak, który powitał licznie zgromadzonych druhów i gości, poczem dzielono się wspólnie opłatkiem.

Po przeczytaniu przez sekretarza p. Dubisza protokołu z ostatniego walnego zebrania, prezes w komunikatach zarządu omówił sprawę wypełnienia kwestionariusza w celu uzyskania krzyża związkowego. Przystąpiono do uroczystego momentu, mianowicie do odznaczenia zasłużonych członków krzyżem wzgl. dyplomami: Otrzymali takowe druhowie Pracharczyk, H. Tomaszewski, W. Jasiński, L. Kuliewicz, St. Sobczak, W. Napierała. Dekoracji dokonał członek związku druh Mettler.

Następnie wybrano na przewodniczącego walnego zebrania p. Mettlera, na sekretarza p. Dubisza, a na ławników pp.: Kowalewskiego i Garczarka. Z kolei członkowie zarządu i to sekretarz Dubisz, komendant Kuta, skarbnik St. Krajewski oraz prezes Sobczak wygłosili sprawozdania. Ilustrujące Działalność Tow. Z sprawozdań wynikało, że Tow. liczy 135 członków; na zebraniach wygłaszano odczyty i referaty, pogłębiające wiedzę członków. Nie zapomniano też o urządzaniu kursu przeciwwgazowego. Członkowie zainteresowali się żywo naszym morzem, brali żywy udział w wszystkich obchodach narodowych. Praca Towarzystwa poświęcona jest wyłącznie tylko na chwałę ojczyzny. Jak wiele innych towarzystw narodowych, tak i Uczestnicy Powstania Wielkop. natrafiają w pracy swej na liczne trudności. Są czynniki, któreby najchętniej usunęły te towarzystwa, lecz na nie są wszelkie takie wysiłki, bo organizację cementuje coraz silniej jednomyślność i zgoda. Poczet sztandarowy brał udział wszędzie, gdzie tylko zachodziła ku temu potrzeba. Dochodu w kasie było 2.239,53 zł, rozchodu 931,60 zł. Przy towarzystwie istnieje też kasa pośmiertna.

Na wniosek komisji rewizyjnej w osobie p. Garczarka udzielono zarządowi jednomyślnie pokwitowania.

W dyskusji przemawiali pp.: St. Sobczak, Cwojdzński, Łosiak, Dubisz, komendant okręgu Koczorowski, Kuliszewicz i t. d.

Po przerwie przystąpiono do wyboru nowych władz. Prezesem jednomyślnie wybrany został p. Ignacy Sobczak. Na wiceprezesa powołano p. Jędrozkowiaka, na sekretarza p. Cwojdzńskiego, a na jego zastępcę p. Dubisza. Skarbnikiem został ponownie p. Krajewski, a komendantem p. Kuta, zaś zastępcą komendanta p. St. Sobczak.

Pozatem dokonano wyboru radnych. Członków komisji rewizyjnej, sądu honorowego 3 delegatów do związku i okręgu, 3 delegatów do komitetu dzielnicowego Jeżyckiej, komisji weryfikacyjnej i komisji regulaminowej. Po wnioskach i wolnych głosach zamknięto zebranie odśpiewaniem „Roty“. (z)

25-lecie Żeńsk. Tow. „Przemysł.“

Uroczystości rozpoczęły się o godz. 9 msz. św. na intencję stowarzyszeniową w kaplicy sodalicyjnej przy kościele OO. Jezuitów; celebrował patron ks. kanonik Jęsień. Po nabożeństwie w jednej z sal Domu Królowej Jadwigi odbyło się wspólne śniadanie, poczem o godz. 11,30 zagała uroczystość przewodnicząca p. Skrobalanka, a sprawozdanie z 25-lecia wygłosiła sekretarka p. Antkowiakówna. Towarzystwo założone w dniu 30 grudnia 1906 r., a założycielami byli ks. kanonik Adamski, obecny biskup śląski i ks. radca Czechowski. Patronem stowarzyszenia był też zmarły biskup śląski śp. ks. Lisiecki, a później przez długi czas — obecny biskup śląski, ks. Adamski.

Liczne były przemówienia gratulacyjne z okazji jubileuszu tej organizacji. Przemawiali między innymi ks. dyr. Marlewski, p. radna miejska Anna Smoczyńska, p. dr. Rydlewska, a dalej liczne delegowane bratnich stowarzyszeń w Poznaniu. Założyciel i długoletni patron Towarzystwa ks. biskup Adamski nadesłał list z życzeniami. Ponadto nadeszły m. in. życzenia od chorego obecnie byłego patrona ks. prof. dr. Kozłowskiego.

Uroczystym momentem zebrania było odznaczenie dyplomami zasłużonych członkin Stowarzyszenia. Dyplomy te po przemówieniu wręczył patron ks. kanonik Jęsień. Odznaczenia otrzymały panie: Florentyna Majewska, Anna Wróblewska, Stefania Górka, Helena Kowalakówna, Marja Lisiewiczówna, Konstancja i Antonina Roeslerówna, Marja Rydlewska, Prakseda Rachelska i Stanisława Wawrzyniakowa.

Całość zebrania urozmaiciły śpiewy kolęd, które wykonał chór męski parafii jeżyckiej pod wezwaniem św. Kazimierza. Wykonawców nagrodzono licznymi oklaskami.

O godz. 19 w sali Domu Królowej Jadwigi odbyła się wieczornica z bogatym bardzo programem. W głównej mierze wykonawcami były członkinie Towarzystwa. Śpiew solowy (pieśni Karłowicza i Moniuszki) wykonała p. Jadwiga Morkowska. Komedyjkę p. t. „Złoty strumień“ Felicji Żurowskiej przyjęli zebrani z wielkim uznaniem.

(k)

Unja celna między Francją a Belgią?

Fale protekcjonizmu celnego zalewają świat cały. Belgja — kraj par excellence tranzytu i wymiany — broni się przeciw skutkom prohibicji celnej bez większego powodzenia. Więcej niż piąta część jej produkcji szła do Anglii, która zatrzasnęła teraz swe bramy przed importem. Francja, która była również poważną klientką Belgji, musiała zacząć się bronić przed importem zagranicznym w tej samej chwili, w której Belgja odwołała się do jej pomocy i poparcia.

Belgja motywowała swe żądania nietylko stanem rynku wewnętrznego, lecz również i względami na swe bezpieczeństwo wobec niebezpiecznego nastawienia sąsiada ze wschodu, co wymaga stabilizacji i równowagi gospodarczej, a nietylko gwarancji pomocy zbrojnej ze strony sojusznicki francuskiej.

„Wszystkie te względy zasługują na naszą żywą uwagę pisze w tej kwestji p. L. Serre, publicysta francuski — ale niestety Francja została dzisiaj dotknięta kryzysem tak samo, jak i inne kraje, nie może przeto kontynuować polityki popierania producentów zagranicznych, mając obowiązek obrony w pierwszym rzędzie swego własnego przemysłu i handlu. To też musieliśmy się uciec do podwyższenia niektórych cel, aby pomóc zagrożonym specjalnie gałęziom przemysłu i rolnictwa, oraz wprowadzić system przyznawania kontyngentów na niektóre produkty. Nasi przyjaciele, Belgowie, musieli narówni z innymi ponosić konsekwencje — przykre, to prawda — naszej polityki celnej. Aby więc zneutralizować skutki protekcjonizmu, Belgja wysunęła propozycję zawarcia unji celnej z Francją, która by umożliwiła przywóz wolny towarów pochodzenia belgijskiego do Francji, oparty na prawie wzajemności;

tem samym mury celne po obu stronach granicy francusko - belgijskiej zostałyby obniżone do wysokości poprzedniej“.

W samej Belgji koncepcja unji celnej z Francją wywołała bardzo żywą dyskusję. Pewne grupy wypowiedziały się kategorycznie za unją celną, jako jedynym środkiem ratunku wobec skutków polityki prohibicyjnej. Inne zaś ugrupowania wyrażały obawę, czy unja celna nie będzie czasem narzędziem uzależnienia kraju słabszego od kraju silniejszego.

Gdy w Belgji, w łonie różnych obozów politycznych, dyskusja potoczyła się na temat utrzymania niezawisłości gospodarczej i politycznej kraju w razie zawarcia unji celnej z Francją, po stronie francuskiej zadano sobie pytanie, czy unja celna tego rodzaju będzie pożądana ze względów politycznych.

„Czy Francja może zawrzeć tego rodzaju pakt ze względów ekonomicznych i politycznych? — pyta p. L. Serre. — Naszem zdaniem powinniśmy propozycję belgijską odrzucić. Cóż moglibyśmy powiedzieć w obronie tego paktu naszym producentem, rolnikom, bezrobotnym? Jakże raczej każałyby nam otworzyć szeroko rynek nasz dla importu belgijskiego? Jeżeli zaś chodzi o względy polityczne, jak możemy upozorować słuszność zawarcia podobnego paktu, który potępiłszy, gdy z innej strony, rok temu, próbowano go zawrzeć? Unja celna możliwa jest tylko jako pakt ogólny - europejski, do którego można zdążyć progresywnie, stosując np. system kontyngentowania. Tak czy inaczej, musimy utrzymać przyjacielski stosunek wobec Belgji, nie narażając jednak ani naszej własnej gospodarki, ani też nie stwarzając nowych komplikacji politycznych“.

E. R.

Polska 1914 — 1918

W „Kurjerze Warszawskim“ pisze poseł prof. Stanisław Stroński:

Dzieje Polski i sprawy polskiej w ciągu czterolecia wojny światowej... Tylko cztery lata... Może to niewiele i zadanie niezbyt trudne?

Nie będzie ani pomyłki, ani przesady w twierdzeniu, że przedstawienie dziejów polskich w tych czterech latach wojny jest znacznie trudniejsze, niż jakiegokolwiek innego kraju. Właśnie dlatego, że nie było państwa polskiego. Lecz była sprawa polska na polskiej ziemi, była w trzech różnych państwach po dwou stronach sił walczących, była na szerokim gruncie międzynarodowym, jako jedno z wielkich zagadnień i jeden z celów wojny. Już to daje miarę rozpiętości i zawiłkiania sprawy polskiej wśród zmagania wojennych. Zresztą i pośród wyników wojny i zmian po niej żadna rozmiarami i znaczeniem nie dorównywa przywróceniu po stu latach zgorą państwa polskiego, które zniknęło całkowicie. Nic dziwnego, że tu właśnie skłębili się szczególnie napięte gry sił. I dlatego przedmiot to tak rozległy i tak trudny.

Dzisiaj można powiedzieć, że mamy, że już mamy, bo jest to niespodziewanie rychło, podstawowe dzieło o dziejach Polski i sprawy polskiej w latach 1914—1918. Jest to książka Marjana Seydy (Polska na przełomie dziejów, t. I str. 663, t. II str. 666), której pierwszy tom ukazał się w r. 1927, a drugi w r. 1931, nakładem Księgarni św. Wojciecha. Wszedł w tę książkę ogrom codziennej, wytrwałej, żmudnej, bystrej i uczciwej pracy przez jakieś dziesięć lat. Wynikiem jest dzieło, które może być i będzie uzupełniające, ale które pozostanie nazawsze podstawowym. Nietylko u nas, ale wszędzie w świecie, ktokolwiek będzie pisał ze znajomością rzeczy o wojnie światowej, nie obejdzie się bez niego. Nie obawiam się twierdzenia, że jest to, gdy się wszystko zważy, najcenniejsza i najtrwalsza książka, jaka się u nas w ostatnich czasach ukazała.

Kto chce zdać sobie sprawę, jak ta książka powstała, niechaj przede wszystkim przejrzy na str. 633—5 t. I-go i na str. 639—42 t. II-go spis źródeł i opracowań polskich i zagranicznych. Obok protokółów czy to Rady Stanu w Warszawie, czy Rady Polskiej Zjednoczenia Międzypartyjnego w Piotrogradzie, czy Komitetu Narodowego Polskiego w Paryżu, po raz pierwszy zostały w pełni wyzyskane archiwa Centralnej Agencji Polskiej w Lozannie i Komitetu Narodowego

Polskiego w Paryżu, oraz wszystkie polskie pamiętniki i opracowania szczegółowe z okresu wojennego, a obok zbiorów dokumentów zagranicznych i stenograficznych protokółów ciał ustawodawczych, ilekroć o sprawie polskiej w nich mówiono, wszystkie główne pamiętniki i opracowania austro-węgierskie, niemieckie, rosyjskie, czeskie, francuskie, angielskie, amerykańskie. Poszukiwanie prawdy i ścisłości odbywało się tu w całym tego słowa znaczeniu źródłowo.

Potem radzę przeczytać uważnie sam tylko spis rzeczy, a dla objaśnienia, dlaczego od tego dobrze będzie zacząć, aby się rozeznac w budowie książki, oraz dla wskazania, że nie będzie to niezajmujące, przytaczam spis rzeczy któregokolwiek rozdziału, np. ostatniego w pierwszym tomie, gdzie przedstawione jest stanowisko społeczeństwa polskiego w latach 1916—17:

— Międzypartyjne Koło Polityczne nie bierze udziału w Tymczasowej Radzie Stanu; początki działalności Rady; stanowisko wobec Rady aktywistów i pasywistów w Królestwie; adres Naczelnego Komitetu Narodowego; w zaborze pruskim; w Piotrogradzie Koła Polskie i Komitet Narodowy Polski, a obóz lewicowy... (str. 470)... Wpływ Paderewskiego i Polonii amerykańskiej na Wilsona; adresy do Wilsona; zjazdu lozańskie, Międzypartyjnego Koła Politycznego, Tymczasowej Rady Stanu, Rady Narodowej... (str. 483)... Na zachodzie Europy: zjazd lozański (styczeń — luty 1917 r.), list do kraju; przygotowania do stałej organizacji polityki polskiej w zachodnich państwach sprzymierzonych (Komitetu Narodowego Polskiego w Paryżu); wobec rządów koalicyjnych; bezskuteczne zabiegi Ronikiera... (str. 488)... Przegrupowania w obozie aktywistycznym; sprawa armii na martwym punkcie; Tymczasowa Rada Stanu grozi dymisją (marzec)... (str. 495)... Wobec rewolucji rosyjskiej; Komitet Narodowy Polski w Piotrogradzie, a Komitet Demokratyczny; zabiegi polityków polskich na zachodzie i w Rosji o akt w sprawie polskiej całej koalicji, względnie Rosji; po proklamacji rosyjskiej na rzecz zjednoczenia i niepodległości Polski; Polacy w Rosji, pasywiści i aktywiści w Królestwie; przesilenie w Tymczasowej Radzie Stanu; ponowne jej ultimatum, targi... (str. 499)... Przełom w Galicji; ku likwidacji Naczelnego Komitetu Narodowego; w Kole wiedeńskim dominuje narazie jeszcze polityka konserwatyistów krakowskich; Głabiński domaga się dążenia do całej i niepodległej Polski; program ten zwycięża 16-go maja i zostaje potwierdzony przez Kolo sejmowe 28-go maja... (str. 513)... Memento Polaków zaboru pruskiego; I my jesteśmy!; zasadnicza deklaracja polska w parlamencie niemieckim; złamanie solidarności narodowej przez polskich członków pruskiej Izby Pa-

nów, ostro potępione przez opinię publiczną... (str. 520).

Komuż te zwężenie nagłówki nie zaczęły rozrastać się we wspomnieniach i układać się w żywe obrazy ludzi i zdarzeń? Któż nie zwolni szybkości przebiegania oczyma tego spisu, pogrążając się w zadumie? Kogoż nie pociągną te wskazówki do zajrzenia do samej książki, aby sobie to odtworzyć dokładnie?

Budowa książki jest bardzo szczerą, t. j. niema w niej luzów dla pomijania czegokolwiek. Czterolecie podzielone jest umiejętnie na główne okresy: od wybuchu wojny do proklamacji państw środkowych z 5-go listopada 1916, następnie do rewolucji w Rosji i wkroczenia Stan. Zjednoczonych Ameryki, dalej do pokoju w Brześciu, wreszcie do klęski państw środkowych. W każdym okresie przedstawione są kolejno główne zdarzenia światowe, stanowisko państw zachodnich w sprawie polskiej, stanowisko państw sprzymierzonych i świata, stanowisko społeczeństwa polskiego na wszystkich ziemiach i zagranicą. Budowa ta utrudnia zadanie pisarza, ale ułatwia uchwycenie obrazu czytelnikowi.

Zdarzenia opowiedziane są zawsze dokładnie, t. j. z podaniem czasu, miejsca i nazwisk. Pewne wyobrażenia o tej ścisłości daje spis nazwisk, których jest ponad 2 tysiące. Ważne oświadczenia podane są dosłownie, a główne dokumenty przytoczone w załącznikach w całości.

W takim przedstawieniu spraw jest miejsce tylko na prawdę istotną i popartą dowodami. Ileż to razy np. słyszało się, że obóz narodowy, który sprawę polską wiązał ze sprawą sprzymierzonych, nadzieje swe budował na Rosji. Wszystko to rozlatuje się w puch wobec takich stwierdzeń w toku opowiadania na tle zdarzeń i dowodów:

— „Goremykin, Maklakow i ci wszyscy, którzy za nimi stali, nie wierzyli, szczególnie w lipcu roku 1915, aby zjednoczenie Polski było rzeczą wykonalną, a przeważnie sami go sobie nawet nie życzyli... (I, 137)... Rosja mogła sprzymierzeniem swym własny punkt widzenia (w sprawie polskiej) dyktować, mogła ich w razie prób odmiennych szantażować, mogła im grozić wycofaniem się z koalicji i wojny... (I, 168)... Stery rosyjskie uważały już za kamień obrazy wszystko, co oznaczało rozluźnienie węzłów, łączących Polskę z Rosją, a tembardziej oczywiście dążenie do zupełnej niezawisłości Polski od Rosji... (I, 310)... i t. d., i t. d.

Widać dokładnie, miesiąc za miesiącem, jakich złudzeń nie było, podobnie jak widać, również miesiąc za miesiącem i rok za rokiem w czasie wojny, jakie były u niektórych złudzenia i jak błędne zabiegi w stronę Niemiec i Austro-Węgier.

Znamieniem głównym tej książki jest przedmiotowość, spokój, dowód.

Stanisław Stroński.

„Robienie“ historii

W artykule pod tym tytułem stwierdziliśmy, że inż. Wieliczka w wykładzie swym dnia 27 grudnia r. z. na obchodzie „sanacyjnej“ „Federacji“ przedstawił rolę Narodowej Demokracji przed wojną wręcz fałszywie, a powstanie wielkopolskie z lat 1918—19 i siły, które w niem działały, jednostronnie.

Inż. Wieliczka bardzo się na nas za to pogniewał czemu daje wyraz na łamach „Dziennika Pozn.“ Od głównego jednak tematu naszego artykułu, od konkretnego wykazania jaskrawych nieprawdziwości w odniesieniu do całej istoty przedwojennej roli Narodowej Demokracji w Polsce wogóle, a w szczególności w ówczesnym zaborze pruskim, p. Wieliczka w sposób wymowny całkiem ucieka. Trudno cokolwiek dla tego manewru nie mieć zrozumienia.

Za to wznawia inż. Wieliczka — po raz, nie wiadomo już, który — polemikę o rolę Rad Ludowych w powstaniu wielkopolskim. Czytelnicy znają nasz obiektywny na sprawę tę pogląd, któreśmy daliśmy szczegółowo wyraz w cyklu artykułów, omawiających w swoim czasie książkę p. Wieliczki p. t. „Od Prosnego po Rawicę“. Obecnie zaznaczyliśmy, że „nie odnosimy się zgola bezkrytycznie do wszystkich poczynań Naczelnej Rady Ludowej“, że widzimy „wielkie w ówczesnym zamęcie polityczne zasługi Rad Ludowych, a zarazem pewne niewątpliwe niedociągnięcia ich powstańcze“. Syntezę powstania wielkopolskiego, usiłującą możliwie obiektywnie przedstawić jego genezę i rozwój, dał odnośny rozdział drugiego tomu „Polski na przełomie dziejów“

Niech nam p. Wieliczka nie weźmie za złe, że pod wpływem jego namiętych polemik sądu swego rzeczowego nie zmienimy.

Jeżeli zaś inż. Wieliczka twierdzi, że „wysuwamy ponad czyn zbrojny wielkie zasługi polityczne rad ludowych“, to musimy znowu sprostować, że i to nie odpowiada prawdzie, bo nie wysuwaliśmy ani zabiegów politycznych ponad czyn zbrojny, ani, naodwrot, czynu zbrojnego ponad zabiegi polityczne, cenzurowaniem tem wogóle się nie zajmując. Taka to prawda, jak zarzut, że Komitet Narodowy Polski w Paryżu był przeciwnikiem czynu zbrojnego.

Przykro nam, ale nie pójdziemy też za pomyslową sugestją inż. Wieliczki, byśmy się zajęli — usuwaniem z odnośnych gmachów tablic pamiątkowych, sławiących Rady Ludowe. Trzebaby w ich miejsce wsadzić nowe. A jakie? Może na cześć Piłsudskiego, który był — zawsze zwolennikiem wyzwolenia zaboru pruskiego, nawet wówczas, gdy walczył pod naczelnem dowództwem Wilhelma?... Musimy w skromności swej wyznać, że — jeszcze „nie doszliśmy w swych rozmyślaniach do powyższej prawdy“.

Niema jednakże złego, coby nie wyszło na dobre: inż. Wieliczka doszedł już bowiem mimo polemicznego ferworu do uznania prawdy, że dzień 27 grudnia roku 1918 w Poznaniu był dniem polskiego czynu zbrojnego. Jeszcze w książce swej z zeszłego roku dowodził, że to, co się wówczas stało w Poznaniu dnia 27 grudnia, to były tylko — „rozruchy uliczne“, które stały się — „bezwiednem hasłem“ wybuchu powstania na prowincji. Powinszować Poznaniowi — rehabilitacji!...

Oplatek O. W. P. w Gdyni

Wieczorem dnia 5 b. m. odbył się w Gdyni „oplatek“ Obozu Wielkiej Polski. Sala „Pomorzanki“, którą łaskawie dał do dyspozycji radny miasta p. Stróżyński, wypełniła się po brzegi. Przy licznych stołach zabrakło miejsc i wielu Młodych musiało „podpieścić ściany“.

Uroczystość rozpoczęła powitanie zebranych przez kierownika placówki p. Sobczaka, który porównał okoliczności nocy betlejemskiej z chwilą obecną. Po przetamaniu się oplatkiem i nastrojowej deklamacji p. Georgego, przystąpiono do dekoracji kandydatów miecznikami. Dłuższą mowę o ideałach Obozu Wielkiej Polski wygłosił kierownik okręgowy red. Ciesielski, który przybył na uroczystość z Tczewa. Po odebraniu przyrzeczenia od kandydatów, dekorował ich odznaką obozową. Nastroj był uroczysty i podniosły.

Obóz Wielkiej Polski na terenie powiatu morskiego liczy 18 placówek i 1800 członków.

Pięciolecie O. W. P. w Toruniu

Toruń, 4-stycznia.

W niedzielę, dnia 3 b. m. w placówce toruńskiej Obozu Wielkiej Polski odbył się podniosły obchód 5-lecia tej organizacji, połączonej z przyjęciem do Obozu i udekorowaniem „miecznikami“ kilkudziesięciu kandydatów.

Rano w kościele św. Jana ks. prałat Józef Wysiniński odprawił nabożeństwo za spokój duszy ś. p. akademika St. Waclawskiego.

Po południu we Dworze Artusa odbyło się uroczyste zebranie placówki, na którym piękne okolicznościowe przemówienia wygłosili: ks. prał. Wysiniński, pos. red. Stefan Sacha i p. Jan Tarnowski, a referat o 5-leciu O. W. P. — red. Madejski. Uroczystość zakończono hymnem „Młodych“.

Fuzja włoskich przedsiębiorstw żeglugowych

Gdynia, 6. 1. (Tel. wł.) Z powodu kryzysu w żegludze wszystkie największe włoskie przedsiębiorstwa żeglugowe połączyły się razem. Wszystkie statki pływają będą teraz pod banderą wspólnego przedsiębiorstwa — nazywanego „Italia“. Fuzja przedsiębiorstw doszła do skutku pod naciskiem rządu włoskiego. S. B.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Tajemnica „zagadkowych uprowadzeń“

Odurzony proszkiem, z ustami... spiętymi agrawką — W szponach hipnotyzerów — Jak było w rzeczywistości

W początkach grudnia ub. roku wielkie zaniepokojenie w Śmiglu i okolicy wywołała sensacyjna wiadomość o tajemniczym porwaniu przez nieznaną osobników 20-letniego Stanisława Matuszewskiego ze Śmigla, a w kilka dni później — również jego rówieśnika Czesława Szymkowiaka.

Szczegóły dotyczące się rzekomego uprowadzenia podane przez „Orędownik Śmigieński“, a również i inne pisma komentowane były rozmaicie przez osoby obdarzone bujną fantazją. Według jednych wersyj Matuszewski szedł do pracy u p. Mocka w Widziszewie i po drodze zatrzymał go osobnicy, jadący nieoświetlonym samochodem. Nieznajomymi mieli odurzyć M. jakimś proszkiem i wywieźć samochodem do lasu pod Kopówkami, gdzie go skneblowali oraz wyrzucili. Po obudzeniu Matuszewski miał usta rzekomo spięte... agrawką podobną do ozdób murzynskich i w takim stanie przyszedł do leśniczego, który wyjął mu ową agrawkę. Ślady jej były widoczne z powodu przecięcia warg.

Opisanem zajęciem zainteresowała się policja, której Matuszewski złożył obszernie zeznanie.

Jeszcze nie zdołano zapomnieć o tej sprawie, bowiem w niespełna tydzień, uczeń piekarski Czesław Szymkowiak ze Śmigla złożył w policji zeznanie o podobnie sensacyjnym uprowadzeniu samochodem. Twierdził on, że porwano go z ulicy i zahipnotyzowano. Nieznajomymi mieli go zmusić przez kilka godzin do gry w karty i t. p.

Specjalnie delegowany wysłannik urzędu śledczego w Poznaniu stwierdził w dochodzeniach, że oba wypadki „tajemniczego“ uprowadzenia zrodziły się w bujnej fantazji młodzieńców. Matuszewski wymyślił to wszystko dla tego, bowiem wydano go z pracy z pewnych względów, za co skarciłby go ostro ojciec. Chcąc uniknąć scysy z ojcem i wzbudzić litość, wymyślił to porwanie.

Drugi młodzian, terminator rzemieślniczy, był wielkim zwolennikiem polowania. Tego dnia organizowano w okolicy łowy z naganką, na które poszedł Szymkowiak i przypatrywał się im przez cały dzień. Z obawy przed swym majstrem wymyślił niesamowitą historję o tajemniczym uprowadzeniu, by wzbudzić litość u swego majstra i w ten sposób wytłumaczyć się. (k)

Wielkopolańska, niedoszła cesarzowa Niemiec

ciekawy artykuł na podstawie opublikowanych ostatnio materiałów historycznych

Inż. Dunikowski w więzieniu francuskim

czyli ostatnie wiadomości o uczonym, który twierdzi, że umie robić złoto z piasku.

Tancerka — szpieg nr. 21

sensacyjny reportaż z głośnej afery szpiegowskiej w najnowszym (2-gim nowego rocznika) numerze „Ilustracji Polskiej“.

(Największe i najtańsze pismo ilustrowane dla szerokiego kręgu publiczności. Pojedynczy egzemplarz tylko 45 groszy. Nabyć można u kolporterów ulicznych w kioskach dworcowych „Ruchu“ w księgarniach oraz w agenturach naszych. Miesięczny abonament 1.50 zł kwartalnie 4.— zł bez kosztów przesyłki — Egzemplarzy okazowych bezpłatnie należy żądać wprost od administracji: Poznań, św. Marcin 70).

Bandyci przed sądem

Napadli gospodarza w Nowotomyskiem i zamordowali go

W połowie lutego r. ub. dokonano we Władysławowie (pow. nowotomyski) niezwykle zuchwałego napadu rabunkowego. Trzech nieznanymi, zamaskowanymi bandytami, uzbrojonymi w rewolwery i karabiny, wtargnęło do mieszkania 70-letniego gospodarza Kazimierza Kuca, kładąc go podczas napadu wystrzałem z rewolweru trupem na miejscu.

Policja, zaalarmowana przez domowników, rozpoczęła pościg za bandytami, uwięziony pomyślnym wynikiem. Dziś na ławie oskarżonych zasiadli Franciszek Waltrowski, Feliks Biniak i Sylwester Maćkowiak, wszyscy z Władysławowa, oskarżeni o to, że w lutym r. ub. popełnili wspomniany napad. Przed trybunałem na stole złożono materiały dowodowe w postaci karabinów, rewolwerów, masek, fuszek, starego płaszcza żołnierskiego itd. Proces wzbudził wielkie zainteresowanie i toczy się przy wypełnionej sali; powołano około 20 świadków. Oskarżenia w swych odpowiedziach są bardzo hardzi i nie przyznają się do winy. Gdy to piszemy — rozprawa trwa. (z)

Uniewinniający wyrok

Głośny proces Kolejowej Kasy Emerytalnej zakończył się oczyszczeniem p. rad. Szymańskiego z zarzutów

Po dwóch dniach rozpraw i przesłuchaniu kilkunastu świadków przez sąd apelacyjny w Poznaniu zakończył się ów swego czasu głośny proces o rzekome nadużycia w Kasie Emerytalnej w Poznaniu. Głównymi świadkami w tym procesie byli prezes dyrekcji okręg. kolei państw. z Gdańska p. inż.

Dobrzycki, ówczesny przełożony p. rad. Szymańskiego, i obecny prezes dyrekcji kolei w Poznaniu p. inż. Ruciński.

Pierwszy słuchany 4 stycznia br., oświadczył, że znany był mu fakt wypłacania remuneracji, i udzielania pożyczek na cele budowlane oraz urządzanie przyjęć, o których wiedział i na których był obecny. Sam on inspirował zaproszenie p. Prezydenta Rzezypospolitej na poświęcenie wspaniałego sanatorium dla płucno-chorych w Chodzieży. Według zeznań świadka remuneracje za pracę ówczesnego zarządu słusznie się należały członkom tego zarządu, który pozostawiając 11 milionów złotych majątku wykazał, że sumiennie sobie na nie zasłużył. O p. Szymańskim wyraził się p. prezes Dobrzycki, iż znając jego prawy charakter wyklucza wszelką możliwość jakichkolwiek nadużyć.

P. prezes Ruciński zeznał, że największym błędem władz przełożonych było, iż pozostawiły Kasę Emerytalną prawie bez personelu, gdyż p. radca Szymański, delegowany na przewodniczącego pełnił funkcje przewodniczącego tej kasy pobocznie obok swych wszechstronnych zajęć w dyrekcji, a miał do pomocy jedynie śp. Fillingera i dwie siły żeńskie, chociaż Kasa Emerytalna obracała milionami. Mimo to działalność ówczesnego zarządu była bardzo korzystna, tak, iż dzisiejsze podstawy majątkowe Kasy Emerytalnej zawdzięcza właśnie czynnościom ówczesnego zarządu. Również p. inż. Ruciński zeznał, że remuneracje słusznie się należały, a wypożyczanie pieniędzy na hipotekę uznać musi za korzystne.

Dalsi świadkowie zeznali, że remuneracje płacono i za czasów innych przewodniczących. M. in. obecny przewodniczący p. dr. Postawa oświadczył, że ma teraz w zarządzie kasy 23 pracowników, że żadnych innych funkcji

poza tem nie pełni, jak to było za czasów p. radcy Szymańskiego, a mimo to pobiera obok poborów VI. grupy stały ryczałt z funduszy Kasy Emerytalnej, który wynosił do 1. V. 1931 r. 211, a obecnie 189 zł miesięcznie.

Biegły p. Kruszewski stwierdził, że z udzielonych pożyczek w kwocie 2.042.000 zł wszystkie pieniądze są zabezpieczone i częścią już spłacone Kasie względnie częścią uiszczane w drodze rat amortyzacyjnych, a jedynie kwota 7.000,— zł, niela w stosunku do całości, jest wątpliwa choć jeszcze nie stracona.

Po półgodzinnej mowie obrońcy, sąd wydał wyrok uniewinniający p. rad. Szymańskiego od winy i kary, nakładając koszty na skarb państwa, motywuując wyrok tem, że w czynnościach p. Szymańskiego żadnych czynów karalnych nie może dostrzec, przeciwnie uznać musi, że działalność jego była korzystna dla Kasy.

Tak więc po blisko 6 latach p. rad. Mieczysław Szymański doczekał się choć pewnego zadośćuczynienia i oczyszczenia z ciężących na nim zarzutów.

KALENDARZYK

Czwartek, 7 stycznia 1932.

Słońce: wschód 8,02; — zachód 15,54; — długość dnia 7 godz. 52 min

Księżyc: wschód 8,20; — zachód 14,43; — now.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Czwartek, godz. 7 rano Temperatura powietrza wysoka plus 9 st. Cels. Pochmurno. Wiatr południowo-zachodni. Ciśnienie atmosferyczne niskie 731 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 7 st. C., najniższa plus 5 st. Cels. Ilość opadu 4 mm.

Przepowiednia pogody na piątek: Pogoda w dalszym ciągu nieustalona; w ciągu dnia pogodniej.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: wczoraj plus 1,00 mtr.; dzisiaj plus 1,08 mtr.

Kal. rzek: Lucjan; jutro Seweryn. Kal. słow.: Światosław; jutro Mścisław.

Zebrań

Dziś o 16 Stow. Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo (Jeżyce), w ochronce ul. Kościelna 4;

o 16.30 Sodalicia II Pań Miejskich, w sali W. S. H., al. Marcinkowskiego 24;

o 17.30 Stow. Oficerów Rezerw, w kasylnie ofic. D. O. K., pl. Działowy 2;

o 18.30 Rada miejska, w sali ratuszowej;

o 18.30 Stow. Ogródków Działkowych „Bielniki“, u p. Grotowskiego, Dolna Wilda 71;

o 19 Tow. Entomologiczne, u p. Jarockiej, ul. Masztalarska 8 a;

o 19 Tow. Niższych Funkcj. Państw. i Sam. — walne zebranie u p. Jezierskiego, ul. Wroniecka 13;

o 19 Tow. Uczestn. Powst. Wlkp. (Wilda) — walne zebranie u p. Zawadki, Górna Wilda 75;

o 19.30 Tow. Uczestn. Powst. Wlkp. (Św. Łazarz-Górczyn), w lokalu ul. Marsz. Focha 81;

o 20 Sodalicia Marjańska Panów S. E.;

o 20 Grono Przyjaciół Sceny Polskiej, u p. Soleckiego, ul. Masztalarska 7;

o 20 Pozn. Okręg Zw. Mandolinistów, u p. Smoczyka, ul. Marsz. Focha 70;

Lekarska Poradnia Przedślubna Polskiego Tow. Eugenicznego, św. Marcin nr. 59, I p. udziela porad bezpłatnie. — Kobiety: w poniedziałki od godz. 17—18; mężczyźni: we wtorki od godz. 17—18

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Czerwona, Stary Rynek 37. — Apteka Zielona, ul. Wrocławska 31 — Apteka im. K. Marcinkowskiego w „Bazarze“ przy ulicy Nowej. — Apteka 27 Grudnia 18

Wilda: Apteka „Fortuna“, Górna Wilda 96 — Apteka przy Bramie Wildeckiej, Górna Wilda 3.

Łazarz: Apteka Łazarzka, ul. Maleckiego, narożnik ul. Strusiej.

Jeżyce: Apteka Mickiewicz, ul. Mickiewicza 22. — Apteka „Pod Opatrznością Boską“, ul. Dąbrowskiego 76.

W innych dzielnicach pełnią nocną służbę apteki tamtejsze.

KRONIKA KOŚCIELNA

— Sekcja Eucharystyczna Sodalicii Pań Zawodu Kupieckiego. Wspólna adoracja odbędzie się w piątek 8 bm, o godzinie 7 wiecz. w kaplicy przy ulicy Zielonej nr. 2.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— Sodalicia Marjańska Panów S. E. Zebranie miesięczne dziś wieczór o godzinie 20, poczem o godz. 21 wspólna adoracja.

Przy rozpoczynającym się zwapnieniu naczyń krwionośnych użycie naturalnej wody gorzkiej „Franciszka-Józefa“ prowadzi do regularnego wyrównania i obniża wysokie ciśnienie krwi. nw 7998

— Tow. Powstańców i Wojaków im. śp. Ign. Skorupki Poznań-Wilda. Roczne walne zebranie odbędzie się 10 bm, o godzinie 16 w lokalu zebrań „Dwór“, ulica Kilińskiego 15

— Zarząd Zrzeszenia Wykwalifikowanych Technicznych Sił Laboracyjnych w Poznaniu, podaje do wiadomości, że w niedzielę 10 bm, o godz. 11 przed południem odbędzie się w Zakładzie Mikrobiologii Lekarskiej U. P., Wały Wazów nr. 25, posiedzenie naukowe. Wykłady wygłoszą pp. mjr lekarz dr. Pisarczyk z bakteriologii, kol. Bączkowski Tadeusz o pożywkach

— Baczność 10-tacy. W ostatniej chwili przypominamy o zebraniu, które się odbędzie w piątek dn. 8 bm, w lokalu zebrań p. J. Kozłowski, ul. Fr. Ratajczaka 15. Na porządku obrad sprawa Krzyży Niepodległości oraz referat p. Ostrowskiego.

ZYCIE SOKOLE

— Tow. Gimn. „Sokol“ Poznań VII. (Rataje). Roczne walne zebranie gniazda odbędzie się w sobotę 9 bm, o godz. 19 w sokołni Tych członków, którzy nie oddali jeszcze list składkowych na ćwicznicy okręgowa, wzywa się do jak najspieszniejszego złożenia tychże u druha skarbnika.

— Żeńskie Tow. Gimn. „Sokol“ XIII Wilda urządzi w niedzielę 10 bm, o godzinie 17 gwiazdkę dla młodzieży sokolej u drh Zawadki, Górna Wilda 75

— Żeńskie Tow. Gimn. „Sokol“ XIII Wilda. Walne zebranie odbędzie się w środę 13 bm, o godz. 19 w lokalu drh Zawadki. Wnioski na walne zebranie należy składać do wtorku 12 bm, u drh. Zawadki, Górna Wilda 75.

WIECZORY, KONCERTY

Ogłoszenia i uwiadomienia o balach, wieczorkach tanecznych, zabawach karnawałowych, herbatkach i bridgeach z tańcami oraz wszelkich tym podobnych przedsięwzięciach kierować należy do administracji pisma naszego, a nie do redakcji.

Wszystkie te doniesienia podawać będziemy stale w dziale „Kronika towarzyska“. Punktualne zamieszczenie ich poręczyć możemy tylko w tych wypadkach, gdy nastąpi poprzednie porozumienie się między organizatorami odnośnych przedsięwzięć zabawowych a naszą administracją.

Przy nadsyłaniu tych doniesień na drodze listownej podać należy dokładny adres i numer telefonu tej osoby, z którą administracja nasza mogłaby porozumieć się co do bliższych szczegółów, odnoszących się do zamieszczenia nadesłanego uwiadomienia.

WYKŁADY

— Z Automobilklubu Wielkopolski. W piątek, dnia 8 bm, o godz. 21 wygłosi w lokalach klubowych kierownik Wydziału Technicznego firmy „Karpaty“ w Poznaniu p. dypl. inż. Wojciech Chyliński odczyt z dziedziny smarów pod tytułem: „Technika smarowania i jej zastosowanie w automobilizmie“. Uprasza się wobec tego PP. Członków o jak najliczniejsze przybycie.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— Poznański Okręg Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej urządzi w niedzielę 10 bm na sali Domu Królowej Jadwigi zabawę. Początek o godzinie 17.

KRONIKA MIEJSCOWA

— Trzy godziny ciemności. Z nieznanego jeszcze przyczyny pogasły 5 bm, wieczorem lampy uliczne na Główniej. Przez około trzy godziny panowały tam ciemności, co mieszkańcy tej dzielnicy odczuli bardzo dotkliwie wobec dużego zabłocenia tamtejszych ulic. Również zgasiła część lamp na Śródcie. (k)

— Ze Zw. Tow. Kupieckich, Dnia 5 bm, odbyło się na salach Resursy Kupieckiej wręczenie dyplomów osobom zastużonym dla spraw kupiectwa polskiego oraz senatorom Korporacji Kupców Chrześcijańskich. Odnaczone zostały następujące osoby: dyplomem uznania pp. Bolesław Kasprzowicz z Gniezna, Telesfor Otmanowski z Poznania, Bolesław Ziętkiewicz z Poznania, Włodzimierz Adamski z Poznania, Bolesław Wojkowski z Inowrocławia, Jarosław Leitgeber z Poznania i dr. Hacia z Owidza; dyplomem członka honorowego Zw. Tow. Kupieckich p. Aleksander Thomas z Poznania; dyplomem członka honorowego Korporacji Kupców Chrześcijańskich pp. prezydent Cyryl Ratajski, prezes Seweryn Samulski, Bolesław Ziętkiewicz; dyplomem senjora pp. Józef Czeczczynski, Jan Cynka, Józef Chełmicki, Albin Głabisz, Wincenty Janaszek, Paweł Kryszkiewicz, Kazimierz Kużaj, Marceł Łukomski, Stanisław Mańczak, Ksawery Przyjemski, Walery Stępczński, Stanisław Święcicki, Franciszek Skrzydlewski, Seweryn Wrzesiński, Sta-

nisław Filipowski, Artur Gustowski, Witold Hedinger, Władysław Hahn, Wit Jarczowski, Czesław Kusztelan, Alekx Koszewski, Roman Leitgeber, Mieczysław Mallinowski, Oskar Marchlewski, Kazimierz Otmianowski, Stefan Ruciński, Bolesław Winiewicz, Jan Zabłocki, Jan Zimny. — W nawiązaniu do wręczenia powyższych dyplomów odbyła się wspólna koleżeńka wieczerza.

KRONIKA WYPADKÓW

— **Ofiara ślizgawicy.** Z powodu ślizgawicy upadł w Żydowie w powiecie poznańskim syn gorzelańce Józef Iwaszkiewicz i złamał prawe udo. Pogotowie ratunkowe opatrzyło p. I. i przewiozło go do Zakładu Ortopedycznego im. Gasiorowskich w Poznaniu. (k)

— **Pożar.** W restauracji przy ulicy 27 Grudnia 15, zapaliła się belka pod podłogą. Ogień ugasiła straż pożarna przy pomocy ręcznej sikawki. (k)

— **Diecko w transmisyjny maneżu.** Niezwykle tragiczny wypadek wydarzył się we wtorek po południu we wsi Małe (pow. poznański). U gospodarza p. Wyki podczas rżnięcia siewki wkroczyła się w tryby wału transmisyjnego 13-letnia córka pp. Wyków, Rozalja. Wał pochwycił dziecko za długi płaszcz, który się okręcił wokół transmisyj, a maleństwo zostało rzucone o ziemię z wielką siłą. Wkrótce zatrzymano konie i dziewczynkę wydobyto z wylamanej prawą górną szczęką; ponadto odniosła ona na głowie głębokie rany, dochodzące do kości ciemieniowej. Pocięte zostały policzki i usta. Ofiarę tragicznego wypadku opatrzył lekarz pogotowia lekarskiego (tel. 55-55) i przewiózł ją do szpitala Diakonisk. (k)

— **Wypadek szofera podczas mijania samochodów.** Na szosie pod Pleszewem uległ wypadkowi szofer p. Czesław Techner z Poznania (ul. Marszałka Focha 27), podczas mijania autobusu, odnosząc ciężkie potłuczenia i złamanie kości nosowej. P. Technera przewieziono do Poznania. (k)

— **Niezwykle skomplikowane skutki zderzenia.** Na ul. Owocowej autobus P Z 48 059, prowadzony przez szofera p. Bolesława Krupkę z Wrześni, popchnął podczas przejazdu stojący na jezdni samochód osobowy P Z 41 218. Popchnięty pojazd wpadł na tramwaj linii 2, przyczem oś samochodu wkleszczyła się w spinadła wóz tramwajowych. Wkleszczenie to było tak skomplikowane, że przywołać musiano straż pożarną, z pomocą której dopiero odczepiono samochód od tramwaju. (k)

— **Usiłowane samobójstwo.** W święto Trzech Króli w korytarzu domu przy ul. Niskiej 1, usiłował popełnić samobójstwo, wypijając jakiś trujący płyn, mieszkaniec Kiekrza Feliks Fortalski. W stanie groźnym odstawiono desperata do szpitala miejskiego. Przyczyna rozpaczliwego kroku nie została stwierdzona. (k)

— **Napadnięty przez umysłowo chorego?** Na drodze z Pietronok do Rataj pod Chodzieżą nieznanymi osobnikami napadł p. Jana Szafranski z Chodzieży. Nieznajomy wybiegł z lasu do przechodzącego drogą Szafranski, żądając od niego wydania płaszcza i butów. Gdy p. Szafranski odmówił, bandyta pchnął go nożem w prawy bok, przecinając na szczęście tylko płaszcz. Podczas szamotaniny p. Szafranski zdołał odebrać napastnikowi noż. W ten sposób bandyta, widząc, że jest rozbrojony, zbiegł do lasu. W toku dochodzeń padło podejrzenie na umysłowo chorego Różaka z Równopola (pow. chodzieski), który od dłuższego czasu błąka się po lasach w okolicach Chodzieży. (k)

— **Postrzelony podczas kradzieży węgla.** W nocy na święto Trzech Króli starszy posterunkowy Kazimierz Szczepański z posterunku w Kepnie użył broni palnej przeciw złodziejom, kradnącym węgiel z pociągu na szlaku Łęka—Kepno w pobliżu wsi Janowiec. Kula ugodziła 23-letniego Leona Łuczaka z Kepna, którego przewieziono do szpitala w Kepnie. Należy nadmienić, że złodzieje kolejowej strzelili również w kierunku zbliżającego się posterunkowego Szczepańskiego. Strzał na szczęście chybił. (k)

KRONIKA POLICYJNA

— **Poraniony przez nieznanego osobnika.** Na ul. Mylniej powstała bójka pomiędzy p. Kazimierzem Głowackim (ulica Półwiejska 10a) a nieznanym osobnikiem. W wyniku zajścia nieznanymi napastnik zranił p. Głowackiego dotkliwie w czoło. (k)

— **Sposobni włamywacze.** Ubiegłej nocy krótko po godzinie 2 patrolujący na Rynku Śródeckim posterunkowy Głapiński usłyszał dochodzące go wołanie o policję. Gdy udał się w kierunku, skąd dochodziły krzyki, wspólnie z posterunkowym Wawrzyniakiem z V komisariatu, zastał na miejscu dwóch osobników, którzy rozbili szybę w składzie cygar i cukierków p. Piotra Urbanowskiego przy Rynku Śródeckim 17, usiłując popełnić kradzież z włamaniem. Obu osobników: Zenona Ratajczaka, mieszkającego za Bramą Warszawską i Gerharda Jasińskiego (Rynek Śródecki 12) osadzono w areszcie. Nie zdołali jeszcze nic skraść, gdyż sposobni ich podczas usiłowanego włamania wkrótce po rozbięciu szyby. (k)

— **Za grę w trzy blaszki.** Policja poznańska ujęła robotnika Jana Wróbla z Winiar, ul. Kowalska 7. Wróbla obwinia się o oszukańczą grę w t. zw. blaszki. Odstawiono go do więzienia sądowego. (k)

KRONIKA SĄDOWA

— **Oszuści przed sądem.** W sądzie okręgowym rozegrał się epilog oszuka-

czej afery firmy „Rolhan”. Piotr Wenderski, monter, dobrawszy sobie jako współnika niejakiego Ignacego Kaźmierczaka, otworzył Towarzystwo zakupu zboża przy ul. Łąkowej pod firmą „Rolhan”. Do biura zaangażowano kilku urzędników, pobrawszy od nich kaucję dochodzącą do 400 zł. Zaangażowani urzędnicy nie oglądali jednak ani pracy, ani kaucji. Tymczasem Wenderski wszedł w porozumienie z firmami zbożowymi, zamawiając wagonami zboże, mąkę itd., które natychmiast dalej za gotówkę sprzedawał niejakiemu Stanisławowi Olejniczakowi. Dostawcy nie mogąc się doczekać pieniędzy, oddali sprawę prokuratorowi. Po przeprowadzonej rozprawie sąd skazał Wenderskiego na 2 lata więzienia. Olejniczaka sąd uniewinnił a sprawę Kaźmierczaka, który nie zjawił się na rozprawie, wyłączono.

JARMARKI

— **Krzywiń.** Jarmark na konie, bydło, trzodę chlewną i towary kramne odbędzie się w środę, dnia 13 bm.
— **Koźmin.** W czwartek, dnia 14 bm. odbędzie się jarmark ogólny, na konie, bydło i towary kramarskie.

Z WIELKOPOLSKI

Pniewy

Agencję Kurjera Poznańskiego przejął z dniem 1 stycznia b. r. p.

Andrzej Sobociński

Pniewy, ul. Dworcowa 30.

Zamówienie oraz przedpłatę na styczeń i dalsze miesiące, prosimy uskutecznić oddając tylko u p. Sobocińskiego. Powyższa agencja przyjmuje abonament i ogłoszenia po cenach oryginalnych bez żadnych dopłat.

Dostawa jeszcze tego samego dnia.

— **Gniezno.** (Wystawa.) Drużyna Harcerska im. „Lech” urządziła w szkole handlowej wystawę, która wykazała wyniki rocznej pracy drużyny. Wystawa była odwiedzana przez dość liczną publiczność.

— (Pożar.) Przy ulicy Bł. Jolenty z niewiadomej przyczyny powstał pożar, który zniszczył w kuchni sprzęty, spalił ściany i drzwi i przepalił sufit i dach w domu p. Józefa Bajstoka.

— (Fatalny skok z pociągu.) Zamieszkały w Lubowie rolnik Jan Wiśniewski, jadąc nocnym pociągiem z Poznania do Gniezna, pomiędzy stacjami Falkowo i Pierzyska usiłował wyskoczyć z biegnącego pociągu. Uczynił to tak niefortunnie, że upadł i doznał obrażeń na głowie.

— (Ujęcie umysłowo chorej.) Ujęto umysłowo chorą Zofję Prokopczankę, która zbiegła z zakładu psychiatrycznego w Dziekanówce i waleśała się po torze kolejowym w okolicy Arkuszewa. (br)

Ognisko harcerskie Wilków morskich

W dniu dzisiejszym sympatyczna drużyna harcerska naszych Wilków morskich urządza o godz. 7,30 wieczorem w sali restauracji Boulevard przy pl. Nowomiejskim ognisko harcerskie, w którego program wchodzi m. in. 1-aktówka „Marynarz”, a na zakończenie „Parada Wilków morskich”. Czysty zysk z imprezy przeznaczony jest na cele zlotu międzynarodowego skautów morskich, mającego odbyć się w Polsce.

Licznym przyjaciołom naszych Wilków morskich nie omieszkają zapewne zawiścić się w komplecie na tem ognisku.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Tow. Muz. „Dźwięk” Poznań-Jezyca.** Lekcja odbędzie się w czwartek 7 b. m. w lokalu p. Cyrankowskiego przy ul. Poznańskiej 2.

— **Koło Senjorów Poznań - Jezyca.** Zebranie plenarne odbędzie się 7 bm o godzinie 18,30 w lokalu p. Tomikowskiego, ul. Szamarzewskiego 17. Referat wygłosi p. Ignaszak W.

— **Tow. Młodych Przemysłowców - Wydział Metalowy.** Zebranie plenarne odbędzie się 7 bm o godz. 20 w lokalu p. Jarockiej, ul. Masztalarska 8. Dalszy ciąg kursu rysowania.

— **Koło Absolwentów Miejskiej Szkoły Handlowej w Poznaniu.** Plenarne zebranie odbędzie się 8 bm, o godz. 20 na sali Św. Wojciecha, Al. Marcinkowskiego 22, I ptr. Na porządku obrad wykład p. prof. Borkowskiego.

— **Tow. Uczniów Handlowych, sekcji Związku Pracowników Kupieckich w Poznaniu.** Walne zebranie odbędzie się w piątek, 8 bm, o godz. 19,45 na sali Domu Kupiectwa Polskiego, przy ulicy Zwierzynieckiej 12.

— **K. S. „Sparta”.** Roczne walne zebranie odbędzie się w sobotę, dnia 9 bm, o godz. 20 w lokalu p. Tomikowskiego, przy ul. Szamarzewskiego 18 a.

— **Tow. Sceniczna - Humorystyczna „Mignon”.** Łamanie oplatka odbędzie się w sobotę 9 bm, o godz. 18,30 w lokalu p. Koniecznego, ul. Masztalarska 2.

— **Związek Pomocników Tapicerów-Dekoratorów w Poznaniu.** Roczne walne zebranie odbędzie się 9 bm o godz. 19 w lokalu p. Kubisza, ul. Św. Wojciech 1.

— **Tow. Ogr. Dział. im. Tadeusza Kościuski przy Dolnej Wildzie.** Plenarne zebranie odbędzie się w sobotę 9 bm, o godz. 18,30 w lokalu p. Zielińskiego, Górna Wilda 109 wejście z ul. Rolnej.

— **Tow. Przemysłowców Poznań-Wilda.** Roczne walne zebranie odbędzie się w niedzielę 10 bm, o godz. 10 w sali parafialnej przy kościele Zmartw. Pańskiego. W kasie pośmiertnej płatny jest wydatek 67.

— **4 Komp. Marynarzy Powstańców z 1918 r. im. A. Białoszyńskiego.** Roczne walne zebranie odbędzie się w niedzielę, 10 bm, o godz. 10 w lokalu p. Jarockiej, ul. Masztalarska 8.

— **„Canaria”, Tow. Hodowców Kanarków i Ochr. Ptaków Leśnych w Poznaniu.** Roczne Walne Zebranie w niedzielę, dnia 10 stycznia rb., o godz. 10-tej przed poł., w lokalu p. Jarockiej, ul. Masztalarska 8a. Obecność wszystkich członków pożądana.

— **Zrzeszenie Związków Zawodowych Automobilistów Ziem Zach. Rzp. P. filja Poznań.** Roczne walne zebranie odbędzie się w niedzielę 10 bm, o godz. 10 w sali posiedzeń p. Jaszyska, dawniej p. Kasperkowej, ul. Kraszewskiego 16.

— **Wolny Cech Krawiecki w Poznaniu** odbędzie swe roczne walne zebranie we wtorek, dnia 12 bm, o godzinie 20 w lokalu przy ul. Romana Szymańskiego 10. Na porządku obrad sprawozdanie roczne i wybór 4 członków zarządu. Uprasza się o udział wszystkich członków.

— **P. Dz. R. W.** przy parafii Zmartwychwstania Pańskiego, Wilda. Walne zebranie odbędzie się dopiero dnia 26 bm, o godzinie 18,30.

KSIEGI STANU GYWILNEGO

Zgony:
Aleksandra Polakówna 7 l. Hanchen Wagnerówna, bez zawodu, 69 l. Wojciech Ciesiołka 4 dni. Bożena Figasówna 4 m. 4 dni Józef Nowakowski, murarz, 60 l. Maria Matysiakówna, służąca, 36 l. Ignacy Breslauer, emerytowany sędzia, 78 l. Janina Szczesna, uczeń, szkolna, 13 l. Bolesław Rączka 6 m. 4 d. Jan May, uczeń gastronomiczny, 17 l. Józef Kozak, urzędnik prywatny, 57 l. Michalina Dybizbańska, z d. Borkowska, wdowa.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:
Na pomnik Serca Jezusowego: K. S. 10 zł; — N. N. i Marja G. z prośbą o pomoc w ważnej sprawie 2 zł; — L. T. w pewnej intencji 2 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 798,40 zł.
Na oltarz św. Antoniego w Nazarecie: M. G. o pomoc w ważnej sprawie 1,50 zł; K. S. 10 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 137,50 zł.
Na bezrobotnych: Władysławostwo Wenckowie 10 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 383 zł.

TEATRY

Z Teatru Polskiego
Dziś, t. j. w czwartek teatr gra „Ich synowa” po raz ostatni w tym tygodniu.

Przed premierą komedji „Bądź moim stryjem”

Od długiego już czasu węgierska twórczość komedjowa zawojowała sobie wszystkie sceny Europy, tak w dziedzinie lżejszej jak i poważniejszej komedji. Już od świętującego triumfu w całej Europie „Tajfunu” każdy teatr chętnie daje gościnę utworom tych „Paryżan” wschodu, i dziś stajemy wobec faktu, że najświeższe, najpogodniejsze, obdarzone prostym wdziękiem i szczerością utwory sceniczne są do nas importowane prosto z... Budapesztu.

Po granej przez wszystkie teatry wdzięcznej i pogodnej „Myszy kościelnej” piątkową premierą, Teatr Polski wprowadza na deski swej sceny jej młodszą, również miłą i pogodną siostrę „Żabkę Kasię” bohaterkę przemiejowej nowości „Bądź moim stryjem”. Dzieje energicznej i przedsiębiorczej, sentymentalnej urzędniczki bankowej Kasi, zwanej ogólnie Żabką o powiada nam nowość komedjowa, która się rozegra na scenie Teatru Polskiego.

Obsadę komedji reżyserowanej przez Nunę Młodziejowską stanowią niezrównana i pełna wdzięku jako Żabka — Niwińska, jej partner Janusz Nowacki oraz Łukowska, Sawicka, Starawska, Sierska i Zarembina oraz panowie Modzelewski, Oskard, Krecmar, Kwaskowski, Kordowski, Kostrzeński i T-lczyński. Bilety wstępu sprzedaje kasa Teatru.

Wielka rewja

Dziś, po raz ostatni znakomita „Wielka rewja” Teatru Nowego, uznana powszechnie za najweselszą atrakcję obecnych dni karnawałowych,

Prawdziwy zachwyt budzą poszczególne numery programu, jak pełna szczerą poezją „Legia cudzoziemska”, rodzajowe „Wański - wstański”, lub ekscentryczne „Micki - Maus”. Świetną obsadę stanowi zespół Teatru Nowego, oraz rewjowcy tej miary, co Leonowicz i Zdzitowiecki. Piękne są tańce baletu pod kierunkiem znakomitej primaballeriny p. Zabojkiny, oraz uroczych tancerek i pieśniarek Gorki i Suriny. Orkiestra pod batutą świetnego kapelmistrza b. opery poznańskiej p. B. Tyllji.

Awantura w raju

Najweselsza krotoczwila bieżącego sezonu, wywołująca stale wybuchy śmiechu na widowni, wraca na afisz Teatru Nowego od piątku. Niesłychanie zabawne sytuacje, treść pełna humoru i satyry, zacierpięta z dnia dzisiejszego, oraz cała galerja typów, składają się na całość uznaną powszechnie za największy „szlagier” lekkiego repertuaru. Obsadę stanowi cały prawie zespół Teatru Nowego z pp. Czarnecką, Górowskim i Kadenem w rolach głównych.

„Kot w butach”

Wesoła, ukochana bajka dzieci poznańskich wystawiona będzie w niedzielę o godz. 15,30 po cenach znizowanych.
Przedziwne przygody mądrego kota i jego młodego pana, biednego młynarczyka, budzą wśród dzieci ogromne zainteresowanie.

Teatr Operetkowy „Uśmiech”

Dziś i jutro wieczorem ostatnie dwa przedstawienia „Cnotliwej Zuzanny”.
Najbliższą premierą teatru „Uśmiech” będzie melodyjna operetka Lehara „Biały mazur”, grana z największym powodzeniem na wszystkich scenach zagranicznych a w Poznaniu dotąd jeszcze nie wystawiana. W sobotniej premierze bierze udział świetna primadonna operetki stołecznej p. Hanka Wańska oraz ulubienicy publiczności pp. J. Fontanówna, J. Sendecki, A. Raczkowski, Ig. Wiśniewski, W. Szpinger, Warchalewski i inni.

Sobotnia premiera „Białego mazura” zapowiada się wspaniale, zrozumiałem też jest olbrzymie zainteresowanie najszybszych sfer publiczności. Dekoracyjna oprawa projektu zaszczytnie znanego artysty - malarza p. Smuczyńskiego.

W niedzielę o godz. 3 po poł. po cenach najniższych ciesząca się olbrzymim powodzeniem piękna bajka dla dzieci „Jaś i Małgosia”, która swym czarem i barwną treścią zdobyła zachwyt i podziw najmłodszych bywalców teatralnych naszego miasta, zapelniających widownię do ostatniego miejsca.

Teatr Polski

DZIŚ — „Ich synowa”.
Piątek, 8. 1. „Bądź moim stryjem. — Premiera.
Sobota, 9. 1. o godz. 16 „Sarajewo 1914”.
Sobota, 9. 1. o godz. 20 „Bądź moim stryjem. — Nowość.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Wielka rewja”.
Piątek, 8. 1. „Awantura w raju”.
Sobota, 9. 1. „Awantura w raju”.
Niedziela, 10. 1. o godz. 3,30 po poł. „Kot w butach” — bajka dla dzieci.
Niedziela, 10. 1. o godzinie 8 wiecz. „Awantura w raju”.
Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr „Uśmiech”

DZIŚ — „Cnotliwa Zuzanna”.
Piątek, 8. 1. „Cnotliwa Zuzanna”.
Sobota, 9. 1. „Biały mazur” — Premiera — Nowość!
Niedziela, 10. 1. o godzinie 3 po południu „Jaś i Małgosia”.
Niedziela, 10. 1. o godzinie 8 wieczorem „Biały mazur”.
Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr Objazdowy

pod kierownictwem Wł Brackiego „Kajzer” — Macieja Wierzbńskiego
DZIŚ — Kcynia.
Piątek — Łabiszyn.
Sobota — Barcin.
Niedziela — Pakość.

Teatr Wielki — Koncerty symfoniczne

Niedziela, 10. 1. XIII koncert symfoniczny — Solista: Alfred Hoehn — dyr. F. Nowowiejski.
Środa, 13. 1. Wielki Koncert Symfoniczny. Dyrygent: Br. Wolfstal — solistka Gertr. Konatkowska.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

GDZIE I KTÓREGO DNIA URODZIŁ SIĘ MICKIEWICZ?

Z Wilna donoszą nam:
W archiwum państwowym w Wilnie znajduje się długi szereg aktów i dokumentów, związanych pośrednio lub bezpośrednio z rodziną Adama Mickiewicza. Zbadał je ostatnio p. Euzebjusz Łopaciński, zajmując się w szczególności Mikołajem Mickiewiczem, ojcem poety. Materiały te nie były dotychczas znane badaczom, a chociaż są to akta sądowe (M. Mickiewicz był komornikiem mińskim i adwokatem sądów nowogródzkich) i tylko jednostronnie oświetlają osoby i ich dzieje, niemniej wypłynęło z nich na jaw wiele ciekawych okoliczności, które posłużą uczonym przy opracowywaniu syntezy.

Szerszy ogół zainteresuje się zapewne opinia p. Łopacińskiego, że Adam Mickiewicz urodził się nie w Zaosiu, ale w Nowogródku. Dom, w którym przyszedł na świat, był własnością Antoniego Kamińskiego, burmistrza m. Nowogródka i w tymże domu mieszkał Mikołaj Mickiewicz. W Zaosiu w r. 1798 rodzina poety nie mieszkała, a tylko dwaj stryjowie ojca, Mikołaja Mickiewicza. Rzeczą badaczy nowogródzkich będzie odnalezienie tego domu lub miejsca, na którym się znajdował — dodaje p. Łopaciński.

Co do daty urodzin poety, to jest przyjęte, aby ustalać ją według nowego stylu, tj. według kalendarza zachodniego, nie rosyjskiego. Tymczasem p. Łopaciński nakłania się w aktach na dowód przeciwny. Mianowicie gubernator wileński nadesłał w r. 1797 horodniczemu nowogródkiemu Skofońowi rozporządzenie, iż od 1 stycznia r. 1798 ma być wprowadzony we wszystkich urzędowych instytucjach kalendarz rosyjski (tj. starego stylu). Temsamem uważa p. Łopaciński za stwierdzone, iż poeta urodził się dnia 24 grudnia 1798, ale według kalendarza rosyjskiego.

NAUKA

Z Lwowskiego Tow. Naukowego. Wydział matematyczno-przyrodniczy odbył posiedzenie, na którym prof. dr. Beck przedstawił pracę pp. W. Falika i Z. Bieleńskiego pt. „Badania nad średnicą krwinki czerwonych, zmiany średnicy krwinki w głodzie” i prof. dr. J. Tokarski — pracę pt. „O fosforach z okolic Grodna”.

SLAWISTYKA

Jubileusz chorwackiego polonofila. Z Warszawy donoszą nam: Utworzył się komitet, który uczi obchodem trzydziestoletniej pracy prof. dr. Juliusza Benesica, wybitnego uczonego chorwackiego, który pracuje obecnie w Warszawie jako profesor Uniwersytetu i wykłada literaturę serbo-chorwacką. Prof. Benesic od 30 lat niestrudzenie zaznajamia Jugosłowian z kulturą i literaturą polską. Przetłumaczył m. in. „Lille Wenede”, „W Szwajcarii”, „Bolesława Śmiałego”, „Przedwiośnie”, „Dzieje grzechu”, „Chłopów”, oraz 35 sztuk polskich, które były grane w teatrach jugosłowiańskich. Poza tem pracował na tem polu jako krytyk literacki i popularyzator, obecnie zaś przekłada na polskie arcydzieła swej literatury ojczystej. (sw)

OCHRONA ZABYTEKÓW

Tarnowskie muzeum. Piszą nam ze Lwowa: W końcu grudnia ubiegłego roku zostało otwarte w Tarnowie, w gmachu ratusza, połączone muzeum diecezjalne i miejskie. Bogate zbiory diecezjalne zostały w ten sposób udostępnione. Otwarcia i poświęcenia dokonał ks. biskup Komar. (kl)

MUZYKA

Metropolitan Opera House nie będzie zamknięty. Z Paryża donoszą nam: Rada zarządzająca opery nowojorskiej Metropolitan Opera House zaprzecza pogłoskom, jakoby sezon tegoroczny miał być zaniesiony. Pogłoski te powstały i dotarły do prasy na tle depresji ekonomicznej. Wiadomo, że Metropolitan Opera House płaci olbrzymie gaże i musi pobierać odpowiednio wysokie ceny wstępu: jest to teatr dla bardzo bogatych. Dyrektorem generalnym pozostaje dalej Włoch, Gatti-Casazza, który od wielu lat kieruje tą operą. (p m)

RUCH REGIONALISTYCZNY

„Wici” wrzesińskie. W trzecim numerze czasopisma regionalnego „Wici”, które redaguje artysta-malarz p. Marjan Turwid, znajduje się znów wiele interesującego materiału. P. Bronisław Szczerbicz podaje wielkopolską klechę „O tem, jak matka świętego Piotra w piekle ostała”, p. Julian Stasiewski ciągnie dalej rzecz o powiecie wrzesińskim pod względem geograficznym i przyrodniczym, p. Stanisław Helsztyński zamieszcza dwa dalsze sonety regionalne z cyklu „Gniezno i ziemia gnieźnieńska”. Wogóle numer obecny kieruje się także ku innym regionom. Bydgoski jest reprezentowany szkicem p. Turwida o p. Rupniewskim, jako „Canalecie Bydgoszczy” (szkic nie tylko barwny, ale bardzo wnikliwy pod względem krytycznym). Znalazł też trochę miejsca regjo nżywiecki w sprawozdaniu z opowiadań góralskich, zebranych przez p. J. A. Zaremę. „Wici” są żywe i zastępują się szczerze swemu regionowi. (tk)

„J. W. PANI KROMICKIEJ... SETNYCH LAT...”

(Z anegdot o Sienkiewiczzu)

Jeden z badaczy twórczości Sienkiewicza (a zaczęło ich sporo przybywać ostatnimi czasy) podjął świeży ciekawy i ponętny temat — a mianowicie zajął się anegdotami, związanymi z osobą wielkiego pisarza. Anegdot tych dużo już dawniej naopowiadali różni znajomkowie Sienkiewicza, a dość znaczną ich wiązką obdarzyła nas Sienkiewiczowska legenda, niezawsze może wiarygodna, niezawsze wiadomego pochodzenia, ale prawie zawsze barwna i żywa, zagłobowym humorem trąca, a będąca namacalnym dowodem tej bezkonkurencyjnej niemal popularności, jaką autor „Trylogji” cieszy się w szerokich warstwach społeczeństwa polskiego.

Otóż to: popularności! Na temat tej popularności właśnie najwięcej bywało anegdot. Od lat czterdziestu chyba nie było w Polsce takiej pensjonarki, któraby nie słyszała, jak to Sienkiewicz otrzymywał listy błagające go, by skojarzył Kmicica wzięciem małżeńskim z Oleńką, jak to dawano na mszę żałobną za duszę śp. Longinusa Podbięty (nb, fatyga niepotrzebna, bo Longinus i tak natychmiast po śmierci poszedł do nieba i czyści nie zakosztował!) Nie będę więc tego wszystkiego powtarzał. Opowiem zato inną anegdotkę na temat podobny — opartą na dokumencie autentycznym, bo na świadectwie samego Sienkiewicza.

W korespondencji Sienkiewicza ze znakomitym uczonym i pisarzem ś. p. prof. Kazimierzem Morawskim (udzieleny mi łaskawie przez tegoż rodzinę) znajduje się list jeden, wysłany z Zakopanego dnia 26 sierpnia 1890 roku. Pisany z humorem jak większość listów Sienkiewiczowskich. Zaczyna się naprawdę od utyskiwania na „nieznosne” Zakopane, gdzie „po wszystkich kątach procesyja ludzi mnożstwo — czysta linja A. B.” Nadomiar złego pogoda paskudna: „burza, deszcz i wiatr halny” — słowem klimat taki, co to „szkodzi, jak zwykle, do najwyższego stopnia. Nogi, krzyże, żołądek — wszystko złe”. Wobec takich warunków, nie dziwota, że Sienkiewicz „nie może literalnie wysiedzieć” w Zakopanem. Ale siedzieć musi, bo pisze — a pisał zawsze siedząc. „O jakże brzydkie się pracą” — wzdycha z nad biurką, na którym sterczy pióro z okropną zapewne stalówką i kalamarz z gorszym jeszcze atramentem (o jednym i o drugim wyraźnie świadczy niekaligraficzny — jak na Sienkiewicza — wygląd listu). „Wcale nie wychodzę z domu i klnę przez sztachety” — brzmi konkluzja.

Do takiego nastroju przyczynia się i brak towarzystwa. Profesora Morawskiego nie udało się Sienkiewiczowi „wyciągnąć do Zakopanego”, inni krakowscy przyjaciele też się nie zjawili. Stałym kompanem jest tylko Potkański, historyk znakomity, a Sienkiewicz Henryk senior rad z nim gawędzi a nie należy wątpić, że późniejszy autor „Krzyżaków” niejedną z tych gawęd odniósł korzyść. W każdym razie jedyna gawęda, o jakiej Sienkiewicz z tego czasu wspomina, ma charakter nie naukowy i temat niewiązący się z historią polskiego średniowiecza. Oto jej echo:

Wczoraj odebrałem list od jakiegoś pocziwego księżyny, tak pocieszny, żeśmy się zaśmiali nad nim z Potk. (afińskim). Chce on pomocy pieniężnej, a raczej, bym kupił jakiś dom, na którym ma wierzycelność, i pisze w końcu:

„Co mi dodaje nadziei, że prośba moja zostanie wysłuchana, to wielka fortuna, jaką Bóg Najwyższy obdarzył Szanownego Pana i J. Wielmożną jego ciotkę”.

Czy Pan wie, jaką? Naturalnie Płoszowską. Dalej pisze:

„Gdybym wiedział, że ta zacna matrona żyje dotąd, zarazbym do niej napisał. J. W. Pani Kromickiej przesyłam życzenia zdrowia i setnych lat etc.”

O ile Sienkiewicz przychylił się pono do próśb czytelników, życzących sobie marjażu Kmicica z Oleńką i Skrzetuskiego z Heleną, o tyle dla życzeń pocziwego księżyny okazał się zgola nieczuły. Niedosć bowiem, że z „wielkiej fortuny” jaką Bóg obdarzył ciotkę Płoszowską, nie zakupił proponowanego mu domu, ale na domiar złego kazał pani Anieli Kromickiej umrzeć po długich a ciężkich cierpieniach tegoż roku pod datą 23 listopada. Kto nie wierzy, niech doczyta do samego końca powieść „Bez Dogma-

tu”, właśnie niedawno wydaną ponownie wspólnym nakładem Gebethnera i Ossolineum...

Dla lepszego wyjaśnienia sprawy dodam, że w owym to roku pańskim 1890 drukowała się „Słowie” wspomniana powieść Sienkiewicza. Widać, że czytano ją z wielkiem zainteresowaniem, skoro nawet na parafiance w jednym z najmniejszych miasteczek galicyjskich (nazwę tego miasteczka narazie utaję, gdyż takie zyczenie wypowiada w liście sam Sienkiewicz) obudziła tak żywe i dobitne echo. A obudziła tak żywe i dobitne echo. A obudziła nie tylko u nas. Przeglądając katalog jednej z największych bibliotek w Rzymie, zdumiony byłem obfitością przekładów i wydań włoskich tej powieści. Najwięcej jednak rozczułały mnie włoskie metamorfozy jej tytułu. — Ponieważ tytuł pierwotny i dosłowny „Senza dogma” brzmiał niezbyt eufonicznie i niedosć był zrozumiały, więc go zmieniono na piękniejszy może, ale napewno nietrafny: „Oltre il mistero” („Poza tajemnicą”). I ten jednak nie zadowolili tłumaczy i czytelników, to też w następnych wydaniach ohrzcono powieść prosto imieniem jej głównego bohatera — „Leone”. I ten tytuł już się utrzymał. Brzmiał zrozumiale — i zachęcająco. A zrozumiale brzmiała i treść książki, na tle włoskiem w znacznej części osnuta.

Popularność „Bez dogmatu” uległa u nas od jakiegoś czasu pewnemu przyćmieniu. „Trylogja” zawędrowała pod strzechy i do rowów strzeleckich, nowe Sienkiewicza zna każde dziecko, a „Bez dogmatu” stało się lekturą dla garstki estetów, czasami i dla literackich badaczy. Dziwna to rzecz, że tak się stało z tą właśnie powieścią Sienkiewicza, którą może najbardziej uderzała o strunę aktualną. Czy aktualność z roku 1890 jest „quadragesimo anno” również jeszcze aktualnością? To już inna sprawa, pozaliteracka. Z literackiego punktu widzenia jest „Bez dogmatu” niewątpliwie powieścią o znacznej wartości po dziś dzień. Dlatego też możnaby na serjo — ale w innym sensie — powtórzyć przytoczone powyżej naiwne zyczenie: „Pani Kromickiej... setnych lat!”

Józef Birkenmajer.

Warszawa.

Z badań nad polskim arjanizmem. Arjanizm pociągał swą osobliwością badaczy każdej epoki naszej krytyki. Ossoliński, Łukasiewicz, Dembowski, Wiszniewski, Szulc, Brückner, zwracali nań baczna uwagę. Dziś pracują nad jego historią badacze polscy i obcy. Po syntezie, której próbę dał podpisany, uznano nader słusznie, że należy opracować każdego z pisarzy arjańskich monograficznie, by kiedys, drogą takiego opracowania całości, zdobyć się na nową syntezę. Opracowano zatem Jana Niemojewskiego, Krowickiego, Przyppkowskiego, Wiszowatego, Wollzogenę. Obecnie uczeń prof. Chrzastowskiego Tadeusz Pasierbiński ogłosił rozprawę o Hieronimie Moskorzowskim. (Prace historyczno-literackie. Kraków, 1931, nr. 38). Wiedzieliśmy o nim, że posłował na sejmy, że polemizował ze Skargą, że imponował erudycją i inteligencją, by szukać nowych dróg dla zniekanego poszukiwaniem prawdy ducha. Arjanizmu bronił przed katolikami i kalwinami, o czym autor rozprawia w sposób nader szczegółowy i wyczerpujący. Zwłaszcza spór ze Skargą występuje w jego opowiadaniu nader wyraziście. Bo i Skarga cenil swego niepospolitego przeciwnika. Ścierały się wogóle dwie potęgi. Skargę zastąpił zaś później słynny logik Smięglecki. Autor czyni jeszcze Moskorzowskiego autorem wybitnego dzieła p. t. „Philopolites” z r. 1588, a jego credo określa w sposób bardzo interesujący. Uwagi o katechizmie krakowskim są nader ważne. Należy wyrazić uznanie dla autora a i wspomnieć z wdzięcznością o jego mistrzu, co, mimo przejścia na emeryturę, okazuje więcej teźny niż od wielu „czynnych” kolegów. (Dr. T. Gr.)

Pisma nadesłane

„Przeszłość”. Nr. 12. Treść: A. Ratyński: „Półtorawiekowa rocznica urodzin Kozielskiego”. — J. Ujda: „Kiedy przypadała 2.000-letnia rocznica urodzin Wergiljusza?” — P. Żukowski: „Z dziejów panowania angielskiego w Indjach. Powstanie Sepoyów”. — Z. Dąbrowski: „Krótki zarys rozwoju nauk ścisłych w starożytnej Grecji. II Okres Helleński”. — St. Wesolek: „Wojna chłopstwa w Niemczech 1525 r.” — Z pamiętnika rosyjskiego oficera-Polaka. — A. Hłasko-Pawlicowa: „Korespondencja z Turcji”. — Adres Redakcji: Poznań, ulica Karwowskiego 22, III.

Z NASZYCH REGJONÓW

BIBLIOTEKA BYDGOSKA OBCHODZI DZIESIĘCIOLECIE

Biblioteka Miejska w Bydgoszczy uczciła swe pierwsze dziesięciolecie wydaniem pięknej Księgi Pamiątkowej. Treść jej interesująca, a szata zewnętrzna wprost niezwykła: antyczne inicjały, ozdobne winiety i tytułiki, bogato złożone kolumny, staranny druk, szerokie marginesy — wszystko to złożyło się na wyjątkową całość typograficzną, radującą oko bibliofilskie. Słowo uznania należy się przeto zapobiegliwości dyr. Bezy, któremu, w dzisiejszych ubogich czasach, udało się zdobyć środki na tak hojne wyposażenie publikacji.

Informuje ona czytelnika przede wszystkim o samej księżnicy; o tem, jak powstała, rosła, rozwijała się, przeobrażała i wzbogacała. Dzieje jej opowiada w obszernym artykule wstępnym kustosz Teodor Brandowski („Chronica, sive de rebus in Bibliotheca Bidgostiensi peractis”), który nadto osobny rozdział poświęcił niektórym jej rzadkościom, jak rękopisy, autografy i egzemplarze dedykacyjne. Zarząd Biblioteki, przejąwszy księgozbiór z rąk niemieckich w r. 1920, zdołał w ciągu lat niewiele osiągnąć wszędzie rzetelne i poważne wyniki. Dziś Biblioteka bydgoska jest zasobnym księgozbiorem (113 000 t.), posiadającym także niemało rzadkości, jak zbiór inkunabułów (280), rękopisów, autografów i dokumentów. Zarząd Biblioteki, patrząc obecnie na owoce swej pracy — z wdzięcznością wspomina życzliwe poparcie państwa i społeczeństwa, które umożliwiło mu pokonanie niejednej trudności, ułatwiło osiągnięcie zamierzonego celu.

O innych bibliotekach bydgoskich, zwłaszcza o księgozbiórce bernardynskim, piszą: ks. Jan Klein, ks. Kamil Kantak i dr. Feliks Pohorecki (O dwóch bydgoskich księgozbiórach: bernardynów i gimnazjum klasycznego). Niezmiernie ciekawa jest praca Józefa Weysenhoffa o „polskich kalendarzykach politycznych”. Autor słusznie zwraca uwagę na ich znaczenie historyczne i dokumentaryczne i domaga się monograficznego opracowania tych zapomnianych zabytków piśmienniczych. Poloniści zainteresuje rzecz Aleksandra Birkenmajera o nieznanym pierwodruku sienkiewiczowskiego „Dioklesa”, zachowanym w zbiorach Biblioteki Jagiellońskiej.

Nadto pomieścił w księdze swe prace lub utwory następn. autorowie: Henryk Zbierzchowski (Pochwała książki), Jan Pietrzycki (Malarz Inicjałów), Marjan Szykowski (Idea Polski jako „Przedmurza Chrześcijaństwa”), Ernest Łuniński (O dawnych bibliotekarzach), Adam Lewak (Z wrażeń rapperswilskich), Józef Białynia Chołodecki, Marjan Gumowski (Moje zbiory biblioteczne), Witold Hulewicz (Książka wykradzioną), Stanisław Srokowski, Stefan Wierczyński (Dzieło bibliograficzne Adama Junoszy Rościszewskiego), Zuzanna Rabska (Noc w księżnicy), Wiktor Hahn (Zapomniany bibliograf polski, Gustaw Pawłowski), Eugenjusz Wasilewski, Franciszek Stopa, Andrzej Kulwiec, Adam Łysakowski (Podstawa opisu w katalogu przedmiotowym), Stanisław Brandowski.

Wydawnictwo jest trwałą i piękną pamiątką pierwszego jubileuszu Biblioteki Bydgoskiej.

Dr. Stefan Wierczyński.
Poznań.

*) Na dziesięciolecie Biblioteki Miejskiej w Bydgoszczy... 1920 — 1930. Bydgoszcz, 1931. (Druk Bydgoskiej Spółki Akcyjnej). 4°, str. 285, 2 nb, 15 rycin. (Stronę redakcyjną i graficzną opracowali dyrektor Dr. Witold Beza i kustosz dr. Teodor Brandowski).

Jutro

MUZYKA POLSKA NAD LEMANEM

przez

dr. Henryka Opińskiego

Książki nadesłane

Begnina Jarecka-Maurin: „Dziwy i czary mojego dzieciństwa”. Opowiadanie dla małych i trochę większych czytelników. Lwów 1932. Wyd. Zakładu Narodowego im. Ossolińskich.

Juljusz Kaden-Bandrowski: „Aciaki z I-szej A.” Lwów 1932. Wyd. Zakładu Narodowego im. Ossolińskich.

Moda pijaństwa

W Ameryce pijaństwo należy do dobrego tonu — Panny a cocktail — Odrażające sceny

Pewien korespondent wiedeński, odbywszy podróż po Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej, opisuje barwne swoje spostrzeżenia na odcinku życia towarzyskiego high-life'u amerykańskiego.

Przyjaciele wprowadzili mnie do dancingu — pisze. — Jest północ, nastrój panuje aż nadto swawolny, nie mający nic wspólnego z pojęciem o „suchej Ameryce”. Przyjaciele moi uśmiechają się znacząco: — „Sucha”? No tak, przy „suszy” trudno byłoby o taki nastrój! — Zwracają mi uwagę na pewną młodą damę, chwycając się w sposób bardzo podejrzany. Odwracam się, widok naprawdę nie zachęcający. Ale przyjaciele moi wybuchają śmiechem. Wobec tego spoglądam ponownie: Panna trzyma się kurczowo swego towarzysza i pragnie z nim tańczyć, gdy nagle — osuwa mu się do nóg bezwładnie: pijana.

Zdziwiony spoglądam teraz na przyjaciół, którzy mówią: — To jest właśnie szyk! — I śmieją się dobrodusznie. — Czemże jest cocktail! Wy-chylony odrazu, nie idzie tak silnie do głowy. Ale panny popijają go wolno, kropelkami, i wtedy cocktail jest niebezpieczny, a skutki ujawniają się dopiero przy piątym lub szóstym cocktailu. A pięć lub sześć na cały wieczór, czyż jest to za dużo?

— Na zdrowie! — wołają ze śmiechem. Na stole zjawia się butelka. Ostry, mętny fuzel. Pali to nieznacznie, ale oni promieniają. Radują się, że mogą spociec się surowej ustawie prohibicyjnej.

Opuszczając lokal, widzę tu i ówdzie przepyszne główki pięknych pań, spoczywające ociążale na ramieniu swych towarzyszy. Najliczniejsze z nich nie mogą już tańczyć. Cocktail! W tej chwili właśnie wynoszą młodą panią do auta. Dowiadujemy się, że to córka — sędziego.

Na zakończenie bankietu w sali znanego klubu tenisowego, w pewnym wielkim mieście, ujrzałem znowu: Panią i cocktail. Stworzenia młode, niewinne. Popijają kropelkami, szczenięciami, śmieją się, popijają — kropła po kropelce. I wreszcie zataczają się i belkoczą słowa bez sensu. — Na zdrowie! — mówi ktoś przy ich stole i podnosi szklanę do ust. Panny posłusznie czynią to samo i popijają. I tak w kółko — popijają, popijają kropelkami. I nikt się nie dziwi, gdy nagle ta i owa młoda elegantka osuwa

się bezwładna i nieprzytomna, dosłownie pijana.

Byłem gościem w pewnym bardzo wytwornym domu. Uderzył mnie tu zwyczaj dosyć dziwny: podczas obiadu pomiędzy jednym a drugim daniem trzeba było pić bowle i palić papierosy. Bowla była przytem mocno alkoholizowana. To należy do dobrego tonu. Im kto lepszego i pewniejszego posiada „Bootleggera” (dostawcę alkoholu), tem większego zażywa szacunku! Ustawa zezwala cprawda na domową fabrykację (na własny użytek) wina i piwa, lecz ktoś tam będzie badał i kontrolował, skąd dany trunek pochodzi. Domowe fabrykaty alkoholowe są w poniżeniu, bo i najczęściej kiepskie. Kto więc może sobie na to pozwolić, ten utrzymuje swego dobrego dostawcę alkoholu.

Po obiedzie gospodarz prowadzi nas kilku do odległego, cichego pokoju. Tam w szafach, wmurowanych w ścianie, wdziczą się całe „baterje” najróżniejszych wódeczności. Służący podaje nam kieliszki...

Niebawem jednak widzę, że i damy się tu zjawiają, by zniknąć w pokoju sąsiednim. Stamtąd też rozlegały się śmiechy i wesoły pogwar i brzęk kieliszków. Wesołość ta zamieniła się wkrótce w hałas coraz bardziej bełkotliwy, coraz bardziej pijacki.

Podobne obrazki, a często jeszcze gorsze, widzi się tu aż nadto często. Ale nikogo to nie razi. Od czasu ogłoszenia ustawy (wiosną 1920) stało się to typowym obrazem amerykańskiego życia towarzyskiego.

— Czegóż pan chce? Jesteśmy zadowoleni! Wy po drugiej stronie Oceanu cieszyście się także, jeśli się wam dobrze wiedzie. A ostatecznie pijemy nie z nałogu — lecz pijemy dlatego tylko, bo taka chwilowo jest moda. Trudno, jeśli się chce utrzymać siaki taki wpływ i znaczenie, trzeba stosować się do mody. A zresztą bawi nas to kapitalnie, gdy możemy spłacać figla ustawie...

W tej chwili przychodzi mi na myśl pewna panią młoda i urocza, rozumna i wykształcona, z dobrego domu, czarująca w rozmowie, i niewinna jak anioł. W godzinę później zataczała się, — twarz pozieleniała, oczy nabrały wyrazu bezmyślnej tępoty, język skołowacia. Kilku młodzieńców wlokło ją poprostu do auta. Na wspomnienie tego obrazu wywody gościnne gospodarza pozostawiłem bez odpowiedzi... (kw)

Prawda o „Trader Horn”

Jak powstał najniebezpieczniejszy film świata?

Zadna najfantastyczniejsza wyprawa nie budzi większego zdumienia, niż ekspedycja „Trader Hornu”!

Wyobraźmy sobie pochód 18 białych i 120 murzynów, którzy, w miarę posuwania się naprzód, topnieją, odstraszeni niebezpieczeństwem podróży wśród dzikich zwierząt i bardziej krwiożerczych od drapieżców, plemion Bagandas, Giriomasów i innych. Uciekają, zostawiając na łaskę losu olbrzymi 90-cio tonnowy bagaż. Wyobraźmy sobie zrozpaczonych podróżników, którzy gotowi są pozbyć się wszystkiego, tyl ko nie aparaty dźwiękowej, aparatów i reflektorów, których ciężar wynosi nie mniej niż 15 tonn, — a będziemy mieli wyobrażenie o trudach fantastycznej ekspedycji „Trader Hornu”. Co jednak najbardziej zasługują na uznanie, to skromność jej dowódcy, reż. van Dyke'a.

W swych pamiętnikach stara się on z humorem opisywać najtragiczniejsze przeżycia, lub ukryć prawdę, jak gdyby chcąc dodać otuchy samemu sobie. Ale z pomiędzy dwu wierszy jego wspomnień wygląda co chwila przerażające oblicze afrykańskiej rzeczywistości. Wówczas np. gdy van Dyke pisze o zranieniu jednego z czarnych posługaczy przez rozjuszonego nosorożca, o śmierci, grożącej jedynej kobiecie ekspedycji, pięknej Edwinie Booth z pazurów lwa, o buncie krwiożerczych Kafrów, przed którymi uratowali białych podróżników Askarowie, lub o ciagłych porażeniach słonecznych, których ofiarami padali członkowie ekspedycji. Wszystko to budzi grozę, ale to nie wszystko!

Widocznie reż. van Dyke nie chciał odkryć całej prawdy o swojej podróży filmowej, aby nie wywołać kampanji przeciwko finansującemu ją towarzystwu filmowemu „Merto-Goldwyn-Mayer” i zarzutów przeciwko niemu, że naraziło ekspedycję na śmiertelne częstokroć niebezpieczeństwo!

Dopiero z szeregu artykułów majora Wilkina, członka ekspedycji i słynnego myśliwego afrykańskiego, dowiedział się świat cywilizowany o śmierci jednego białego i dwu murzynów, którzy życiem swem przypłaciли okradzenie czarnego ładu z jego nieznanym światu tajemnic.

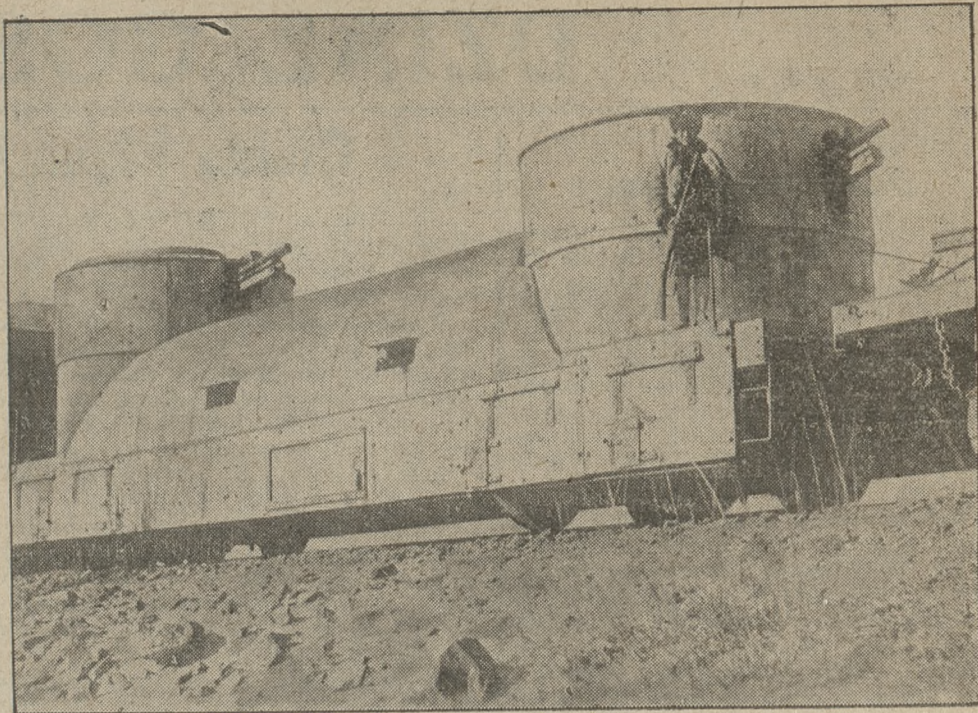
Z artykułów tych dowiedzieliśmy się również o koszarnej wędrowce pod zabójczym ogniem słonecznym, poprzez bagna, podczas której podróżnym dostawały się pod paznokcie jadowite owady.

O rojących się wokół jadowitych żmijach „momba”, których ukąszenie jest śmiertelne! O walce z dzikimi słoniami o wodę, napotkaną wreszcie po parodniowym marszu poprzez rozżarzoną pustynię!

Oto jest cała prawda o najniebezpieczniejszej ekspedycji filmowej, jaką zantowały dotychczas dzieje kinematografii, — zilustrowana przez film van Dyke'a — prawda o „Trader Hornie”.

Romantyzm „girlasów” i materjalizm męskiej młodzieży amerykańskiej

Jakie są poglądy dzisiejszej młodzieży? Czy jest prawdą, że materjalizm zniszczył wszelkie tężowe marzenia miłosne, a na ich miejscu zrodziła się jedynie niepomowana żądza pieniędzy? Zbadaniem tej sprawy zajął się znakomity psycholog amerykański dr. W. Marshall. Zwrócił się on do młodzieży obojej płci z następującym zapytaniem: Cobyście wybrali, gdyby wam przyszło móc wybrać między wielką przygodą miłosną a dojściem do majątku? Odpowiedź młodzieży męskiej brzmiała jednolicie: wszyscy wypowiedzieli się za bogactwem przeciw miłości. 93 procent natomiast młodzieży żeńskiej wyraził się bardziej przychylnie dla romantycznego poglądu na życie. Kobiety bowiem oświadczyły, że uznają się jako stworzone dla miłości, że miłość, to najważniejsza i najpiękniejsza strona życia ludzkiego, wobec której majątek nie ma znaczenia. Pozostała reszta, to jest 7 procent wybierając pieniądze, nie okazała się jednak pozbawiona idealizmu, gdyż jednogłośnie oświadczyła, że jeśli stanie się kiedyś bogata, uważać będzie miłość za najwyższe szczęście na ziemi. Odpowiedzi na drugie jeszcze pytanie, zadane przez psychologa, stwierdziły, że młodzież męska znajduje w kobietach 12 zalet wobec 29 braków, podczas gdy kobiety, bardziej względne, twierdzą że mężczyźni posiadają 20 zalet wobec tylko 21 ujemnych cech. S. F.

Z terenu walk chińsko - japońskich: Zdjęcie górne przedstawia pociąg pancerny, jakim posługują się wojska chińskie; na dolnym zdjęciu widzimy zasnieszony rów strzelecki piechoty japońskiej w przybraniu zimowym.

Z różnych stron Polski

Zwierzyna i kłusownictwo w Tatrach

W porównaniu z niedawną przeszłością stan zwierzyny w Tatrach przedstawia się obecnie zadawalająco. Liczba kozic powoli wzrasta. Nie licząc przechodzących ze strony czeskosłowackiej, liczbę stałych polskich kozic oznaczyć można na 35. Liczba jeleni we wschodniej części Tatr Polskich dochodzi do 50. Stan saren jest również zadawalający, choć padają one w porze jesiennej nieraz jeszcze ofiarą kłusowników, szczególnie w okolicach doliny Chochołowskiej. Świszki gnieżdżą się we wszystkich okolicach Tatr. Natomiast ryś, niedźwiedź, gronostaj i żbik wciąż są nadzwyczaj rzadkie. W Tatrach Orawskich i Liptowskich po stronie słowackiej kłusownictwo szerzy się w zagrażający sposób.

Obok kłusowników słowackich wyprawiają się tam na łowy również górale podhalańscy, wobec braku dozoru ze strony straży czesko-słowackiej. Niedawno przyłapano wielką bandę kłusowników w okolicy Batyżowieckiego Stawu. Banda ta wyniszczyła okolicę ze zwierzyny. W Tatrach Jaworzyńskich, t. j. w okolicy doliny Białej Wody i doliny Jaworowej, gdzie niedgdy istniał wspaniały zwierzyniec ks. Hohemlohego, po jego śmierci zwierzyna uległa wyniszczeniu.

Niewyjaśniona sytuacja prawna dóbr Jaworzyńskich, których administracja znajduje się w stanie przejściowym, powoduje niepewność i chaos w gospodarce. Zarząd dóbr zaprzestał podkarmiania niedźwiedzi mięsem końskim, skutkiem czego zdarzają się ich napady na bydło, a nawet na turystów.

Po czeskosłowackiej stronie Tatr wzrosła znacznie liczba kozic, gdzie wykazują one wyjątkowy brak obawy przed turystami. W Tatrach Bielskich przyłapano w sierpniu r. z. bandę kłusowników, która tępiła od kilku lat kozice i sarny.

Straż pożarna oskarżona o rabunek

Zgola niezwykle widok przedstawiała w tych dniach ława oskarżonych przed trybunałem sądu okręgowego w Krakowie. Zasiadli na niej strażacy, członkowie straży pożarnej z Marsowic z naczelnikiem teże straży na czele, oskarżeni o kradzież różnych przedmiotów podczas gaszenia pożaru. Rzeczą działa się dnia 11 czerwca. Wieczorem wybuchł pożar w dworze Stefana Feilla w Woli Wrezyckiej pod Krakowem. Na alarm zjechała straż pożarna z sąsiadujących Marsowic. Po kierownictwem naczelnika Władysław

stawa Tuleji przystąpili strażacy do akcji ratowniczej i po kilku godzinach udało im się pożar ugasić. Nazajutrz właściciel dworu, przystąpiwszy do uporządkowania wnętrza domu, spostrzegł, iż zniknęła mu biżuterja i inne przedmioty wartości 6.000 złotych. Ponieważ szafy, w których przedmioty te się znajdowały, były rozbite, a w czasie akcji ratowniczej nikogo prócz strażaków w domu nie było, przeto też na nich padło podejrzenie, a śledztwo prowadzone przez władze policyjne potwierdziło te przypuszczenia.

Na rozprawie sądowej przyznali się oskarżeni do zarzucenych im czynów. Skazani zostali: naczelnik straży Tuleja na 10 miesięcy ciężkiego więzienia, innych 5 strażaków na kary od 3—4 miesięcy więzienia.

Działalność oświatowa Pol. Macierzy Szkolnej w Sosnowcu.

W listopadzie odbyło się w Sosnowcu zebranie przedstawicieli inspektoratu szkolnego, nauczycielstwa powiatu będzińskiego i zawierckiego, zarządu okręgowego i kół Polskiej Macierzy Szkolnej, zwołane przez Macierz Szkolną dla wspólnego omówienia akcji odczytowej na terenie powiatu będzińskiego. Zebranie zajął prezes zarządu okręgowego Polskiej Macierzy Szkolnej p. inż. Feliks Frycz. Następnie kierownik wojewódzkiego wydziału oświaty pozaszkolnej przy kole Polskiej Macierzy Szkolnej w Kielcach, ks. Stan. Machowski, złożył obszerną sprawozdanie z działalności wydziału za ubiegły lat. Do końca kwietnia 1931 r. wygłoszono ogółem na terenie wszystkich powiatów 5737 odczytów przy udziale 479.739 słuchaczy. Pomimo ciężkich warunków, w jakich obecnie wydział się znajduje, pomimo zmniejszenia ilości mechaników z 10 na 5 frekwencja nie zmniejszyła się, lecz przeciwnie stale wzrastała. Przy wydziale działa stale komisja referatowa i wychodzi „Biuletyn”, w którym zabierają głos prelegenci. Mówca omówił szczegółowo organizację akcji, obowiązki mechaników, pomoce techniczne i środki reklamy. W zakończeniu p. prezes Frycz zaznaczył, że omawiany system wykładów, prowadzony przy pomocy mechaników obywatelskich, zainicjowany przez Polską Macierz Szkolną i posiadający już własne cykle wydanych drukami wykładów pt. „Świat i ludzie” i „Prawda o Polsce” żywo zainteresował Czechosłowację i Rumunję.

OFIARNOŚĆ NA CELE OŚWIATOWE WZMAGNIA POTĘGĘ RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Obustronna wina

B. minister skarbu, plk. Ignacy Matuszewski, ogłosił ostatnio, na łamach jednego z pism „sanacyjnych”, artykuł, w którym stara się wykazać, iż najgłębszych przyczyn etatyzmu należy szukać nie gdzie indziej, jak w psychice... prywatnych wytwórców. Tu leży istota szkodliwego „etatyzmu”. Nie w pomysłach kół urzędniczych, bo to — zdaniem p. Matuszewskiego — „nie ma znaczenia”.

Każdy kartel, który prowadzi swą pracę, zaparty w stałość cen, jak w archimedesowy punkt oparcia, stwarza — ciągle jeszcze: zdaniem b. ministra skarbu — warunki, jeśli nie konieczność, regulowania tych cen przez państwo. Każdy przemysłowiec, który puka w odpowiednim ministerstwie, prosząc o prohibicję celną czy inną ulgę dla towarów, jakie on produkuje — kuje łańcuch, jakim skrepowana będzie kiedyś jego własna swoboda ruchów.

W zapatrywaniu p. Matuszewskiego jest sporo prawdy, ale nie jest ona cała. Godzimy się z autorem cytowanego artykułu w jego zapatrywaniu na krótkowzroczność i bezideowość po ważnego odłamu kół gospodarczych, szczególnie wielkoprzemysłowych i wielkorolnych. Koła te działają pod wpływem pobudek, dyktowanych przez bardzo ciasny i małoduszny egoizm.

I, rzecz charakterystyczna, ten właśnie egoizm sfer wielkokapitalistycznych zawsze wówczas zwycięża i bywa przez koła rządowe wysłuchiwany, gdy żąda zwiększenia ingerencji państwa w stosunki gospodarcze. Czyż nie świadczy to wyraźnie o tendencjach etatystycznych kół rządowych? Czy w tych warunkach można, jak to czyni p. Matuszewski, lekceważyć nastawienie psychiczne naszej biurokracji? Wszak ona rządzi, ona ostatecznie decyduje, skrzętnie korzystając z faktu, iż przedstawiciele wielkiego kapitalizmu, w swej krótkowzroczności, sami głowę wsadzają w petlicę stryczka... Przytem urzędowi etatysty nie uświadamiają sobie prawdy następującej:

W Polsce uważa się pomoc państwa za bezpłatną. Jest ona oczywiście bezpłatną dla tych, którzy za nią nie płać. Ale — ktoś przecież koszty ponieść musi. Nie jest bezpłatną w rachunkach gospodarstwa społecznego, którego losy przedzieli, czy później odbijają się na ogóle obywateli. Gdy państwo cłami, udzielaniem kredytów, zasiłków lub w inny sposób zwróci kapitały w określonym kierunku, wówczas kapitałów zabraknie gdzie indziej. Zamłczenie tych prawd oczywistych tylko szkodzić może.

Tak jak szkodliwym jest wysłuchiwanie postulatów wielkiego kapitalizmu tylko dlatego, że idą po myśl etatystów, mając w perspektywie wzrost ingerencji państwa.

Nie dziwny się: etatyzm nie wpływa korzystnie na charaktery. Demoralizuje zarówno koła gospodarcze, jak i urzędników. Ciągłe liczenie na pomoc państwa nie sprzyja umocnieniu wysiłków indywidualnych. Z drugiej strony wzrost wpływów urzędniczych zwiększa również sumę pokus, na jakie narażeni są ci, co posiadają władzę...

Krótkie informacje gospodarcze

— Podczas ostatniej burzy fale morskie wypływały na polskim wybrzeżu znaczne ilości większych i mniejszych brył burzysynu, które ludność kaszubska skwapliwie zbierała.

— W niektórych miejscach na Kaszubach znajduje się pierwszorzędnej jakości materiał, nadający się do fabrykacji cementu. W związku z tem podobno istnieje projekt założenia na Kaszubach cementowni.

— Oddany został do użytku trzeci z kolei magazyn cukrowy, zbudowany na nabrzeżu polskim. Nowy magazyn posiada 5500 mtr. kw. powierzchni składowej.

— W dniu 1. b. m. w St. Zjednoczonych zbankrutowało dalszych 8 banków, rozpadających 16 milionami dolarów depozytów.

— W Saratowie puszczono w ruch wielką fabrykę, produkującą rozmaitego typu maszyny; produkcja obliczona jest na 15.000 maszyn rocznie. (Tass).

— Lotwa poniosła straty w wysokości 150.000 latów, powstałe wskutek operacji handlowych z Rosją Sowiecką.

— Produkcja cukru na Jawie zmniejszyła się w bież. roku w stosunku do roku zeszłego o 17% i osiągnęła 2,4 milj. t.

Gięda Pieniężna w 1931 roku

Rok ubiegły był, jak wiadomo, dla całego życia gospodarczego, a dla obrotów giełdowych w szczególności, wprost katastrofalny.

Początkiem tej katastrofy było przedewszystkiem bankructwo Niemiec, które w poważnej mierze przyczyniło się do niebezpiecznego zaoferowania sytuacji walutowej i finansowej w Anglii i szeregu innych państw i doprowadziło do porzucenia standardu złota w tych państwach.

Ograniczenia w obrotach dewizami i ustalenie wysokich cel ochronnych do reszty wytrąciło z równowagi gospodarkę światową. W takim stanie rzeczy nie było już mowy o jakimś normalnym ruchu giełdowym.

Na podkreślenie zasługuje fakt, że waluta nasza w ogólnej katastrofie się ostała, jak również, że kursy naszych papierów nie wykazały tak wielkich strat, jak walory w innych państwach.

Przeгляд cedyły z ubiegłego roku wykazuje nam to dobitnie. Dla porównania niech służy fakt, że w jednym z naszych sąsiednich państw zachodnich notują (oczywiście nieoficjalnie) za 8 proc. obligacje komunalne 25 procent za 100.

Naogół nie ucierpiały nasze papiery zbyt wiele w kursie. Wyjątek stanowią tylko walory Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego, ich spadek jednakże ma specjalne tło. Przyczyną ich jest częściowo nadmierna sprzedaż z krajów specjalnie silnie dotkniętych kryzysem, jak również poważny arbitraż naszymi amerykańskimi pożyczkami państwowymi, których oprocentowanie wobec obecnych niskich kursów jest korzystniejsze.

Notowania na rynku poznańskim w ubiegłym roku przedstawiają się następująco:

Z papierów państwowych notowano 5 proc. pożyczki, konwers. w początku stycznia 48 proc., kurs ich spadł w ciągu miesiąca na 45 proc., kończąc kursem 46%. W lutym osiągnęła pożyczka konwersyjna swój najwyższy kurs — 49% proc., odtąd spadała stale aż na 39% proc. w październiku, w ciągu tego miesiąca zwykła na 41% proc., aby w grudniu spaść na najniższy kurs 35 proc., poczem następuje lekka poprawa pod koniec grudnia do 37 proc. (bez notowania).

Podobny przebieg miało notowanie 4 proc. pożyczki inwestycyjnej, która w styczniu notowała 90 proc., zwykła w marcu do 95 proc., jednakże odtąd stale się obniżając do najniższego kursu w październiku — 71 proc., poprawiając od tego terminu znowu kurs na 78 proc. w końcu grudnia.

Atrakcję stanowią notowania naszych papierów komunalnych, których kurs w ciągu roku nie uległ żadnej zmianie, mianowicie 7 proc. obl. mieszkaniowe — notowano od stycznia do grudnia po 88 proc., jak również 8 proc. obl. m. Poznania z roku 1926, 1927 i 1929 bez odchylenia w kursie po 92 proc.

Również mocno trzymał się kurs 8 proc. listów zast. Zach. Pol. Tow. Kredyt. Miejsk. w Poznaniu, których kurs w styczniu wynosił 91% proc., doznając lekkiej niżki w listopadzie na 88 proc., zwykła jednakże na ultimo grudnia do 90% proc.

Bez żadnej zmiany notowały również 8 proc. obl. Komunalnego Banku Kredytowego, utrzymując swój kurs przez cały rok na 91% proc.

Największym wahaniami uległy papiery Pozn. Ziemstwa Kredytowego, z których najpoważniejsze straty poniósł 8 proc. listy dolarowe stare. Notowanie rozpoczęły w styczniu kursem 91 proc., zwykła w ciągu miesiąca do 92 proc., obniżając się następnie w lutym na 86% proc., poczem znowu zwykła do najwyższego kursu w kwietniu 92% proc., od tego czasu następuje z małymi zmianami stały spadek aż do listopada, wtedy notowały już tylko 74 proc., zwykła następnie jeszcze do 80 proc. w tymże miesiącu, lecz dalsza niżka doprowadza do najniższego kursu w połowie grudnia na 66 proc., po którym nastąpiła mała poprawa na ultimo grudnia do 67% proc.

8 proc. listy dolarowe w zlocie amortyzacyjne notowały w styczniu 88 proc., spadły w marcu na 85 proc., zyskały nieco w kursie w kwietniu, notując 86 proc., poczem śladem listów dolarowych starych zniżkują w listopadzie na 66 proc., robią jednakże

wielki skok na ultimo grudnia do 75 procent.

Mniejszą stratę wykazały 4 proc. listy konwertowane, rozpoczynając notowanie w styczniu kursem 38% proc., zwykła lekko na 39 proc. i po przejściowej niżce osiągają najwyższy kurs w kwietniu — 40 proc. Od maja następuje stała niżka aż na 26 proc. w październiku poczem osiągają przejściowy kurs 30 proc., który się obniża w grudniu na 27 proc. i kończy na ultimo roku notowaniem 28 proc.

Większej fluktuacji uległy 6 proc. listy żytnie, rozpoczynając z początkiem roku kursem 16,— za ctr. metr., poczem następują częste zmiany w marcu do 17,—, w kwietniu do najwyższego kursu 21,—, odtąd stała niżka do 12% w lipcu, poczem znowu poprawa do 15,87% we wrześniu, nadmiar sprzedaży w październiku obniża ich kurs na 12,— (najniższy kurs), ponowna zwykła w listopadzie do 15,75 i nowy spadek w grudniu na 13% oraz końcowe notowanie 14%.

Znacznie mniejsze obroty dokonano w akcjach, wobec czego notowania nie były tak liczne, jak w pap. procentowych. Jakkolwiek transakcje były dość liczne, nie kwalifikowały się w większości do oficjalnego notowania.

Najwięcej obrotów dokonano Bankiem Polskim, który równocześnie wykazał największe straty w kursie. W styczniu notował Bank Polski 153 do 157,—, obniżał się jednakże stale z małymi zmianami na 98 proc. w grudniu, wykazując ostatni kurs 102,— pod koniec grudnia.

Bank Związku notował w styczniu 60,—, zwykła w lutym do 70,— i notując ostatnio w maju 65,—, 60,—.

Browary Grodzkie notowały w styczniu 62,—, zaś ostatnio w sierpniu 50,—.

Cegielski rozpoczął notowania w styczniu kursem 40,—, poczem zniżkował na 25,— w czerwcu, poprawiając się do ostatniego notowania w październiku 31,—.

C. Hartwiga notowano jedynie w styczniu 15,—.

Herzfeld-Victorins wykazał pierwsze notowanie w lutym 22%, obniżając się odtąd do 11,— w listopadzie, a ostatni kurs w grudniu wyniósł 12,—.

Lubań-Wronki notowały w styczniu 50—52 i po raz ostatni w kwietniu 47,—.

Roman May zapoczątkował notowanie kursem 30,— i po kilku wahanach obniżył się w maju do 21,—, poczem zwykła na 27,— i po ponownej niżce notował we wrześniu 20,— i w grudniu 16,—.

Piechcin miał jedyne notowanie w styczniu, wykazując kurs 60,—.

Reszta akcji nie doszła do oficjalnego notowania z powodów już wyżej wspomnianych, będąc częściowo w mocnych rękach lub nie dając swym posiadaczom powodu do zbyt pochopnych sprzedaży wobec obecnych niskich kursów.

Stosunek publiczności do naszych papierów wartościowych nasuwa nam kilka uwag.

Często spotyka się w ostatnich czasach ludzi różnych sfer niepokojących się pytaniem, jakby ratować swe oszczędności przed stratą wobec ewtl. dewaluacji wzgl. przewrotu społecznego lub politycznego. Strach ma wielkie oczy, a chociaż obawy te pozabawione są wszelkich podstaw, jednak wpływają one wyraźnie na postępowanie wielu jednostek, które dysponują swymi kapitałami w sposób nerwowy i nieprzemysłany. Lokata w bankach polskich, które znakomicie przetrwały kryzys lub w papierach zwłaszcza pupillarnych, które obecnie dają wysokie i pewne oprocentowanie, pozatem gwarancje jakichś żądna osoba prywatna dać nie może, jest jednak najbardziej wskazana.

Poza nadzwyczajną korzyścią i gwarancją dla siebie, spełnia się równocześnie czyn obywatelski wobec państwa, gdyż skup papierów leży w interesie ogółu, kierując beczynnymi leżącymi pieniędzami do obiegu, omijając ewtl. stratę wskutek kradzieży lub pożaru.

W ten sposób, podnosząc się gospodarczo kraju, przeżywała się groźbie przewrotu społecznego, którego pewne jednostki tak się obawiają.

S. K.

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) Bilans Banku Polskiego za trzecią dekadę grudnia r. ub. wykazuje zapas złota 600 milj. 391 tys. zł., t. j. o 22 tys. zł. więcej niż w poprzedniej dekadzie. Pieniądze i należności zagraniczne, zaliczone do pokrycia zwiększyły się o 7 milj. 343 tys. zł. do sumy 87 milj. 994 tys. zł., również i niezaliczone do pokrycia zwiększyły się o 7 milj. 170 tys. do sumy 125 milj. 446 tys. zł. Portfel wekslowy wykazuje wzrost o 37 milionów 780 tys. zł. i wynosi 670 milj. 342 tys. zł., stan pożyczek zastawowych podniósł się o 10 milj. 147 tys. zł. i wynosi 126 milj. 52 tys. zł. Inne aktywa zmniejszyły się o 17 milj. 596 tys. zł. do sumy 201 milj. 407 tys. zł. W pasywach pozycja natychmiast płatnych zobowiązań zmniejszyła się o 39 milionów 153 tys. zł. (213 milj. 228 tys. zł.). Obieg biletów bankowych wzrósł o 77 milj. 710 tys. (1,218 milj. 263 tys. zł.). Stosunek procentowy pokrycia obiegu biletów i natychmiast płatnych zobowiązań Banku wyłączenie złotem wynosi 41,94 proc. (11,94 proc. ponad pokrycie statutowe), pokrycie kruszcowo-walutowe 48,09 proc. (8,09 proc. ponad pokrycie statutowe), wreszcie pokrycie złotem samego tylko obiegu biletów bankowych wynosi 49,28 proc.

(k) Terminowy handel zbożem. Niedawno temu odbyła się w min. przemysłu i handlu konferencja w sprawie terminowego handlu zbożem przy udziale przedstawicieli poszczególnych resortów gospodarczych, Państwowego Instytutu Eksportowego, Związku Eksportowego Zboża, delegatów organizacji rolniczych, Związku Izb Handlowych, P. Z. P. Z., delegata Banku Gospodarstwa Krajowego i przedstawicieli giełd zbożowo-towarowych. Stwierdzono, że aczkolwiek dla unormowania i racjonalizowania stosunków w zakresie handlu zbożem byłoby wskazane doprowadzenie w Polsce do terminowego handlu zbożem, to jednak stosunki gospodarcze i finansowe w kraju nie przemawiają za wprowadzeniem tego handlu obecnie. Dalej stwierdzono, że ani dostawcy zboża, t. j. rolnictwo, ani nabywcy t. j. młynarstwo, wobec trudności produkcji i braku dostatecznych kapitałów obrotowych — nie dają gwarancji skrupulatnego wywiązywania się z umów terminowych. Niemniej jednak w uznaniu konieczności kontynuowania prac zgłosił delegat wspólnej reprezentacji związków młynarskich wniosek powołania stałej komisji z udziałem właściwych resortów gospodarczych, Związku Izb Handlowych, rolnictwa, młynarstwa, giełd, handlu zbożowego P. Z. P. Z., Związku Eksportowego Zboża, dla a) ustalenia charakteru handlu terminowego i rygorów b) badania warunków stopniowego wprowadzania handlu terminowego, c) usuwania trudności w przemyśle rolnym i przetwórczym przez zarządzenia natury gospodarczej i finansowej, d) ew. przygotowania podstaw finansowych dla realizacji problemu handlu terminowego. (l)

(k) Słowaczyna i Ruś Podkarpacka eksportują drzewo przez porty polskie. Prasa czeńska podaje zestawienie eksportu drzewa ze Słowaczyny i Rusi Podkarpackiej, z którego wynika, że obie te ziemie znalazły się całkowicie w orbicie wpływów portów polskich. Ich grawitacja do morza polskiego uwydatnia się w następujących cyfrach: w r. 1926 eksport drzewa ze wschodniej części Czechosłowacji przez porty polskie wyniósł 36 ton w r. 1930 już 13.349, a w ciągu 8 miesięcy roku 1931 — 15.104 ton. Państwowe koleje niemieckie z zaniepokojeniem śledzą spadek transportów via Hamburg, interwenjowały w tej sprawie w min. kolei w Pradze i zwracają się nawet do prywatnych firm z propozycjami daleko idących ulg przewozowych.

(k) Pierwszy transport soli do Afryki. Z portu gdyńskiego wysłano do Afryki pierwszy transport polskiej soli warzonej z Inowrocławia i soli kamiennej z Wapna (Poznańskie).

Z ZAGRANICZY

(z) Upadłości w Niemczech. Według ostatnio ogłoszonych danych statystycznych, przyrost upadłości w ciągu 1931 r. wynosił 17 proc. do ogólnej liczby 13.588 wobec 11.449 w roku poprzednim. Przyrost postępował ugodowy w roku ubiegłym wzrósł o 20 proc. Najwięcej upadłości wykazuje przemysł budowlany i drzewny, przemysł włókienniczy, dalej firmy wyrobów żelaznych i maszyn. Poza to duże straty poniosło rolnictwo i bankowość niemiecka.

(z) Deficyt budżetowy Wielkiej Brytanji. Dochody skarbowe za 9 miesięcy ubiegłego roku wyniosły 394.541.581 funtów sterlingów, wydatki zaś 593.294.484 funtów sterlingów. Deficyt jest więc o 23.152.416 funtów sterlingów większy niż w odpowiadającym okresie roku 1930 lecz ten znaczny deficyt bieżącego roku budżetowego jest zupełnie normalny i zgodny z planem skarbowym rządu angielskiego, ponieważ ¼ podatku dochodowego o zwiększył się stopie winny być zapłacone dopiero w następnym kwartale, który jest ostatnim w roku budżetowym. Sytuację skarbową należy więc oceniać optymistycznie.

40-lecie Tow. Sp. „Halka” Jeżyce

Rzadki jubileusz. 40-lecie swego istnienia obchodziło w środę jeżyckie towarzystwo śpiewackie „Halka”.

Uroczystość rozpoczęła się mszą św., odprawioną przez ks. prob. Budaszewskiego na intencję towarzystwa, poczem wobec licznie zebranych pocztów sztandarowych bratnich organizacji, członków i sympatyków, członek honorowy ks. prob. Kosiak wygłosił podniosłe kazanie. Po mszy św. udano się pochodem do Domu Amarantowego przy ul. Słowackiego, gdzie w pięknie udekorowanej sali odbyło się uroczyste zebranie. Po odśpiewaniu przez chór „Roty do Słowian” Ligockiego, wobec wypełnionej sali zagał obrady prezes towarzystwa p. Krupski. Do prezydium weszli: ks. prob. Kosiak — przewodniczący, p. Szkudlarski — sekretarz, oraz p. Staszak z Tow. Przem. i p. Kurnatowski z Tow. Orat. — jako ławnicy. Krótkie, doskonale opracowane sprawozdanie z 40-letniej działalności odczytał p. Szkudlarski, wspominając o dołach i niedolach towarzystwa w czasie zaboru oraz po wojnie, kiedy z pozostałych rozbitków trzeba było prawie od nowa rozpoczynać działalność, uwieczoną później licznymi sukcesami. Następnie wręczono dyplomy pozostałym jeszcze z 25 założycieli, pp. Ign. Springerowi i Ign. Janickiemu. Członkiem honorowym zamianowano ks. prob. Joachimowskiego. Wreszcie dyplomy za 25-letnie członkostwo otrzymali pp.: Kazim. Kowalski, Józef Wojciechowski, Rom. Sziperling, Franc. Laufer, Ign. Napierała, Maksym Stachowiak, Franc. Kędziora, Mieczysław Otto, Aug. Grossmann i Mac. Rajewski. Z kolei prezes p. Krupski odczytał licznie nadesłane życzenia dalszej owocnej pracy od licznych bratnich towarzystw i byłych członków, nie mogących przybyć na jubileusz oraz p. n. od redakcji naszego pisma. Dalej życzenia złożyli delegaci około 40 towarzystw. Po odśpiewaniu przez chór „Pieśni o Orle” Nowowiejskiego, przewodniczący zamknął obrady.

Wieczorem w lokalu towarzystwa u dh. Jaszka odbyła się zabawa familijna. (wz)

Do czego może służyć kawa?

W Brazylii znajdują się olbrzymie zapasy kawy z dziesięcioletnich zbiorów, z którymi niewiadomo co zrobić, wobec spadku cen i spadku konsumpcji. Część nieznaną tej kawy, kilkadziesiąt ton, zatopiono w morzu. Obecnie czynione są w Rio de Janeiro próby spalania kawy w celu wydobycia z niej... gazu świetlnego. Podobno próby te zostały uwiecznione powodzeniem.

SPORT

Hokej na lodzie

W dalszym ciągu turnieju w Krynicy „Czarni” Lwów remisowali z „AZS” Warszawa 1:1 (0:0, 0:0, 1:1). Bramkę dla „Czarnych” strzelił Jaluwy, dla „AZS” Godlewski (Wilno). — „KTH” pokonał „Rumunję” 2:1 (0:0, 1:0, 1:1). Obie bramki dla zwycięzców uzyskał Mrozowicz, dla gości Polisu. (tel. wł.)

„Pogoń” i „Ukraina” 5:0 (2:0, 2:0, 1:0). Było to spotkanie o mistrzostwo klasy A. Bramki strzelił: Stworzeński 2, Mauer, Zimmer i Weinberg po jednej. (tel. wł.)

Niemieccy hokeiści wyjeżdżają na olimpiadę, tak bowiem zdecydował we wtorek niemiecki komitet olimpijski.

„Ottawa” pokonała w Wiedniu reprezentację Austrii 4:0 (3:0, 1:0, 0:0).

Narciarstwo

W Zakopanem odbył się trzeci konkurs skoków na Krokwi w warunkach bardzo ciężkich przy mokrem śniegu. Startowało 33 zawodników z których 26 sklasyfikowano: 1. St. Marusarz (SNTT) 92.26 pkt. (skoki: 47, 51, 51 m.), 2. Br. Czeche (SNTT) 90.76 (48, 49.5, 48), 3. Kollesar (Wisła), 4. Andrzej Marusarz (SNTT), 5. Jan Marusarz (SNTT). Poza konkursem uzyskał najdłuższy skok 56 m. Jan Marusarz. (tel. wł.)

Pływanie

P. O. Z. P. zgłosił na walne zebranie P. P. Z. cały szereg wniosków, których z powodu trudności formalnych nie będzie można rozpatrywać teraz na tem zebraniu, ponieważ statut PZP nie przewiduje takich wniosków. Część ich podejmie zarząd PZP a pozostałe będą mogły wejść pod obrady tylko w tym wypadku jeżeli przejmie je którykolwiek z klubów. (tel. wł.)

Pięściarstwo

Zawody międzyklubowe zorganizowane przez poznański „Sokol” odbyły się w środę w hali „ośrodku” i przyniosły następujące wyniki: w papierowej Dutkiewicz (W) pokonał Michalskiego (Dr. Bł.) oraz Szmuca (S) zwyciężył przez dyskwalifikację w drugim starciu Chruścińskiego (W); w kuguciej: Maciejewski (S) remisował z Jareckim (W), Dankowski (S) — z Wyrzykiewiczem (PKB) i Galas (W) — z Książkowskim (Dr. Bł.), Sipiński II (W) zwyciężył Wojciechowskiego (S), Płotkowiak (PKB) — Tomaszewski (Dr. Bł.) i Ladek (S) — Csudę (W) w piórkowej: Maniecki (W) pokonał Kostulskiego (S), W lekkiej Mikulski (HCP) zwyciężył Zgołę I (PKB) i Sipiński I (W) — Maciejewskiego (Dr. Bł.). W ringu sędziował p. Iwański.

Wiadomość o meczu międzynarodowym z Belgją podana przez część prasy polskiej jest co najmniej przedwczesną. Dotychczas bowiem zarząd PZB nie otrzymał żadnej propozycji od związku belgijskiego ani też nie wszczął ze swej strony pertraktacji. Również bezpodstawną jest informacja, że rewanżowy mecz z Niemcami rozegramy w maju w Dortmundzie.

W sprawie pięściarskich mistrzostw Polski zwrócił się zarząd PZB do poszczególnych okręgów z prośbą o doniesienie który z nich chce przejąć organizację mistrzostw. Po otrzymaniu propozycji PZB wybierze jedną i zwróci się do okręgów o zatwierdzenie swej decyzji przez referendum. Ponieważ wielkie hale kryte posiadają tylko Warszawa i Poznań należy przypuszczać, że tegoroczne mistrzostwa Polski odbędą się w jednym z tych dwóch miast.

W Łodzi odbyły się zawody „Unionu” z udziałem pięściarzy śląskich. W piórkowej Rudzki pokonał na pkt. Frankego (U), w średniej Wieczorek remisował ze Stahlem II, w półciężkiej Eisenbaum (06 Miślowice) poddał się w pierwszym starciu Paulowi (Un) i w ciężkiej Stibbe remisował z Wocką. Walki stały na niskim poziomie, zwłaszcza ostatnia. (tel. wł.)

Różne

P. U. W. F. zwrócił się do Z. Z. z żądaniem aby związki państwowe zezwalały na rozgrywanie przez reprezentacje państwowe meczy tylko z reprezentacjami innych państw. Żądanie to wpłynęło niewątpliwie z powodu ostatnich meczy hokejowych.

Życie organizacyjne

Walne zebranie K. S. „Legji” odbyło się w środę popołudniu. Obrady zagał p. Siadak i po załatwieniu spraw formalnych wybrano na przewodniczącego prezesa OZPN p. Stuermera. Po obszernych i szczegółowo opracowanych sprawozdaniach poszczególnych członków zarządu oraz komisji rewizyjnej udzielono ustępującemu zarządowi absolutorium przez akklamację. Przed wyborem nowych wadz oraz przyjęciem poprawek do statutu nastąpiło rozdanie dyplomów mistrzowskiej drużynie klubu, która w minionym sezonie rozegrała ogółem 43

mecze, w tem mistrzowskich 18, zwyciężając w 28 spotkaniach, a przegrywając tylko 8 razy i remisując 7. Ogółem pierwsza drużyna K. S. „Legja” rozegrała od czasu swego istnienia (1924 r) 287 meczy w tem 155 zwycięskich, 85 przegranych i 47 zakończyło się wynikiem nierozstrzygniętym. Ponadto pozostałe drużyny rozegrały szereg spotkań towarzyskich i mistrzowskich spisując się również bardzo dobrze. Kasowo klub zamknął swą działalność administracyjną z wynikiem dodatnim, przekazując na ręce nowego zarządu nadwyżkę w dochodach około 600 zł. Nowe władze wybrano w następującym składzie: pp.: Barkowski — prezes, Siadak i Andrzejczak Edw. — wiceprezesa, Czerniak — sekretarz, Bartkowiak — zast. skarbnik — A Schmidt, radny — Wojtawicz, kierownik oddziału p. n. — Skrzypczak, Skowroński — jego zastępca, Kwintkiewicz Ed. — sekretarz oddziału. Do komisji rewizyjnej weszli pp.: Tasiemski, Geneja, Łopata oraz Andrzejczak J. i Jęzierski jako zast. Na tem zamknięto prowadzone doskonale przez p. Stuermera obrady.

Roczne walne zgromadzenie okręgowe go kolegium sędziów odbędzie się w niedzielę dnia 17 stycznia o godz. 10 w salce cukierni „Warszawianka” przy Al. Marcinkowskiego.

RADJO

Programy radiofoniczne:

Piątek, dnia 8 stycznia 1932 r.

Poznań (335 m) godz. 11.45 przegląd prasy (tr. z Warszawy); godz. 12.05 koncert życzeń gramofonowych; godz. 13.10 urz. kom. meteorolog z Warszawy; godz. 13.15 komunikat gospodarczy; godz. 15.45 giełda pieniężna oraz kom.; godz. 15.50 płyty gramofonowe z Warszawy; godz. 16.20 odczyt z Warszawy; godz. 16.40 płyty; godz. 16.55 lekcja jęz. włoskiego (wykl. p. Piasecki); godz. 17.10 transm. odczytu z Lwowa; godzina 17.35 „Lalka” — operetka z Wilna; godz. 19.15 odczyt samorządowy; godz. 19.30 wiadomości sportowe z Warszawy; godz. 19.35 płyty gramofonowe z Warszawy; godzina 20.00 pogadanka muzyczna z Warszawy; godz. 20.15 koncert symf. z Filharm. Warsz. Sol. Ada Sari; godz. 22.40 dodatek

do prasowego dziennika radjowego (tr. z Warszawy); godz. 22.45 urzęd. kom. meteorologiczny i kom. polic. z Warszawy; godz. 22.50 „Z nad krawędzi” — (77 pogadanka Brata Cezarego); godz. 23.05 muzyka tańeczna z płyt gramofonowych.

Warszawa (1412 m) godz. 11.45 przegląd prasy krajowej (PAT); godz. 12.10 i 14.45 płyty gramofonowe; godz. 15.25 odczyt z cyklu dla nauczycieli — „Dobry nauczyciel — czar osobistości” — prof. dr. Józef Reiss (Kraków); godz. 15.50 płyty; godz. 16.20 „Przemysł chemiczny a gazy” — inż. E. Berger; godz. 16.40 płyty; godz. 16.55 lekcja języka angielskiego; godz. 17.10 „Udział kobiety w dziejach kultury duchowej” — prof. Herman Sternbach (Lwów); godzina 17.35 transmisja z Wilna (operetka „Lalka” E. Audran’a); godz. 19.15 przegląd rolniczej prasy zagranicznej (Wilno); godz. 19.35 płyty; godz. 19.45 Prasowy Dziennik Radiowy; godz. 20.00 pogadanka muzyczna; godz. 20.15 koncert symf. z Filharm. Warsz. Wykonawcy: Ork. Filharm. pod dyr. A. Dożyckiego i Ada Sari (sopran). W przerwie koncertu p. Leon Pomilowski wygl. feljeton literacki p. t. „Szlakiem powieści polskiej”; godz. 22.50 muzyka lekka i tańeczna.

Programy zagraniczne: Huizen (1875 m) 20.40 koncert; Paryż (1724 m) 21.00 „Flet czararowany” opera Mozarta; Lahti (1796 m) i Helsinki (368 m) 20.35 płyty; Koenigswusterhausen (1635 m) 20.00 transmisja recytacji i muzyki z Langenbergu; Daventry (1554 m) i Londyn (261 m) 21.00 koncert; Motala (1348 m) i Sztokholm (435 m) 22.00 koncert solistów; Kalundborg (1153 m) i Kopenhaga (281 m) 22.30 muzyka kameralna; Oslo (1083 m) 20.00 koncert orkiestry, 22.30 koncert chóru; Budapeszt (550 m) 20.45 tr. koncertu; Ryga (525 m) 19.05 koncert symfoniczny; Wiedeń (516 m) 19.40 koncert symfoniczny, 21.05 muzyka lekka; Mediolan (500 m) 21.20 muzyka kameralna; Praga (486 m) 19.00 transmisja z teatru narodowego; Rzym (441 m) 21.00 transmisja operetki; Bukareszt (394 m) 20.30 transmisja z opery rumuńskiej; Brno (341 m) 19.30 „Jacobin” opera Dworzaka.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

Ofiary na Pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu

włacono do kasy komitetu do dnia 4. 1. 1932.		2972 zł 40 p.
Wac. Karalas. p. Bank M. 10.—	Tudecki, Brześć n. Bugiem 5.—	J. Kurzawiński, Tuliszków 1.—
Poznań 10.—	X. Makowski, Chojnice 3.—	A. M. z Podstolic z podz. 3.—
Radca Cichowicz za ułotkę 30.—	P. Stachowiak, Raszków za odebrane laski z prośbą o dalsze 2.—	P. Wolniewiczowa, Parsko z podziękowaniem za laski z prośbą o dalsze 5.—
H. Przybyłowa za ułotkę 10.—	A. Materlen, Lubartów 1.50	N. N., Pleszew 5.—
X. St. Beisert za ułotkę 5.—	Bank Ludowy, Droszew 1.50	S. Dymitro, Srem 3.—
Bączkowska za odebr. laski 5.—	A. Madroch, Wolsztyn 5.—	K. W. Grypsiński, Czestochowa 1.50
Zofia Koenigowa z podz. 1.—	Fr. Nowak, Bukowiec 1.—	W. Kisiel, Przemysł 4.—
N. S. J. za odebrane laski z prośbą o dalsze opiekę dla siebie i całej rodziny 100.—	N. N., Srem 1.—	Tow. Powst. i Woj., Margonin 3.—
Zw. Kat. Tow. Rob. Polsk. 77.50	M. Madajczakowa Srem 4.—	P. Donke, Rogoźno 5.—
Drygasówna, Poznań 20.—	J. Rozemannowa, Srem z podziękow. za odebr. laski 5.—	J. Rutkowska, Wągrowiec 5.—
J. S. z prośbą o zdrowie i pomysłny rok dla meża i dzieci 5.—	X. Welna, Jaworzno 5.—	X. E. Michalski, Olesno 10.—
C. Sz. z podz. za odebr. laski z prośbą o dalsze 3.—	J. Potoczek, Swiniarsko 3.—	K. Arentowicz, Skiernewice 5.—
Wybrane z puszki nr. 1. Zebrane w dniu 3. 1. 32 na t-maniu opłatka Sod. Pań Zawodu Kupieckiego 22.—	A. Trzinowicz, Wilno 5.—	Biuro Parafjalne, Kościan 20.—
Szkudelska, Poznań 3.—	X. W. Krajewski, Łomża 5.—	T. Duszakowa, Miejs. Górka o wysłuchanie prośby 3.—
A. Pokorny, Sokal 2.—	M. Morawska, Lwów 5.—	M. Namętowski, Marki z podziękowaniem 5.25
T. Meyser, Poznań 5.—	J. Lessew, Lubasz 3.—	A. Lamparski, Karnkowo 3.—
L. Kafłowski, Sokół 2.50	J. Stefanowicz, Nowogódek 3.—	A. Malek, Warszawa 5.—
M. z Zamoyskich Bisping, Massalany 10.—	X. L. Ornatowski, Koszaki 2.—	M. Borczyńska, Grudziądz 5.—
St. Tokarski, Hołyn 7.—	J. Rudna, Kalisz 2.—	D. Malinowska, Poznań 4.—
L. Kutowski, Ciechanów 2.—	Ucz. Szk. Marian Napierała, Moje-Wonna o pomoc w przyszł. egzaminie i błog. 3.—	E. Zajaczkowska, Tarnów 3.65
H. Sroczynska, Gniezno 1.—	Z. Tulbacka, Toruń 1.—	X. J. Zwolski, Opoczno 3.50
E. M. Czarnków 50.—	H. Bystrowa, Tarnowo 5.—	J. Dąbrowska, Kraków 20.—
M. Kochanek, Kraków 5.—	Zw. Inwalidów Woj. Rz. P. Inowrocław 15.—	X. J. Święty, Wróblewice 5.—
N. N., Sambor 1.—	L. Pospiech, Bielszowice 10.—	M. i J. Dąbrowskie, Włodzimierz 5.—
X. E. Degórski, Bydgoszcz 6.—	M. M., Lamentowo 10.—	Bank Ludowy, Witkowo zebrane 20.—
M. Leszczyńska, Srem 3.—	Przem. Rolowski, Lubliniec 10.—	E. Mrówczyńska, Skiernewice 5.—
B. Lisowski, Inowrocław 3.—	Sierocinieć SS, Miłosierdzia 10.—	M. Wasilewska, Skarżysko 1.—
C. Kraszewska, Ciechocinek 3.—	Wągrowiec 10.—	A. Jaskowska, Gdynia 5.—
Ogórkowska, Koźmin 1.—	K. Białasikowa, Boruszyn 5.—	J. P. Op. z podz. za odebr. laski z prośbą o dalsze błogosiawieństwo w pracy 5.—
Spółdz. Bank Kredytowy, Koronowo 10.—	T. Rudnicki, Buk z polecenia Pel. Nowickiej z Bydgoszy 5.—	Wł. Gaweł, Kraków 4.—
Bank Lud., Skalmierzycze 10.—	St. Ścisłowski, Toruń 5.—	L. Tębornicki, Targowice 5.—
B. Delewski, Dąbrówka 1.30	B. Dąbski, Tarnowo 2.—	Z. Romański, Włodzimierz 5.—

Konto P. K. O. 207470. Sekretariat Sw. Marcin 69.

Staraniem Komitetu Budowy Pomnika odbywa się w każdy pierwszy piątek miesiąca u O.O. Jezuitów msza św., o godz. 7-mej, na intencję wszystkich żyjących i zmarłych ofiarodawców na pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa.

Witold Preysss

inżynier cywilny.

Obywatel miasta st. Warszawy i Poznania i obywatel ziemski. B. szef wydziału wodociągów m. st. Warszawy; b. członek zarządu Kolei Wilanowskiej; b. członek zarządu C. K. O. i Rady Głównej Opiekuńczej,

zmarł nagle dnia 5 stycznia 1932 roku, w majątku swym Rękawczyn, przeżywszy lat 73.

Msza św. i złożenie zwłok do grobu rodzinnego, odbędzie się w Warszawie na Powązkach, o czym zawiadamiają Krewnych i Znajomych

pograżeni w głębokim smutku

żona, dzieci, synowie, wnuki i rodzina.

W środę, dnia 6 stycznia zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., nasz najtroskliwszy ojciec, ukochany dziadek i brat, przeżywszy lat 75, ś. p.

Józef Rudnica Mejer

Nabożeństwo żałobne oraz złożenie zwłok nastąpi w sobotę, dnia 9 stycznia 1932 r., o godzinie 10 w Strzelcach.

W ciężkim smutku pogrążeni

dzieci, wnuki i rodzina.

Biezdrowo, Strzelce, Wójcin.

Powózki oczekiwać będą na stacji w Mogilnie na przedpołudniowe pociągi.

dw 2468

W uroczystość Trzech Króli zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa matka, teściowa, babka i prababka, ś. p.

Michalina Dymkowa

w 86 roku życia. Eksportacja zwłok do kościoła parafjalnego w Połajewie, odbędzie się w sobotę, dnia 9 stycznia, o godzinie 10 poczem nabożeństwo żałobne i złożenie zwłok do grobu.

Głęboką żalobą dotknięta

rodzina.

zw 12 704

Dnia 5 stycznia 1932 r., o godz. 19.40, zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, syn, brat i wujek, ś. p.

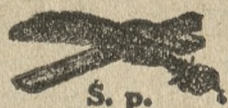
Kazimierz Fintzel

przeżywszy lat 34. Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 9 b. m., o godz. 14.30, z kostnicy Szpitala Miejskiego na cmentarz parafjalny Bożego Ciała w Dębcu.

W ciężkim smutku pogrążeni
żona i rodzina.

Poznań, Wały Jagielly 18.

zw 12 771

Ś. p.
z Protassewiczów

Józefa Koczanowa

zmarła dnia 5 stycznia 1932 r., po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona św. Sakramentami. Eksportacja zwłok na dworzec z mieszkania ul. Małeckiego 5, odbędzie się w sobotę, 9 stycznia, o godz. 3 po poł. Pogrzeb we wtorek na cmentarzu w Róhotnej, Starostwa Słonimskiego, dnia 12 stycznia, o czem zawiadamiają

pogrążeni w smutku

mąż i rodzina.

zw 12692/3

Dnia 4 stycznia r. b. zmarł nasz zasłużony członek jubilat, ś. p.

Józef Kozak

Pogrzeb odbędzie się dnia 8 stycznia, o godzinie 15-tej, z kostnicy Szpitala Miejskiego na cmentarz farny. Członków Towarzystwa prosimy o stawienie się pod sztandar.

Towarzystwo Śpiewu „Halka”
Poznań-Jeżyca.

zw 12 710

Dnia 4 stycznia 1932 r. zmarł członek Towarzystwa naszego, ś. p.

Józef Kozak

Pogrzeb odbędzie się w piątek, 8 b. m., o godzinie 15-tej, z kostnicy Szpitala Miejskiego. O liczny udział członków w pogrzebie prosimy

Tow. Młodych Przemysłowców
w Poznaniu.

Wypadek 227.

zw 12 695/6

W poniedziałek, dnia 4 stycznia 1932 r., po krótkich, a ciężkich cierpieniach, zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., nasz najukochańszy mąż, ojciec, brat, wujek i szwagier, ś. p.

Józef Kozak

Sodalis Marianus
oficer rezerwy

w 57 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 8 stycznia r. b., o godz. 15-tej, z kaplicy szpitala miejskiego na cmentarz farny przy ulicy Bukowskiej.

W ciężkim smutku pogrążeni
żona z córką i rodzina.

zw 12 699/700

Dnia 4 stycznia 1932 r. zasnął w Bogu, opatrzony św. Sakramentami, ś. p.

Józef Kozak

Sodalis Marianus

przeżywszy lat 57. Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 8 b. m., o godzinie 3 po południu, ze Szpitala Miejskiego na cmentarz farny przy ulicy Bukowskiej.

Duszę Zmarłego polecamy modlitwom Szan. Członków i upraszamy o liczny udział w pogrzebie pod sztandarem.

Pw 10 039-1,46

Sodalicia Kupców w Poznaniu.

Dnia 4 stycznia r. b. rozstał się z tym światem, nasz członek Zarządu, s. p.

Józef Kozak

W Zmarłym straciliśmy gorliwego współpracownika o wysokich zaletach charakteru, to też pamięć o Nim zachowamy na zawsze. Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 8. bm., o godz. 3-ej z kostnicy Szpitala Miejskiego, na cmentarz farny przy ul. Bukowskiej.

Bank Spółdzielczy Młodych Przemysłowców
z odp. ogr. w Poznaniu
Zarząd. Rada Nadzorcza.

zw 12707

Dnia 4 stycznia 1932 roku zasnął w Bogu po dłuższych cierpieniach, s. p.

Józef Kozak

ceniony Kolega i długoletni Wiceprezes naszego Koła, dyrektor fabryki protez w Poznaniu i por. rezerwy W. P., w 57 roku życia.
Pogrzeb odbędzie się dnia 8 stycznia, o godz. 15-tej, z kostnicy Szpitala Miejskiego na cmentarz farny przy ulicy Bukowskiej. Cześć Jego pamięci!

Związek Pracowników Umysłowych Adm. Wojsk.,
Koło przy DOK. VII.

zw 12 697/8

Członków uprasza się o wzięcie licznego udziału w pogrzebie.

Przewielebnemu Duchowieństwu, a w szczególności Jaśnie Wielmożnemu Księdzu Infulatowi J. Kłosowi za ekspozycję oraz za wzniosłe i wzruszające słowa nad grobem, jak również Przewielebnym: Księdzu Patronowi Foreckiemu oraz wszystkim towarzyszącym Duchownym, którzy raczyli wziąć udział w złożeniu zwłok na wieczny spoczynek, członkiniom Stowarzyszenia Służby Żeńskiej i Szkoły Gospodarstwa Domego za wieńce, Krewnym, Przyjaciółom i Znajomym za wszelkie dowody współczucia z powodu zgonu córek: i siostry naszej, s. p.

Marij Brylńskiej

składa najserdeczniejsze

Bóg zapłać!

matka, siostry i rodzina.

zw 12709

Wolontariusza

dobrego ekspedjenta, z lepszym wykształceniem szkolnym, do hurtowego i detalicznego handlu win **poszukuje się zaraz.** Zgłoszenia do „Par“, Al. Marcinkowskiego 11 pod 1,38
Pw 10 026-138

Z powodu śmierci właściciela **wydzierżawię** zaraz w powiatowym mieście we Wrześni Wlkp. (10 tys. mieszk.) dobrze zaprowadzony i prosperujący od 1910 r.

skład mebli i trumien

połączony

z mechaniczną stolarnią budowlą, mebli i trumien oraz przyległym doń mieszkaniem, Gimnazjum, wyższe urzędy, wojsko etc. wszystko na miejscu. Do objęcia potrzeba 6 tysięcy złotych.

Zgłoszenia przyjmuje i udziela informacji **Tartak Pa- rowy we Wrześni, tel. 255.** zw 12 637/8

ZAJĄCE

bez skórki

sztuka **5,50 zł**
poleca zw 12704

WŁ. SAWIŃSKI,
skład drobiu i dziczyzny,
Poznań, ul. Szkolna 10,
telefon 59-77.

Ondulacje

trwała (elektr.) i wodna.

Farbowanie włosów, brwi i rzęs. Manicure, Pedicure.

Masaże głowy i twarzy i wszelkie zabiegi w wykonaniu starannym przez pierwszorzędną siłę w

„**SALON DE COIFFURE**“

N. Muszyński

(dla Pań i Panów)

ul. 3 Maja nr. 3, i 27 Grudnia 4

Ceny przystępne.

Pw 10.038-145

SKŁAD

z urzędzeniem

przy Alejach Marcinkowskiego **zaraz do sprzedania.** Oferty do Kurjera Poznańskiego pod **zw 12678**

UCZEŃ

do składu bławatów potrzebny od zaraz. Zgłoszenie osobiste.

Firma Bazar Mód

H. Moses - Schoenfeld, Nowa 6.

zw 12 701

W pierwszą bolesną rocznicę śmierci drogiego ojca naszego, s. p.

Zygmunta Janaszka

odbędzie się

nabożeństwo żałobne

dnia 8 stycznia b. r., o godz. 9-tej, w kaplicy św. Józefa.

Pw 10 020-123

Syn, synowa.

Za liczne wyrazy współczucia i udział w pogrzebie najdroższego męża i ojca, s. p.

Ludwika Wujeckiego

składamy wszystkim Krewnym, Znajomym, Życielikom oraz Związkom Pocztowym stokrotnie

Bóg zapłać

zw 12 702

Żona i dzieci.

Masło tańsze!

Najlepsze masło deserowe 1/2 kg zł 2,00

Świeże jajka odpowiadające

obecnej porze mendel zł 2,25

Prima jajka wapienne mendel zł 1,35

F-a M. Miczyńska,

właśc.: Karol Piątkowski

Założ. 1872. Poznań, Pl. Świętokrzyski 3. Telef. 36-58.

Specjalny skład masła, jaj i sera.

Ogrodnika

żonatego, rutynowanego, od 1 kwietnia **poszukuje się.** Reflektuje się tylko na się pierwszorzędną, posiadającą kwalifikacje specjalisty w hodowli kwiatów i roślin krajowych oraz południowych. Zgłoszenia pisemne z dołączeniem świadectwa z ukończonej nauki oraz dotychczasowej praktyki przyjmuję

Maj. Pluskowęsy

zw 12 676

poczta Chelmża - Pomorz.

G D Y N I A

Skład narożnikowy

o 3 wystawach, w centrum.

od 15. 2. do wynajęcia. Zgłoszenia Baranowska, Poznań.

Fabryczna 1. zw 12 693

Wspólnika

fachowca z odpowiednim kapitałem **poszukuję** z powodu choroby do mego **składu żelaza**, istniejącego przeszło 20 lat, w większym mieście powiatowym Poznańskiego. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod **zw 8001**

PRZETARG PRZYMUSOWY

W sobotę, dnia 9 stycznia, o godz. 11 przed południem, sprzedawać będę w Koziempolu publicznie najwięcej dającym za gotówkę:

lokomobile.

Zbiórka u p. Władysława Polcyna.

Ćwikliński, komornik sąd. Rogoźno.

zw 7876

PRZETARG PRZYMUSOWY

W piątek, 8 stycznia 1932 r., o godz. 11-tej, sprzedam w Czachórkach p. Pobiedziska najwięcej dającym za gotówkę:

piano czarne.

Zbiórka przed folwarkiem.

Br. Grzesiak, komornik sąd. z p. w Pobiedziskach.

zw 7877

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:

1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811

i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Wózek

dziecięcy w dobrym stanie. Kwiatowa 11, mieszkanie 5. zw 99 354

Skład

przy najruchliwszej ulicy Poznania natchmiast bardzo tanio do oddania na każdą branżę. Zgłoszenia Kurjer Poznański zw 99 863

Meble kuchenne

bajecznie tanio sprzedam Jan Konecki, Piaskowa 3, Wytwórnia mebli kuchennych. zw 99 825

5 motorów

elektrycznych 8, 10, 12 PS, 110 volt, platforme na 5000 kg szafy żelazne, 50 tarcz używanych, łamacz kuchen 2 magnety Otto Deutsch 25 konzoli 100 mtr. ślimaków, żelazna pompa do wody, 1 łamacz kuchen do sprzedania. — Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego dw 2450

Fotograficzny

zakład centrum miasta Łodzi, z powodu wyjazdu sprzedam tanio. Wiadomość: Łódź, Piotrkowska 62 Frydman Przybory fotograficzne. nw 7863

Skład

kolonialny dobrze zaprowadzony z towarami 2 pokojowym mieszkaniem zaraz do sprzedania. — Oferty Kurjer Poznański zw 99 495

Parcele

budowlana sprzedam. Matejki 65 a. m. 1. zw 97 949

Dom

murowany, 10 ubikacji, ogród. Krotoszyn blisko rynku tanio. — Oferty Kurjer Poznański zw 96 154

Parcele

pod budowę po 1500 kwm, sprzedam. Przybyszewski Suchy las, powiat poznański. zw 98 315

Skład

naczyń kuchennych 8500 2 pokoje kuchnia przy rynku. Znacząco na odpowiedź Janicki Dąbrowskiego 49 hurtownia tytoniowa. zw 92 826

Meble

tanio wprost ze składnicy poleca K. Bakoś, ul. Wenecjańska 1, Most Chwaliszewski przy krzyżu zw 97 999

Majątek

ziemski położony tuż przy mieście powiatowym w obszarze przeszło 500 mórg z łąkami, ziemia pszenno-buraczana, budynki murowane i kompletne, wskutek podszedłego wieku od zaraz na sprzedaż. Cena bardzo przystępna. Majątek oddalony od Poznania 60 kilometrów. Oferty do Kurjera Poznańskiego z podaniem wysokości posiadanej gotówki zw 99 916

Woźna 16

Nowy Dom Komisowy sprzedaje kupuje meble używane, garderobe różne inne przedmioty. Pw 9898-53,31

„Centrala mebli“

Swarzędz naprzeciw poczty poleca meble po cenach niskich, wielki wybór. Pw 8477-3-30,32,5

Meble

żywane oraz inne przedmioty sprzedaje i kupuje Poznański: Dom Komisowy, Dominikańska 9 telefon 24-42 Pw 8472-165

Parcele budowlane

przy szosie warszawskiej bezpośrednio przy osiedlach „Dom Własny” i „Praca” wodociąg i kanalizacja przeprowadzone — wprost od właściciela do nabycia. Zgłoszenia: Matecki Droga Debińska 11, telefon 11-90. Pw 9349-51,54

Pianina

Sommerfelda o pięknym tonie tanio Skład Fabryczny ul. 27 Grudnia 15 nw 7247

Wyprowadź futer damskich

czarne żrebec, bronz od 450 zł, sealowe 390 bibretowe 390 krety 390 piżmowce jasne ciemne 650 blamy pod futra męskie, damskie 60 wydry bronz, czarne 200 lisy srebrne 390 inne lisy 60 i kilka tysięcy skór na obsady od 5 zł poleca hurtownia futer Poznań Aleje Marcinkowskiego 15 Bracia Milscy. nw 7725

Sypialnie

— sprzedaje tanio stolarnia Rybaki 15 nw 7029 80

Maszyny do pisania

z gwarancją pierwszorzędną nowe zł 690 a używane z gwarancją i prawem zamiany od 95. Skóra i S-ka Poznań, Aleje Marcinkowskiego 23. S 10

Maszynę

damską sprzedam. Zielona 5, mieszkanie zw 15 253

Antyk

biblioteczka serwantka do sprzedania. Towarowa 20, IV. piętro. zw 15 004

Materiały męskie

najprzedniejsze wyroby Bielskie, podszywki, po cenach najniższych poleca Wł. Złotogórski hurt. i detal. ul. Wronecka 24. zw 15 007

2 pokoje

gabinet, sypialny ładnie umeblowane wynajmę ewentl. pojedynczo, Słowackiego 25 mieszk. 11. zw 99 873

Kopierkę

(do szwajfowania) kombinowana sprzedam. Wierzbicice 16, podwórce, mieszkanie 19. zw 99 865

Rzeźnicki

warsztat z zapadem elektrycznym i mieszkaniem korzystnie sprzedam przy rzeźni. Zgłoszenia Kurjer Poznański zw 99 922

Sklep galanterji

i konfekcji damskiej w powiatowym mieście w b. Kongresówce wskutek choroby sprzedam zaraz tanio wraz z mieszkaniem S. Litko, Słupca. zw 99 919

Dom

piętrowy, ogrodem, mniejszym mieście, wpłaty 10 000 sprzedam. Oferty Kurjer Poznański rw 4 025

Samochód

elegancki Chevrolet dorożka koncesja zegarem z powodu zmiany przedsiębiorstwa za 5 000 zł sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zw 15 104

Kuchnia

kompletna okazynie 130 zł. — Stolarnia, Szyperska 3. zw 15 096

Gramofony

okazynie sprzedaje się. Wielkie Garbary 34, mieszkanie 12. zw 99 854

Koncesja

na sprzedaż napoi alkoholowych z prawem wyszynku na korzystnych warunkach zaraz do nabycia. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zw 99 977

Skład

rzeźnicki z urzędzeniem przy najruchliwszej ulicy z powodu choroby korzystnie sprzedam. Informacji Cybulski, Chwaliszewo 34. rw 4 029

Parcele

piękna Rataje sprzedam. Stary Rynek 73, mieszkanie 5. rw 4 010

Biurko

fotelik tanio sprzedam. Dąbrowskiego 41a, Kurek. rw 4 024

Kasy „National“

z zapadem elektrycznym, maszyny Singera spuszcza odda okazynie Dom Komisowy, Dominikańska 3. Pw 10 083-1,43

Jeżeli po wyprawy

Jeżeli po prezenty

Jeżeli po porcelanę i po Alpakę

to tylko wprost do Hurtowni Porcelany, Wronecka 24, podwórce. Tam najkorzystniej i najtaniej. zw 15 381

Restauracja

z wyszynkiem, przedmieściu Poznania, egzystencja dobra z powodu stosunków rodzinnych tanio na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zw 15 299

Warsztat

stolarski, narzędziami, leżanki inocone tanio sprzedam. Pamiętkowa 13, m. 6. zw 15 320

Gramofony — Płyty

najkorzystniejsze źródło zakupu. F. Bałoj, Woźna 12. Pw 9802-3-52,21/2

Płaszcz

męski, dobry, ciepły tanio sprzedam. Skryta 1, mieszkanie 5. zw 99 272

Smokingowe

ubranie jak nowe, płaszcz męski i damski tanio sprzedam. — Stanek, Górna Wilda 65. zw 99 280

Parcela

budowlana w Winiarach, obok nowego kościoła na sprzedaż. — Adres wskazuje Kurjer Poznański zw 99 871

Starożytny

obraz, lepsza pościel, łóżko sprzedam tanio. Oferty Kurjer Poznański zw 15 081

Pas skórzany

1340 długo, 240 m/m szeroki, używany tanio oddam. Oferty Kurjer Poznański zw 99 975

Maszynę

do pisania sprzedam za 150. walizkowa 250. Ul. Józefa 6, m. 6. zw 15 225

Dwa łózka
westfalskie z materacami tanio na sprzedaż. Popliński 11, m. 14. zdw 15 186

Pianino
Ciekłe sprzedam Półwiejska 11, podwórzu, lewo, III. prawo. zdw 15 276

Zabudowanie
masywne 6 mórg ziemi, 1 sadu, 12 mórg wiecznej dzierżawy w Powidzu zaraz korzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia Gózdziwicz, Imielińko, poczta Falkowo, pow. Gniezno, z stacji kol. Lednoga 15 minut. nw 8 004

Sypialnie
dębowe szperowane w środku mahoni tanio. Stolarska Szyperska 3.

Pończochy
piękne, trwałe i tania kupisz tylko w specjalnym magazynie pończoch. A. Szymański, Poznań, św. Marcina 1 przy pl. 8-to Krzyżskim. Pw 9 238-9.

Ogrodnictwo
5 cieplarni, kwiaty, 6 mórg, inspekty do sprzedania z powodu choroby. Wpłaty 10 000, dzierżawa 200. Bacz. Bydgoszcz Gajowa 12. zdw 15 216

Lornetka
i rogi. Maszalarska 7, m. 8. zdw 15 222

Kasę
rejestracyjną National sprzedam za 350. Oferty Kurjer Pozn. zdw 15 227

Wilka
ostrego tania sprzedam. Mocz, św. Józefa 6, w podwórzu. zdw 15 170

Meble
używane sprzedam. Działaliński 10, mieszkanie 4.

Pianino
czarne, zagraniczne odda okazynie Dom Komisowy, Dominikańska 3. Pw 10 036-1,40

Fortepian
„Irmiler” czarny, jak nowy, odda tania Dom Komisowy, Dominikańska 3. Pw 10 035-1,41

Sztucer
z lunetą oraz elektrolux odda tania. Dom Komisowy, Dominikańska 3. Pw 10 034-1,42

Kolonjalka
mieszkaniami, magłem. Adres Kurjer Poznański zdw 15 323

Salon
nowoczesny, dobrze utrzymany odda za bezcen Poznański Dom Komisowy. — Dominikańska 3 — Telefon 24-42 Pw 10 032-1,44

Serwis
obiadowy 12 osób sprzedam. — Adres Kurjer Poznański zdw 15 147

Parcele 50 gr metr²
Każdy kupujący może otrzymać 19-letnią 6% pożyczkę na spłatę ziemi budowę założenie gospodarstwa i warsztatu pracy. Informacje: Aleje Marcinkowskiego 13, pokój 13, telefon 29-53, zdw 15 329

5 KUPNA

Hangar
żelazny rozmiaru od 25 metrów długości i wyżej natychmiast kupie. Zgłoszenia L. Zólicz Warszawa Brzeska 6 a. np 7850

Wille
w Poznaniu lub okolicy kupie gotówka 20 000 resztę w 2 latach. Oferty Kurjer Pozn. zdw 99 814

Monety
złote. Cenę oferty Kurjer Pozn. zdw 99 439

Kupię
biurko Oferty Kurjer Poznański zdw 99 441

Drukarke
biurowa kupię, typ cenę do Kurjera Poznańskiego zdw 99 820

Kupię
komplet maszyn do wód mineralnych. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 892

Głośnik
kupię, Oferty cenę do Kurjera Poznańskiego zdw 99 864

Kupię
skład kolonjalny i kilka mórg ziemi przy wpłacie 15 tysięcy. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 99 936

Zegar
do mierzenia wody kupię, Telefon 4076, zdw 89 901

Kupię
rentowna kamienice za gotówkę. Oferty pod „Rentowność” Kurjer Poznański zdw 99 262

Akumulator
radiowy okazynie kupię. Skapski Focha 27 zdw 99 241

Maszynę do pisania
używana dobrze utrzymana kupię. Oferty z podaniem ceny Kurjer Pozn. zdw 15 260

Piekarni
z mieszkaniem w Poznaniu poszukuje. Oferty „Par” Aleje Marcinkowskiego, pod 136. Pw 10 028-9,1,36-7

Kupię
skład kolonjalny z mieszkaniem lub zamienie 2 pokoje i kuchnię z dopłatą Zgłoszenia z ceną do Kurjera Poznańskiego zdw 15 266

Psa
młodego ostrego tania kupię. — Oferty Kurjer Poznański zdw 15 308

Składu
próżnego z mieszkaniem od gospodarza poszukuje Oferty Kurjer Poznański zdw 15 330

Maszynę
do pisania kupię, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 15 226

Kupię
dom lub mniejsze gospodarstwo. Oferty Kurjer Poznański zdw 15 187

Małą wille
kupię w Puszczykowie lub okolicy Poznania Szczegółowe oferty Kurjer Poznański zdw 15 123

6 KAMIENICE

Gdynia
parcela budowlana 600 m. centrum sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdw 15 240

Dom
dochodowy wartości 30 000 zł kupię od gospodarza. Wpłaty 15 000 gotówka. Oferty Kurjer Poznański zdw 15 285

Kamienica
w centrum cena 140 000 w tem hipoteka 50 000 zł amort. Faleński 27 Grudnia 5, III zdw 15 051

Kamienica
12 składów 80 000 dochodu cena 550 000 wpłaty 300 000. Jaskiewicz, Fredy 6. zdw 15 118

Kamienice
Dabrowskiego, czynsz 17 700, cena 160 000 (Willa) czynsz 22 000, cena 180 000. Rausch, administrator. Grobla 27. zdw 15 249

Willa
8 pokojowa wolna od stempli — wpłata 25 000 reszta amortyzacja sprzedam Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 15 306

Willa
Solacz nowa, 4 mieszkaniowa, — ogród, pięciopokojowe wolne 80 000, wpłaty 40 000 sprzedam — zamienie na mniejszą, okolica Łazarz. Oferty Kurjer Poznański zdw 15 194

Do 20 000
wpłaty kupię realność czynszowa możliwie ze składem w mieście blisko Poznania Oferty Kurjer Poznański zdw 15 145

Kamienice
trzydzieta dwunastu lokatorów mieszkania komfortowe sprzedam 95 000, amortyzacji 35 000. Czarniecki Ratajczaka 13. zdw 15 292

7 PIENIADZ

Poszukuję
zaraz na 6 lat 50 000 zł na pewne przedsiębiorstwo — Zapewnienie pierwszorzędne w złotych w złoże przy dobrem oprocentowaniu Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 99 888

Za
pożyczkę do zniż około 8 tysięcy zł dam letniśko w majątku uroczu położonym przy Poznaniu, Las, woda, Gwarancja pewna. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 99 943

5 — 6 000
poszukuję. Jako procent dam dwa pokoje, kuchnię ogród owocowy wille. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 875

5 000 zł
na gospodarstwo wiejskie blisko Poznania bez długu, pod zastaw hipoteczny poszukuje Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 99 883

Potrzebuję
zaraz 1—2 tysięcy złotych do 1 lipca procent 200 zł od tysiąca. Gwarancja ogrodnictwa i dom bez długu. K. Mańczak, Junikowo, Poznań 3. zdw 15 026-7

20 000
poszukuję na pewną hipotekę ewentualnie oddam 4 pokojowe mieszkanie, nowa willa, pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Pozn. zdw 15 256

25 000 zł
poszukuję na I. hipotece na dom wartości 120 tys., w większym mieście powiat. poznańskiego, procent podług umowy. Zgłoszenia Płaczek, Leszno, Komenijsza. nw 8 002

Poszukuje
15—20 tysięcy na I. hipoteke ziemskiej posiadłości wartości 100 tys. zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 15 196

20 000 — 30 000
pierwszą hipoteke kamienicy Poznaniu, dam dobry procent. — Oferty Kurjer Poznański zdw 15 165

8 DO WYNAJĘCIA

Mieszkania
4 2. i pokojowe dwa składy wydzierżawie, czynsz zgóry. Wiadomość: ul. Matejki 63 a, m. 1. zdw 97 950

Mieszkanie
4 pokojowe najnowocześniejsze urządzone przy ul. Ostroroga zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 866

Mieszkania
dwupokojowe z kuchnią wprost od gospodarza poszukuje zaraz urzędnik państwowy (mala rodzina) Czynsz zgóry Oferty Kurjer Poznański zdw 99 989

10 ZAMIANA MIESZKANIA

3 pokoje
Łazarz zamienie na 4—5 śródmieście. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 902

Zamienie
mieszkanie na portierstwo i zawiadowanie domu. Oferty Kurjer Poznański zdw 15 295

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
balconowy niedrogi. Ul. Wielka 17, m. 12 zdw 15 318

Mieszkanie
jednopokojowe. Informacja. — Chwaliszewo 18 skład cukierków. zdw 99 464

Pokój
brózný gospodarz. Bluszczowa 4. zdw 99 877

Prózný
angielska nieopieńczy oddam — Mikolajczak, Zawady 28. zdw 15 321

Łazarz
dwupokojowe kuchnia, łazienka korzystnie odstapie. Oferty Kurjer Pozn. zdw 15 168

Mieszkanie
dla młodego małżeństwa, 2 pokoje z urządzeniem kuchni w wille na I piętrze centralne ogrzewanie, wolne od 1 lutego. Aleja Wielkopolska 11, tuż za Aleją Chopina. zdw 99 258

2 pokoje
kuchnia, łazienka, wygodny, nowi meblami, okazynie sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdw 15 204

2 pokoje
kuchnia zaraz do objęcia. Marsz. Focha 111. zdw 15 150

Duże
3 pokoje na biuro z mieszkaniem dla dentysty lub lekarza oddam Śródmieście. Oferty Kurjer Poznański zdw 15 206

Aleja Wielkopolska 45
willa, wynajmie zaraz 4, 5, pokojowe mieszkanie rok zgóry. zdw 15 193

Jednopokojowe
400 1/2 roku dzierżawa dalsza 20 Biuro Posłańców, Przecznicza 1 a zdw 15 064

Blisko centrum
dwa pokoje kuchnia łazienka roczny czynsz. Oferty Kurjer Poznański zdw 15 163

9 SZUKA MIESZK

Mieszkania
2—3 pokojowe poszukuje. — Dzierżawę dam zgóry Wyczerpujące oferty proszę: F. Urbański, Poznań, Sokoła 11. zdw 99 477

3
lub 4 pokojowe mieszkania możliwie Jeżyce poszukuje wprost od gospodarza. Czynsz zgóry. — Oferty Kurjer Pozn zdw 99 496

Prawník
na wyższym stanowisku państw. szuka 3—4 pokojowego mieszkania. Czynsz zgóry — Wiadomość Bogacka Wyspiańskiego 11. zdw 99 328

Punktualny
płatnik poszukuje dwupokojowego wygodami czynsz miesięczny. Oferty Kurjer Pozn. zdw 99 950

Urzędník
państwowy solidny szuka do trzy-pokojowego, łazienka Rozporządza gotówka. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 974

Pokój
z kuchnią lub dwa I. II. piętro, słoneczne z wygodami, w centrum miasta wprost od gospodarza, zapłacie czynsz kilkunastu. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 972

Młode
małżeństwo poszukuje portierstwa słusarz z naprawa światła i wody. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 932

Poszukuje
3—4 pokojowe mieszkania z łazienką okolica Stary Rynek. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 99 920

Bezdzietne
młode małżeństwo poszukuje mieszkania 2—3 pokojowego wprost od gospodarza za czynszem zgóry. Oferty do Kurjera Pozn. zdw 15 170

6 do 8
pokoi na mieszkanie i biuro w śródmieściu poszukuje adwokat. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 15 230

Poszukuje
2 lub 3 pokojowe mieszkania od gospodarza. Oferty Kurjer Pozn. zdw 15 181

Wojskowy
żonaty szuka obszernych dwóch pokoi z kuchnią (gaz elektryczn.) wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 15 190

Poszukuje
mieszkania 4—7 pokojowego w centrum Oferty Kurjer Poznański zdw 15 135

4—5
pokojowego mieszkania możliwie centrum od 1 kwietnia od gospodarza poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdw 15 287

10 ZAMIANA MIESZKANIA

3 pokoje
Łazarz zamienie na 4—5 śródmieście. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 902

Zamienie
mieszkanie na portierstwo i zawiadowanie domu. Oferty Kurjer Poznański zdw 15 295

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
balconowy niedrogi. Ul. Wielka 17, m. 12 zdw 15 318

Pokój
Skrzta 1, parter, lewo. zdw 15 078

Za pożyczkę
bezpłatny, ładny pokój. Szczegóły na miejscu Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdw 99 149

Pokoik
sympatyczny, niedrogi. Bardasz, Strusia 3. zdw 15 205

Panom
dwadzieścicięci, obiady. Wrocławska 13, m. 11. zdw 99 168

Pokój
1—2 osobowy, czysty, słoneczny, spokojny z elektrycznością, zaraz. Wielkie Garbary 36, m. 22. zdw 92 855

Umeblowany pokój
niekrepujący, z wszelkimi wygodami, 10 minut od placu Wolności i dworca dla 1—2 zaufanych panów u samotnej osoby od 15. I. lub później. Do obejścia do 5. po południu Wierzbicice 15. I. dom ogrodowy, prosto, mieszkanie 22. zdw 99 033

Pokój
wolny, Matejki 57, mieszkanie 6. zdw 99 394

Dwuosobowy
Śniadeckich 18 mieszkanie 9. zdw 99 440

Dwuosobowy
elektryczność Wielkie Garbary 1 mieszkanie 8. zdw 99 296

Dwuosobowy
pokój wynajmie zaraz Mickiewicza 7, mieszkanie 9 zdw 99 292

Pokój
inteligentnej osobie wynajmie zaraz Mickiewicza 7, mieszkanie 9. zdw 99 291

Pokój
do wynajęcia z utrzymaniem lub bez Skarbowa 11, mieszkanie 6. zdw 99 259

Pokój
1—2 osobom Składowa 12, mieszkanie 7 zdw 99 327

Korzystnie
elegancki, ciepły jednoosobowy, dwuosobowy, utrzymaniem, bez Matejki 1 mieszkanie 4. zdw 99 819

Frontowy
oraz mały. Śniadeckich 9, mieszkanie 10. zdw 99 748

Pokój
mały Matejki 53, mieszkanie 11. zdw 99 559

Aleje Marcinkowskiego
3 b I. pr. pokój z utrzymaniem 2 osoby telefon, łazienka korzystnie, Bakowska zdw 99 953

Pokoje
z wszelkimi wygodami Matejki 60 mieszkanie 8. zdw 2 459

Pokój
duży, mały wolny, Seweryna Mielżyńskiego 1, m. 13. zdw 15 020

Fredry
12, m. 10, Pokoik ciepły komf. zaraz. zdw 15 017

Studenta
na wspólny pokój. Śniadeckich 24, m. 2. zdw 15 016

Dworec
Focha 27, miesz. 12. zdw 15 001

Pokój
niekrepujący, Młyńska 3 mieszkanie 11 zdw 15 003

Elegancki
niekrepujący, czysty jedno- lub dwuosobowy, wszelkie wygodny, pianino lub bez, Wyspiańskiego 18, I. pr. telefon 6344. zdw 99 953

Pokój
zaraz lub 15 wynajmie, Strzelecka 12, mieszkanie 10. zdw 99 962

Pokój
dwom osobom, Jasna 3, mieszkanie 6. zdw 15 021

Pokój
umeblowany zaraz, Prusa 2, mieszkanie 8. zdw 15 010

Pokój, pokoik
umeblowany, Poznańska 27 a, I. prawo. zdw 99 986

Pokój
frontowy, elektryczność, Działaliński 1, parter, prawo. zdw 99 900

Pokój
dla pana, Żupańskiego 21, III. mieszkanie 8. zdw 99 990

Niekrepujący
jedną-dwuosobowy, 3 Maja 5, mieszkanie 13. zdw 99 995

Pokój
osobne wejście elektryczność. — Górna Wilda 122 — 19. dom boczny, III. zdw 99 876

Pokój
lub dwa solidnemu i spokojnemu panu lub studentowi wynajmie, Słowackiego 38, mieszkanie 7. zdw 99 970

Mielżyńskiego 3
panom bez pościeli, elektryczność, klimatki ewentl. utrzymaniem. Mikołajska. zdw 15 092

Pokój
ładnie umeblowany osobnym wejściem, Żydowska 33. zdw 99 913

Pokój
umeblowany wynajmie solidnemu panu, Marszałka Focha 43 dom ogrodowy, I. piętro. zdw 99 904

Pokój
Wierzbicice 13, mieszkanie 15. zdw 99 934

Chełmońskiego
21, mieszkanie 2, centralne, fortepian. zdw 99 322

Pokój
umeblowany, czysty, Półwiejska 38 I. prawo. zdw 99 506

Dwuosobowy
dwa pokoje ładnie umeblowane do wynajęcia, Konopnickiej 8. zdw 99 872

Dwuosobowy
Śniadeckich 21, miesz. 5. zdw 15 033

Pokój
dwuosobowy, Ratajczaka 15, m. 5 zdw 15 034

Pokój
I. pr., elektryka, utrzymanie, obiady. Różana 4, m. 4. zdw 15 035

Ciepły
spokojny, jedno, dwuosobowy, utrzymaniem, bez. Młyńska 2, 16. zdw 15 038

1—2
osobowy elegancki tania, Matejki 45 mieszkanie 6. zdw 99 867

Mielżyńskiego
3, miesz. 9, pokój utrzymaniem. zdw 99 349

Przyjmę
dwie panienci, tania, Garnarska 2, parter w podwórzu. zdw 99 679

Pokój
wynajmie, Poznańska 27 a, II. lewo. zdw 99 980

Pokój
umeblowany dla panów, Staszica 5 mieszkanie 17, wejście drugie. zdw 99 833/4

Pokój
małżeństwu lub dwom osobom używaniem kuchni, Matejki 6, m. 11. zdw 15 030

Pokój
wynajmie, Staszica 19, m. 10. zdw 15 047

Pokój
dwuosobowy, Łąkowa 4b, mieszkanie 11. zdw 15 048

Utrzymaniem
bez. zaraz. Półwiejska 5, III. lewo. zdw 15 068

Dwuosobowy
zaraz. Kanałowa 6, parter, prawo. zdw 15 071

Dwuosobowy
Kwiatowa 6, mieszkanie 7. zdw 15 073

Wspólny
panu, Piekary 22 23, m. 27. zdw 15 093

Dobrze
umeblowane dla panów, Wielkie Garbary 29, miesz. 11. rw 4 026

Śródmieście
dwuosobowy lepszy, solidnym, — Świętokrzyski 3, mieszkanie 12. zdw 13 023

Ciepły
dwuosobowy korzystnie utrzymaniem, bez. Matejki 1, piętro 3. zdw 15 201

Jednoosobowy
słoneczny, frontowy, Kraszewskiego 9a, I. zdw 15 202

Pokój
panu, panienciom, utrzymaniem, bez. Wielkie Garbary 43, m. 7. zdw 15 203

Pokój
dla panienci, Michalska, św. Marcin 14. zdw 15 207

20 000 zł
pokój wspólny, front

Elegancki
wzrostu, czysty, usytuowanemu
panu chętnie przejeździemu Pół-
wiejska 2, mieszkanie 3,
zdw 15 281

Dwu
trzyosobowy, frontowy, Al. Mar-
cinowski 17a, mieszkanie 7,
zdw 15 245

Wspólny
dla pań, Dąbrowskiego 27, mie-
szkanie 13, 3 do 7, zdw 15 246

Dwuosobowy
słoneczny, elektryczność, Przecz-
nica 6, m. 1, blisko dworca,
zdw 15 333

Dwuosobowy
słoneczny studentom zaraz, Jasna
4, wejście Zacisze 2, mieszka-
nie 5, zdw 15 177

Dwuosobowy
utrzymaniem 80, bez. Półwiejs-
ka 38a, m. 9, zdw 15 251

Dwuosobowy
wynajme, Śniadeckich 17, mie-
szkanie 11, zdw 15 252

Pokój
dla 2-3 osób wolny, Matejki
59, m. 12, zdw 15 255

Wysoki parter
Wielka 15, m. 5, dwuosobowy,
elektryczność, zdw 15 262

Niekrepujący
szukam lokatorów, Kreta 6, m.
8, zdw 15 263

Jasna
12, I, lewo, pierwszorzednym u-
trzymaniem, zdw 15 264

Dwuosobowy
dobrze umeblowany utrzyma-
niem, Wszystkich świętych 6,
II, lewo, rw 4 027

Umeblowany
pokój do wynajęcia, Patr. Jac-
kowskiego 36, II, prawo, jw
2 294

Pokój
panienkom, Słowackiego 39,
mieszkanie 10, jw 2 292

Dwóch
panów na pokój, Śniadeckich
19, m. 7, jw 2 293

Dwuosobowy
Matejki 4, m. 7, jw 2 291

Dobrze umeblowany
35 zł do 13, lub od 20, Dąbrow-
skiego 44, m. 1, jw 2 290

Jedno - dwuosobowy
utrzymaniem lub bez, Prusa 2,
m. 7, jw 2 289

Pokój
umeblowany, dwuosobowy, wol-
ny, Prusa 19, mieszkanie 5,
jw 2 288

Pokój
elektryczność, Jeżycka 41, m. 2,
jw 2 287

Mniejszy
i większy częściowo utrzyma-
niem, Skarbowska 15, parter, lewo,
zdw 15 270

Ratajczaka
28, II, front, m. 9, ładny dwu-
osobowy, jednoosobowy tylko
zdrzem utrzymaniem, dom spo-
kojny, zdw 15 271

Pokój
wynajme Słowackiego 35, m. 12,
zdw 15 275

Pokój
jednej osobie od 5, Krasieńskiego
14, II, prawo, zdw 15 278

Śródmieście
dwuosobowy czysty, dobre utrzyma-
nie (tamże jednoosobowy, —
Ratajczaka 28, m. 11,
zdw 15 280

Dwuosobowy
wolny, Ogrodowa 2, I, Sarnowska
zdw 15 282

Pokój
z pełnym utrzymaniem, elektr.,
telefon, łazienka, Marsz, Focha
72, mieszka. 8, zdw 15 283

Utrzymaniem
bez, Półwiejska 31, m. 7,
zdw 15 284

Gimnazjastów
studentów lub gimnazjastki do-
brem utrzymaniem opieka pomo-
cą naukową przyjmę, Różana 4,
mieszkanie 6, zdw 15 286

Tani
pokój Ul. Drużbackiej 1a, mie-
szkanie 6, zdw 15 297

Wynajme
pokój z utrzymaniem dla 2 lub 1
osoby, Fr Ratajczaka 33, mie-
szkanie 7, prawo, zdw 15 301

Pokój
Szwajcarska 16, mieszkanie 19,
zdw 15 302

Dwuosobowy
z utrzymaniem, Pocztowa 23, m. 7
zdw 15 303

Lepsze
2 pokoje ewentl. kuchnia, forte-
pian, Niegolewskich 1, m. 8,
zdw 15 304

Centrum
pokój jasny, czysty, 40 zł, Pocztowa
26, m. 10, zdw 15 305

Niekrepujący
pokój komfortowy 2 osobom, u-
trzymaniem lub bez, Maształa-
rska 7 a I, zdw 15 323

Utrzymaniem
(szczęśliwo) 1-3 pianino, Pół-
wiejska 2, III, prawo, zdw 15 314

Dwuosobowy
(elektryczność), Piekary 9, m. 2,
zdw 15 327

Przy dworcu
dwuosobowy, Focha 29, I, p-
t-
lewo, front, zdw 15 322

Obszerny
frontowy dla panów, pań, telefon
Matejki 46, m. 7, zdw 15 307

Pokój
1-2 wynajme, Matejki 57, m. 2,
zdw 15 100

Pokój
dwuosobowy, Piekary 6, m. 6,
zdw 15 101

Pokoje
2 na 2-3 osoby zaraz, Skryta 14,
mieszkanie 3, zdw 15 103

Pokój
inteligentnej pani, Działyńskich
2, m. 2, Pw 10 037-1,39

Pokój
do wynajęcia, Czesława 2, m. 19,
zdw 99 271

Elegancki
umeblowany pianino elektrycz-
ność, telefon 77-16 łazienka,
zdw 99 253

2 względnie
3 pokoje oddzielnie lub razem od
zaraz komfortowe, Piekary 9,
mieszkanie 6, zdw 99 206

Pokój
dwa, jednoosobowy, słoneczny,
ciepły, niekrepujący, tani, Kana-
łowa 7, II, prawo, zdw 15 344

Pokój
dwuosobowy wynajme, Jeżycka 43
mieszkanie 5, zdw 15 348

Pokój
Cieszkowskiego 8, mieszkanie 9,
zdw 15 353

Dwuosobowy
śródmieście studentkom, Wały
Kościuski 7, m. 1, zdw 14 136

Niekrepujący
Wierzbicice 18, parter, prawo,
zdw 15 137

Pokój
dwuosobowy, elektryczność, wy-
najme zaraz, Św. Marcin 39, 5,
zdw 15 144

Pokój
dwuosobowy, pościel pożądana,
Romana Szymańskiego 9, m. 8,
zdw 15 138

Dwuosobowy
Strzelecka 11, III, prawo,
zdw 15 139

Pokój
Św. Marcin 13, front, m. 11,
zdw 15 140

Wspólny
panience, Kanałowa 4, II,
zdw 15 141

Słoneczny
jedno - dwuosobowy, Dąbrow-
skiego 25a, I, lewo od godz. 4,
zdw 15 146

Słowackiego 27
wejście Asnyka II, dwa - trzy-
osobowy używalność fortepianu,
zdw 15 151

Przyjmę
wspólny pokój (chętnie gimnazja-
ste) utrzymaniem pościel pożą-
dana, Topolowa 6, parter (willa)
1-9, zdw 15 152

Pokój
2 panom, Słowackiego 31/33, mie-
szkanie 8, zdw 15 153

Śródmieście
dwuosobowy, Rzeczypospolitej 2,
m. 7, zdw 15 154

Pokój
dla studenta, Zupańskiego 8, m. 8,
zdw 15 158

Pokój
centralne, elektryczność, Poznań-
ska 51a, m. 6, narożnik Mickie-
wicz, zdw 15 159

Pokój
ładnie umeblowany z światłem
elektrycznym dla 2 pań lub pa-
nów, Zamysłowska ul. Fredry 9,
w podwórzu, I, zdw 15 164

Dwuosobowy
Wały Kościuski 5, mieszkanie 2
zdw 15 169

Pokój
umeblowany na 2 osoby, Spoko-
jna 24, m. 4, zdw 15 291

Pokój
zaraz wynajme, Mickiewicza 5,
m. 9, zdw 15 105

Studentom
ciepły, elektryczność, Mielżyń-
skiego 5, front, Knaflewska,
zdw 15 106

Pokój
jedno - dwuosobowy z elektrycz-
nością, centralne ogrzewanie, —
Krasieńskiego 8b, zdw 15 108

Pokój
dla małżeństwa panny lub panów
Łakowa 17, mieszkanie 35,
zdw 15 110

1-2
osobom utrzymaniem lub obla-
dami, Czesława 15, II, prawo,
zdw 15 111

Dwuosobowy
do wynajęcia, Plac Nowowiejski
5, Grzechowiak, zdw 15 115

Urzędnicze
młodzież z utrzymaniem, Ogro-
dowa 10, mieszkanie 4,
zdw 15 336

Kraszewskiego
19, III, prawo, zdw 15 102

12 SZUKA POKOJU

Pokoju
w cenie do 25 zł od 15 poszukuje.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 99 951

Pokoju
opał, światło do 50 zł pokoju 35,
szuka właściciela zaraz lub póź-
niej z narządami lub bez. —
Oferty Kurjer Poznański
zdw 99 956

Pokoju
umeblowanego ewentl. z utrzyma-
niem od 15 stycznia poszukuje
student, Oferty z ceną do Kurje-
ra Poznańskiego zdw 99 957

Zegarmistrz
szuka pokoju Oferty Kurjer Poz-
nański zdw 99 958

Niekrepującego
pokoju poszukuje student, Cena
Kurjer Poznański zdw 99 985

Niekrepującego
pokoju szuka student pobliskim uni-
wersytetu do 50 zł, Oferty Kurje-
ra Poznańskiego zdw 99 895

Panienska
szuka próżnego pokoju w śród-
mieściu, Oferty, podanie ceny
Kurjer Pozn. zdw 15 093

2
panienki pokoju 15.—, Oferty
Kurjer Pozn. zdw 15 086

Pani
z dzieckiem szuka pokoju ume-
blowanego, niekrepującego, moż-
liwie z urządzeniem kuchni, Zgło-
szenia Kurjer Poznański
zdw 15 130

Emeryt
wiekowy poszukuje pokoju sło-
necznego, ciepłego, cichego, nie-
wysokie okolica Łazarz, śródmie-
ście, Oferty, cena dokładna Kur-
jer Pozn. zdw 15 166

Oficer
sztab, kawaler poszukuje od 15
1 elegancko umeblowanego pokoju
w śródmieściu, niekrepującego
z wszelkimi wygodami, nie
wyżej II pietra Oferty z podani-
em ceny do Kurjera Poznań-
skiego zdw 15 133

2 pustych
pokoi poszukuje starsza pani. —
Oferty Kurjer Pozn. zdw 15 258

Pokoiku
zaraz czystego spokojnego szuka
pani, Oferty, Zgłoszenia Kurjer Poz-
nański zdw 15 197

2
łączyjących się pokoi poszukuje 2
panów, elektryczność, dobre no-
woczesne umeblowanie niekrepu-
jące, łazienka, Oferty z ceną
Kurjer Poznański zdw 15 114

13 LOKALE

Ubikacje fabryczne
obszerne gaz elektryczność, mie-
szkanie dla stróża, pokoje na
biura, wydzierżawie, Oferty Kur-
jer Poznański zdw 98 753

Skład
Rynek Jeżycki nadający się na
elegancki salon fryzjerski wzgl.
inne przedsiębiorstwo natych-
miast od właściciela do wydzier-
żawienia, Oferty Kurjer Pozn.
jw 2285

Skład
2 duże okna wystawowe pokój
przyjeździ, przy ulicy Wrocław-
skiej 20, oddam zaraz, zdw 99 968

Na pracownię
dwa duże jasne ubikacje, Zgło-
szenia Wierzbicice 58, mieszka. 7
zdw 99 885

Składu
mniejszego ewentl. próżnego od
gospodarza poszukuje, Oferty
Kurjer Pozn. zdw 15 070

Skład
składnica z mieszkaniem od 1 lu-
tego do wynajęcia, Wielkie
Garbary 14, Pluciński,
zdw 15 247

Wynajme
próżny skład z mieszkaniem lub
bez, Warunki z podaniem ceny
Kurjer Poznański zdw 15 265

Ubikacje
parterowe 30 zł, Małeckiego 23 —
Różański, zdw 15 312

Centrum
skład frontowy okna wyta-
wowe, czynsz 2 400 rocznie zaraz
do wynajęcia, Zgłoszenia Ku-
rier Pozn. zdw 15 233

14 DZIERŻAWY

Skład fryzjerski
z mieszkaniem zaraz do wynaję-
cia w powiatowym mieście gdzie
garnizon wojskowy i wyższe szko-
ły, Gotówki potrzeba bardzo ma-
ło, Zgłoszenia do Kurjera Poz-
nańskiego pod zdw 99 847

Wspólnika
na majątek 1 500 pod Poznaniem
poszukuje, Oferty I. klasy, Zgło-
szenia Kurjer Pozn. zdw 99 942

Rzeźnicki
warsztat z zapędem elektrycznym
i mieszkaniem do wydzierżawie-
nia Zgłoszenia do Kurjera Poz-
nańskiego zdw 99 921

Skład
okazały z repozytorjum wydzier-
żawie lub kamienicy z piekarnią
sprzedam, Śmieńców 3, Środa,
zdw 15 215

150
móg ziemi buraczonej przy Poz-
naniu, zabudowanie maszyn, dom
5 pokoi, inwentarz nadkompletne
z mągi 150 funtów, objęcie 9000
złoty, Zgłoszenia Wały Kró-
wej Jadwigi 2, mieszkanie 2,
zdw 99 817

Warsztat
kowiński prowadzony bez prze-
wry w Kórniku pow. Śrem, do
wydzierżawienia z powodu cho-
roby właściciela zaraz lub póź-
niej z narządami lub bez. —
Oferty Kurjer Poznański
zdw 15 171-2

Młyn
wodny 100 móg pszennej ziemi,
wydzierżawie, Czarnecki, Rataj-
czaka 13, na odpowiedź znaczek,
zdw 15 290

Piekarnię
z urządzeniem w rynku 30 km od
Poznania wydzierżawie, Objęcie
10 000.— Zgłoszenia Kurjer Pozn.
zdw 15 315

Poszukuję
dzierżawy celem dzierżawy zaraz
lub później, najchętniej od go-
spodarza, Oferty Kurjer Pozn.
zdw 15 175

Poszukuję
dzierżawy niekarni w Poznaniu
lub w większym mieście, Oferty
Kurjer Poznański n w 7999

15 UZDROWISKA

Worochna
Pierwszorzedny pensjonat „Lil-
jana” poleca jasne pokoje, we-
wany ograne korytarze, łazien-
ka, sala jadalna, salonik
zdw 95 854

Zakopane
Willa Orawiana przy Parku
Klimatycznym poleca pokoje sło-
neczne, ceny niskie, zdw 15 288

16 OSOBISTE

Ostrzeżenie!
Za długi byłej żony Reginy ze
ślaskich Jagielskiej, zam. Poz-
nań-26-awia 7, nie odpowiadam
Władysław Jagielski, zdw 99 976

Wypoczynek zimowy
w cudownej miejscowości, we
dworze, godzina od Poznania,
ślizgawka, saneczkowanie, 5 zł od
osoby, Wilkno p. Skoki,
zdw 99 897

Jachę
mogę mieć wolałeś Tyca, Spra-
wa bezapelacyjnie skończona,
zdw 99 915

Panią
która jechała w Trzech Króli
wieczorem czwórka na Łazarz
— naprzeciw siedział wojskowy
z małą dziewczynką, prosty pan
w ciemnym ubraniu, czy istnieje
możliwość zapoznania, Łaska
odpowiedź Kurjer Poznański
zdw 15 082

Unieważniam
2 weksle po 200 złotych, akcepto-
wane przez Wł. Sliwińskiego, a
żyrowane Cecylia Sliwińska, Mi-
kołajczak i Antoni Murawski
wydane dnia 8. 12. 1931, p. W.
Mikołajczakowi, Grobla 6, Wł.
Sliwiński, zdw 15 213

17 PODZIĘKOWANIA

Podziękowanie
Za liczne datki ofiarowane na
gwiazdki dla dzieci po zmarłych
i poległych członkach Tow. Przemys-
łowców „Sobieski” składamy
na tej drodze pp. M. Waberskiemu
Koniecznej, Perkowskiemu,
J. Wawrzyńskowi, firmom E.
Wedel, Warszawa i „Blask”
Wkp. Wytw. Chem. oraz wszyst-
kim bezimiennym ofiarodawcom
w imieniu obdarzonych sierot
staropolskie „Bóg zapłać” Tow.
Przemysłowców „Sobieski”,
zdw 99 944/5

Panu Marczyńskiemu
oraz personelowi technicznemu
firmy Leopold Goldenring za zło-
żony dar 1/36 na rzecz bezrobot-
nych członków naszego towarzy-
stwa w miejsce wieńca na trum-
nie p. Fr. Karpiskiego skła-
damy serdeczne „Bóg zapłać”
Zarząd Tow. Powst. i Woj. im.
śp. Franc. Ratajczaka Poznań-
Śródmieście, zdw 99 946/7

21 ZGUBY

Legitymację
i bilet kolejowy, która zrubilem
unieważnia się, Antoni Manu-
szak, n w 7 856

Sylwestra
został m w kasynie 57 pp. Ode-
brać Przemysłowa 28b Rataj-
czyk, zdw 99 905

Jamnik
rasowy czarny z brązowymi
stopkami zaginał Ewentl. zna-
laza zechce się zgłosić Fr. Ra-
tajczaka 40, mieszkanie 8,
zdw 99 896

Pies
przybłąkał się biały kudłaty,
strzyżony na lisa (szuczka) do ode-
brania Rybaki 14, mieszka. 9,
zdw 15 066

22 ROZMAITE

Bilansista
wykonuje prace buchalteryjne,
bilanse, lekcji buchalterji i spr-
awy podatkowe Oferty Derfert,
Zielona 6, zdw 99 803

Akuszka
Kleinwächterowa Poznań cen-
trum ulica Romana Szymański-
ego 2 pierwsze piętro, lewo drug
dom od placu Świętokrzyskiego
zdw 70 844

Krawcowa
poszukuje szycia w domu lub po-
za domem, Miłkówna, Puszczy-
kowo, Ogród Szwajcarski,
zdw 15 022

Pieska ratiera
Hłupota rasowego ciemnego po-
szukuje do pokrycia za wynagro-
dzeniem, Oferty Kurjer Poznań-
ski zdw 15 019

2,90 zł
jedwabna złoty
pończocha od 3,50 zł.
Pończocha jedwab-
na niedocięgnięta
trwałości 4,50. Wel-
na z jedwabiem od
2,75 czysta welna
od 3,90. Pończochy
jedwabny flor od
95 gr. Rekawiczki
pończochy i skarpetki z najlep-
szych fabryk w olbrzymim wy-
borze w kolorach i wielkościach
po znacznie niższych cenach pole-
ca specjalny magazyn pończoch
J. Schubert, ul. Wrocławska 3,
Pw 9341-1,9

Bieliznę
do szycia damska, meska i po-
ścielowa, Półwiejska 13, mieszka-
nie 7, zdw 99 954

Krawcowa
szyje suknie od 6 zł, Ul. Wro-
cławska 20, Eske, zdw 99 963

Poznań 600 zł — 2 lata
całodziennie utrzymanie i letnisko
na wsi, Oferty Kurjer Poznański
zdw 99 993

Obiady
abonament 80 gr, Małeckiego 13,
mieszkanie 3, zdw 99 903

Chiromantka
przyjeżdża z Japonii przepowia-
da przyszłość, przeszłość, odga-
duje nazwiska imiona. — Leczy
wszelkie choroby oprócz operacji
w godzinach każdego dnia i świe-
ta od dziesiątej, Restauracja fir-
my Kantorowicz, Poznań, Plac
Śapieżyński 5, zdw 99 881

Kto
wyczy robienia zdjęć normal-
nym aparatem kinematograficz-
nym? Oferty Kurjer Poznański
zdw 98 906

Wykazowe
fotografie tanio wykonuje Igna-
szak zakład fotograficzny Gór-
na Wilda 71, zdw 98 804/5

Krawcowa
pierwszorzedna poleca się w dom.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 15 069

Fortepian
wolny do ćwiczeń. Duszyńska, Kantaka 4, lewe schody, II, zdw 15 086

Pianino
oddam w najem 20 miesięcznie. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 15 165

Lekcyj
fortepianu udziela nauczycielka. Ratajczaka 10, I, zdw 15 229

Orkiestrę
kwartet lub kwintet z humorem i śpiewem angażuję od 15. bm. Hotel Francuski, Gniezno, nw 8 003

26 ROZRYWKA

Kino „Tęcza“
wyświetla Moulin Rouge, zdw 15 257

Kino Roxy
W godzinie zwycięstwa zdw 15 268

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

Młody szofer
2-letnia praktyka, z dobrimi świadectwami szuka posady, miejscowość obojętna. Zgłoszenia Kurjera Poznańskiego zdw 98 553

Rządca
gospodarczy kawaler z 11 letnią praktyką, dobry rolnik poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdpw 99 826

Dziewczyna
uczciwa szuka posady od 15. I. 32. Miejscowość obojętna. — Oferty Roszakówna, Jarocin, Paderewskiego 4, zdw 99 388

Ogrodnik bartnik
kawaler z długoletnią praktyką poszukuje samodzielnej posady przy skromnych wymaganiach. Zna wszelkie prace w zakresie ogrodnictwa wchodzące. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 99 461

Dziewczyna
poszukuje posług od zaraz wzgl. 15. I. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 239

Kelner
500 zł kaucji szuka posady. Mówi biegle po polsku i niemiecku. — Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 99 504

Ogrodnik
kawaler, po wojskowości, z dobrimi świadectwami, znający swój zawód, poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia pod „Ogrodnik G. Wasowo, pow. Nowy Tomysł, zdw 99 505

Z powodu likwidacji
poszukuje posady dla mojej fryzjerki ewentl. z utrzymaniem. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 99 329

Gospodyni - kucharka
przyjmię zarząd Oferty „Par“ pod „Uczciwy dom“, Pw 10 004-53.37

Piekarz
samodzielny z dobrimi świadectwami poszukuje posady. Zgłoszenia: Makowski, Poznań, ul. Poznańska 28/30, zdw 99 330

Majster ceglarski
starszy, doświadczony, długoletnie dobre świadectwa, szuka posady zaraz lub później. Malinowski, ceglarnia Jelonek, poczta Złotniki, pow. Poznań, zdw 99 766

Pani
inteligentna, przystojna, pisząca na maszynie i znająca prace biurowe poszukuje posady, wymagania skromne. Oferty do „Par“, Aleje Marcinkowskiego 11, pod I.25, Pw 10 019-1.25

DZISIAJ W KINIE

- Apollo: „Jenny Lind“.
- Aurora: Tarzan wśród małp.
- Colosseum: „Neapol śpiewająco miasto“.
- Corso: „Legion potępieńców“.
- Edison: „Kobieta, która Cię nigdy nie zapomni“.
- Harfa: „Noc poślubna“.
- Kapitol: „Gniazdo miłostek“.
- Matropolis: „Pat i Patachon jako królowie mody“. Na scenie: Gościnne występy, fenomenalne atrakcje.
- Nowości: „Dziewczyna z baletu“ z Clarą Bow. — Na scenie wielka rewja p. t. „U nas Hupścik“.
- Orzeł: „Walka o djamenty“.
- Odeon: „Marokko“.
- Renaissance: „Król Konga“.
- Roxy: „W godzinę zwycięstwa“.
- Słońce: „Kongres tańczy“.
- Tęcza: „Moulin Rouge“.
- Wilsona: Indyjski Grobowiec.

Dziewczyna
z gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 13 014

Poszukuję
posady do wszystkiego z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 15 015

Angielski
niemiecki, polski poszukuje posady. Informacja: Półwiejska 15, m. 1, zdw 99 982

Panna
znająca życie, gotowanie, przyjmie jakąkolwiek posadę. Oferty Kurjer Poznański zdw 13 002

Bona
wychowawczyni szcieniem, robotkami religijną, z dobrimi świadectwami poszukuje posady od 1. II. 32. Miejscowość obojętna. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 14 005

Panna
z dobrej rodziny zajmie się dziećmi i wyrecze pania domu. Zna muzykę i drobne szycie. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 948

Biurowa
starsza, pisząca na maszynie, przyjmie zajęcie za skromnym wynagrodzeniem, także na prowincji. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 949

Wiejska
młodsza szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 966

Książkowa
zdolny i bilansista, znający wszelkie prace biurowe oraz pisanie maszyną poszukuje posady od zaraz. Łaskawe oferty pod zdw 99 955

Fotograf
laborant, retuszer poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 99 960

Samodzielna
zarządczyni i gospodyni domu, duża praktyka, poszukuje posady u samotnej osoby lub na probostwie. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 99 961

Panna
znająca gospodarstwo domowe, gotowanie, prasowanie, poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 99 981

Praczką
która pierze czysto i akuracie potrzebna. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 988

Książkowa
(poznanianka) samodzielna, rutynowana, biegle korespondentka, wszechstronna znajomość wszelkich prac biurowych, znajdująca się w bardzo przykrym położeniu materialnym, poszukuje posady zaraz lub później za skromnym wynagrodzeniem. Bardzo dobre świadectwa, referencje. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 99 939

Chłopiec
lat 16, uczciwej rodziny wstąpi w naukę do składu kolonialnego. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 99 978

Dziewczyna
sierota poszukuje posady bez gotowania. Własna pościel. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 971

Administrator rządca
kawaler, lat 45 z 20-letnią praktyką, z dobrimi poleceniami, energiczny, sumienny obeznany z gospodarstwem rolnym i leśnym z wszelkimi gatunkami gleby, hodowlą inwentarza, z księgowością rolną i kasową, zmienia posadę na ordynarję od 1 kwietnia 1932. Miejscowość obojętna. Zgłoszenia „Par“ Poznań pod 53.41. Pw 10 012-53.42

Buchalterka
korespondentka, biegle ośszaca na maszynie, dzielna, młoda siła poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 933

Książkowa bilansista
rutynowana, biegle korespondentka, polsko-niemiecki poszukuje posady stalej względnie dorywczej. Zestawia bilansy, zakłada, reguluje prowadzi księgowość. Oferty Kurjer Poznański zdpw 99 918

Kucharka gosposia
lat 23 poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 99 916

Technik budowlany
z praktyką przyjmie jakąkolwiek posadę ewentualnie za kaucję. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 99 912

Poszukuję
posady z gotowaniem i lekkich prac domowych lub jednego dziecka i lekkich prac. Świadectwa i polecenie dobre. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 909

Uczciwa
sumienna z gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 15 091

Panienska
inteligentna, znająca gospodarstwo domowe i robotki, przyjmie posadę u samotnej osoby albo do wyreczenia pani domu. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 13 309

Pomocnik siodlarski
po wojskowości, pilny, obowiązkowy, dobry fachowiec. — zna wszelkie prace siodlarsko-tapicerskie, prosi szanownych pp. majstrów o prace zaraz lub później. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 99 940

Nauczyciel
emerytowany (język polski, niemiecki, francuski, łaciński, matematyka i fizyka) poszukuje posady, korepetycji za wikt i mieszkanie. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 99 896

Osoba
nawskroś uczciwa, znająca się na bardzo dobrej kuchni, prowadzeniu samodzielnego gospodarstwa, posiadająca długoletnie świadectwa i referencje poszukuje od 1 II 32, lub później posady. Oferty Kurjer Poznański pod zdw 99 894

Inteligentna
osoba obejmie zarząd domu wzgl. pielegnację chorej osoby. Podobne stanowiska zajmowała. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 880

Dziewczyna
wiejska, silna do wszystkiego z gotowaniem, szuka posady od 15. I. 32. Oferty Kurjer Pozn. zdw 15 094

300 zł
kaucji dam za posadę woźnego, inkasenta lub jakiegokolwiek. Zgłoszenia Oredownik zdw 99 575

Piekarz
samodzielny szuka pracy, może i ewentl. kaucję złożyć. Łaskawe oferty Oredownik zdw 99 574

Dziewczyna
lepsza szuka posady samodzielnej z gotowaniem i prasowaniem. Oferty Oredownik zdw 99 455

Biurowy - zbożowiec
poszukuje jakiegokolwiek zajęcia od zaraz za małym wynagrodzeniem. Oferty „Par“, Aleje Marcinkowskiego 11, pod 59.45. Pw 10 021-2-53.45/6

Portjerstwa
poszukuje młode małżeństwo, posiada dobre świadectwa. Oferty Oredownik zdw 99 338

Pomocnik
fryzjerski z ondulacją poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 15 063

Kuchmistrz
pierwszorzędnym fachowcem z chlubnymi poleceniami z dużych domów, znający także kuchnie restauracyjną, szuka od 1. 4. 1932 lub później stalej posady. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdw 2 463-4

Sierota
uczciwa, tania, szuka sprzątania biur lub posługi. Oferty Kurjer Poznański zdw 15 160

Dziewczyna
poszukuje posługi lub posady z gotowaniem. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 15 212

Niania
młoda, rutynowana, do niemowląt lub młodych dzieci, wymagania skromne, szuka posady. Zgłoszenia Hr. Zółtowska, Niechanowo, pod Gniezno, zdw 15 217

Panienska
młoda, pracowita, z lepszej rodziny, pragnie wyuczyć się gotowania, wobec tego poszukuje posady w lepszym domu, w jadłodajni, lub jako elewka do dworu, bez obopólnego wynagrodzenia. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 15 218

Maszynistka
początkująca, szuka posady za skromnym wynagrodzeniem. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 15 224

Kucharka
z dobrimi świadectwami do wszystkiego przyjmie posadę, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer Poznański zdw 15 235

Dziewczyna
poszukuje całodziennę posługę. Oferty Kurjer Pozn. zdw 15 242

Panna
inteligentna z dobrej rodziny zajmie się gospodarstwem domowym lepszym domu, jednej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdw 15 191

Sierota
umiejąca gotować, szyc poszukuje posady do wszelkich prac domowych. Oferty Kurjer Poznański zdw 15 031

Dziewczyna
lat 21, uczciwa, poszukuje posady do starszych osób z gotowaniem od 15. I. najchętniej na Łazarzu. Oferty proszę Kurjer Poznański zdw 15 042

Sierota
inteligentna, dobrego domu prosi o posadę do wychowania dzieci, wyreczenie pani domu względnie innego zajęcia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 14 049

Praczką
poszukuje prania lub posługi. — Oferty Kurjer Poznański zdw 15 269

Dziewczyna
poszukuje posady z dobrem gotowaniem do wszystkiego u małej rodziny. Oferty Kurjer Poznański zdw 15 243

Kucharka
poszukuje posady, zna wszelką pracę domową również znam szycie. Oferty Kurjer Poznański zdw 15 244

Dziewczyna
z gotowaniem 6-letnie świadectwo, dobrze polecona, szuka posady od 15. I. 1932 r. Oferty Kurjer Pozn. zdw 15 250

Dziewczyna
z prowincji uczciwa, sumienna poszukuje posady do wszelkich prac domowych bez gotowania od 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 15 267

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posady zaraz lub 15. I. do 2-3 osób lub do pomocy kucharcy. Oferty Kurjer Poznański zdw 15 057

Dziewczyna
poszukuje posady z gotowaniem do wszelkiej pracy domowej zaraz lub 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 15 272

Portjer
hotelowy rutynowany, zdolny, solidny, trzeźwy, pracowity, chlubne długoletnie świadectwa większych hoteli, ładne pismo, język także niemiecki, kaucja szuka posady. Łaskawe zgłoszenia z podaniem warunków do Kurjera Poznańskiego zdw 15 274

Wiejska
z świadectwami do wszystkiego poszukuje zaraz posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 15 279

Poszukuję
posady do sprzątania biur Oferty Kurjer Poznański zdw 15 291

Poszukuję
stalej pracy, złożyć kaucję. Oferty Kurjer Poznański zdw 15 296

Krawcowa
samodzielna poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdpw 99 938

Posługaczka
poszukuje posługi przedpołudniem od 15 I Łazarz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 15 316

Starsza
służąca wiejska sumienna poszukuje posady u samotnego państwa zaraz lub od 15 Oferty Kurjer Poznański zdw 13 319

Dziewczyna
starsza wiejska poszukuje posady do prac domowych w mniejszym domu. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 15 325

Starsza kobieta
nawskroś uczciwa poszukuje posady do wszystkiego. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 14 326

Rządca gospodarczy
30 lat, 12 lat praktyki w intensywnych majątkach, poszukuje od zaraz lub później posady. — Zgłoszenia do biura ogłoszeń „Kosmos“ Sp. z o. o., Poznań, Zwierzyniecka 6, pod 2377, nw 8 005

Kuchmistrzini
gospodyni, bufetowa restauracyjna szuka posady zaraz lub od 15. Może zastąpić kucharkę. M. Urbańska, Poznań, Strusia 6, mieszkanie 17, zdw 98 902

Służąca
młodsza, uczciwa szuka posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 15 142

Dziewczyna
z dobrimi świadectwami poszukuje posady do wszystkiego. — Oferty Kurjer Poznański zdw 15 143

Uczciwa
pokojowa poszukuje posady ewtl. do wszystkiego bez gotowania. Warunki skromne. Oferty Kurjer Poznański zdw 15 149

Dziewczyna
starsza, znająca wszelkie prace i gotowanie z dobrimi świadectwami szuka posady do wszystkiego do osób starszych. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 14 167

Kowal - maszynista
z własnymi narzędziami poszukuje posady w dominiom od 1. 4. 32 r. Zgłoszenia Dąbrowski, Różnowo, poczta Oborniki, zdw 14 239

Posługi
poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdw 15 290

Kołodziej
poszukuje zajęcia w majątku z własnymi narzędziami, zna obsługę maszyn parowych oraz światła elektrycznego. Łaskawe zgłoszenia Adam Mroziński, — Chraplewo, poczta Królikowo, powiat Szubin, nw 8000

Dziewczyna
do wszystkiego z gotowaniem poszukuje posady od 15. bm. Łaskawe oferty do Kurjera Pozn. zdw 14 113

Służąca
z samodzielnym gotowaniem szuka posady Oferty Kurjer Pozn. zdw 15 335

28 WOLNE MIEJSCA

Chcesz
otrzymać posadę dobrą? Wyciesz się księgowości, stenografii, pisanie maszyną Kurs rozpoczynamy 4 Postępl Sapieżyński 2a zdw 97 626/7

Gospodyni-kucharka
do samotnego pana w mieście powiatowym potrzebna. Odpis świadectw, fotografia, podanie wieku i warunków pod zdw 99 845 do Kurjera Poznańskiego.

Kucharka
samodzielna do restauracji potrzebna Oferty Kurjer Poznański zdw 99 886

Kasjerka
książkowa gwarancja potrzebna. Oferty Kurjer Pozn. zdw 99 888

Bufetowa
do śniadalni gwarancja potrzebna. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 889

Kelner
przystojny gwarancja potrzebna. Oferty Kurjer Pozn. zdw 99 890

Służąca
lubiąca dzieci do wszystkiego może się zgłosić. Dąbrowskiego 151, mieszkanie 6, zdw 99 893

Panie i Panowie
inteligentni, ustosunkowani, poszukiwani do lekkiej akwizycji, także na prowincji. Zajęcie nie koliduje z godnością stanowisk. (Zadne losy itp.) Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdpw 99 924

Pan
inteligentny, zrównoważony i przedsiębiorczy ewentl. emeryt, officer lub urzędnik, potrzebny zaraz do sprzedaży artykułów chemicznych i żywnościowych władzom wojskowym, szpitalom, zakładom, kuchniom i t. p. — Wyczerpujące zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego zdw 15 037

Sprzedawca
zdolny i pilny, posiadający znajomości wśród pp. piekarzy i cukierników potrzebny zaraz. Dokładne oferty z podaniem obecnego zatrudnienia do eksped. Kurjera Poznańskiego zdw 15 038

Ogrodowy
samodzielny, posiadający do 5 000 gotówki do większego ogrodnictwa zaraz potrzebny. Oferty Kurjer Pozn. zdw 99 655-6

Potrzebna
dziewczyna do wszystkiego, Matlejki 2 u pani Krockowej, jw 2286

Uczciwy
szofer mechanik z dobrimi świadectwami potrzebny zaraz Nowawies p. Swarzędz, zdw 99 964

Służąca
uczciwa do wszystkiego z dobrem gotowaniem zaraz. Św. Wojciech 31, mieszkanie 6, zdw 15 055

2 panów
(panie) do lekkiego podróźowania na prowincję przyjmie wydawnictwo książek. Zgłoszenia Plac Wolności 14 a, ofcyna 1, prawo, 10-11 i 16-17, zdw 99 861/2

Posługaczka
potrzebna na kilka godzin dziennie. Grochowe Łąki 3, mieszkanie 16, zdw 15 029

Dziewczyna
młoda, zdrowa, uczciwa do wszystkiego, kochająca dzieci, od 15. Stary Rynek 55, II, p. piątek, godz. 5-6, zdw 15 161

Potrzebna panienska
z ukończonym gimnazjum celem przygotowania dziewczynki 13-letniej do klasy IV gimnazjalnej. Wymagany język francuski. Zgłoszenia wraz z podaniem warunków proszę przelać pod adresem Dr. Jezińskiego, Rawicz Wlkp. ul. Buszego 26, dw 2465

Palaczą
do wypadu wapna poszukuje ewentualnie odda wprost wypał w akord większy wapniennik w Krakowie. Oferty z odpisami świadectw z podaniem warunków adresować Kraków, skrytka pocztowa nr. 89, nw 8 006

Humor zagraniczny

Zona motocyklisty w domu, czyli siła przyzwyczajenia. (Passing Show, Londyn). S. F.

Przedpiata na styczeń 1932 za oba wydania razem wliczając tygodniowego dodatku ilust. „Ilustracja Poznańska“ i „Nowiny Sportowe“ w Poznaniu w Poznaniu z 4.70, w agencjach w mieście z 4.50, z odnośnikiem kwartalnie z 15.03, pod opaską miesięcznie w Polsce z 9.00, w innych krajach z 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-lamowej 25 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr. na stronie czwartej 100 gr. na stronie drugiej 120 gr. przed wiadomościami pocztowymi 200 gr. od 1-lamowego miliona porannego przyjmujemy do godz. 18.30 w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża; do wydania wieczornego „drobne“ do godz. 11. większe dłużej według możliwości. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tuste) 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materiał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedzielę, święta i nocą tylko 1476 i 3524, filja Stary Rynek 2305. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.